دلته خدایان خوشاله دي

(ناول)

Ketabton.com

پوهاند ډاکټر عبدالخالق رشید

(۱۹۹۵) –(۲۰۰۱) کلونه

نوی ډیلي

۱۳۹۴ لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته خدایان خوشاله دي

(ناول)

(۱۹۹۵.۲۰۰۱)کلونـه

لیکوال:

ع. رشید

نوی ډیلی

۱۳۹۴ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: دلته خدايان خوشاله دي (ناول)

ليکـــوال: ع. رشيد

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحريك، فرهنگي څانگه

وېـبپـاڼـه: www.melitahrik.com

ډيـزايـن: ضياء ساپی

پښتۍ ډيزاين: فياض حميد

چـاپشمېـر: ۱۰۰۰ ټوکه

لومړی چاپ: ۱۳۸۸ل کال، خوشال فرهنگي ټولنه

چـاپـکـال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحريك د خپرونو لړ: (۱۱۴)

يادونه: د چاپ حقوق له ملي تحريک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسوليت ليکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خوږې لورډاکترې مرغلرې ته ،

چې په لیدو یې

زما ستړی او سرګردانه روح د آرامۍ

فرښته په خپله غېږ کې نیسي....

رشید

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحريك يادښت

د افغانستان ملي تحريك د (۱۳۹۳ ل) کال په پيل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهير کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل ديني، علمي، ادبي او ټولنيز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحريك دا ژمنه د ياد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د يوې پرتمينې غونډې په ترڅ کې يې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحريك په ياده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهير کې به انشاء الله د خداى (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبيعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زيات زيار او زحمت ته اړتيا لري، خو ملي تحريك ټينګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملي کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحريك هيله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحريك له ټولو هغو ليکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندويانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهير کې يې يو بل سره مرسته او ملګرتيا کړې او دا فرهنګي بهير يې بريالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانۍ ورته وايي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هيله

د افغانستان ملي تحريك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

About the writer,

"Professor Abdul Khaliq Rashid was born in 1956 in Ghazni (Afghanistan). He had his early education in the historical city of Ghazni and left for Kabul for higher education in 1975. He obtained his Master's degree from the University of Kabul in 1979.

He has attended international seminars in Uzbekistan, Tajikistan, Turkmenistan, Pakistan and India. Professor Rashid is a prominent figure in the world of Pashto and Dari Studies. Presently he is a Visiting Professor in the Center of Persian and Central Asian Studies in Jawaharlal Nehru University, New Delhi wherein he has developed the Pashto Programme of study up to Advanced Diploma level. He is keen to promote Indo-Afghan relation in academic and cultural spheres.

He is deeply interested in Sanskrit studies. He has authored several books and research articles pertaining to Pashto and dari studies. His works

(c) ketabton.com: The Digital Library

include; Criticism in Pashto and Dari, Resistance Literature in Pashto, History of Pashto Criticism, and he has translated Megkhdutam and Vikram Urwasiya of Kalidas in to Pashto and Dari. He has penned four collections of short stories in Pashto. Professor Rashid has been awarded a Ph.D. degree by the Department of Persian Jamia Millia Islamia; New Delhi on his outstanding work: 'Iqbal's Contribution to Afghan Studies.' He is indeed a devoted scholar, amicable colleague and a loving teacher."

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱)

ډیره موده نه کیده چې هغې به ماته په ځیرځیرکتل اوکله هـم مـاهغې ته... موږ یوه اوبل ته سره کتل، هو ښه موکتل، ما ته که څه هـم ځـان پـه زړه ساده د روه افغان ښکاریده، خوبیا مې هم ورته کتل اوکتل... ترڅوچې له دغـو کتلو کتلوخبره دکتلو کیسه شوه اوورځې ورځې په همدغو کتوکې سـره لاړې اوراغلې...

داڅه هسې ساده غوندې کتل هم نه وو، دهغې په دغو ځیرځیرکتـوکې یوې اروا، یوې هیلې، یوې اندیښنې اوپه پای کې یوې درنې ویرې زما په بـاب ترخې پوښتنې په نښه کړې وې، خوداچې ما سادګی کوله اوزما برخلیک دبـې توپیرې منګولو ته ورلویدلی و، هغه ګردې پوښتنې همداسې پـه کتوکتـوکې لکه په ټال کې پیغلې یوې اوبلې خواته زنګیدې اورازنګیدې اوزما زړه ته یـې دمینې خوږې سندرې له ټالوسره یوځای کله په مانا اوکلـه هـم پـه بـې مانـا وییونوکې ویلې ...

نه پوهیږم چې څوومه میاشت به وه، څوومه ورځ بـه وه اوڅـووم لیـده کاته به وو، چې سل زړونه مې سره یوکړل اوپه وارخطا واړو مې په ریږدیـدلي موسکا کې پوښتنه ترې وکړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ستاښکلی نوم...؟

راته موسکی شوه، راته ویې خندل:

ــ نه، اوستاښکلی نوم...؟

زه یې نورهم وارخطا کـړم، دغړتارونـه مـې سـره لـه دې چـې سـره وریږدیدل یوځه سره وهم ترنګیدل:

ــ زما... زما نوم... ښکلی نه دی...

دانوره هم راته موسکی شوه:

ــ چې نوم دښکلې نه دی، نوبیا دښکلې نوم پوښتنه څنګه کوې؟

په خواره ژبه مې ترخوله ورته راووتل:

- خیرکله کله له ناچاری داسې هم کیږي...

هغې چې زما داخبره واوریده،بیایې دکتو لاره بیله شوه اوشـوندې یـې لکه محاصره شوې کلا همداسې تړلې وې... استاد هلته له لرې راښـکاره شـو، مخ اوکاته یې له شرمه سره شول، اوزموږ هغه دښکلي اوبدرنګ نوم کیسه پـه هغه ورځ همداسې ناسپړلې اوناویلې پاتې شوه.

نژدې یوه میاشت تیره شوې وه چې په یوه توده ورځ موبیا له یوه اوبلـه هماغه شان پوښتنې پیل کړې، داهغه شـپې ورځـې وې چـې پـه هغـو کـې هندکیونجونو د دپیاولی دشپوورځوروژې نیولې وې. نن ددغـو ورځـو دریمـه روژه وه چې ماته رامخامخ شوه اوچې کله یې زه ولیدم له لرې راتـه موسـکی موسکی کیده... اوچې کله رانژدې شوه واردواره یې رانه وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ستا ښکلی نوم...؟

ما بياهم زړه ونه شوکړای، يوازې له يوې لنډې موسکا سره مـــې هماغــه ځواب ورکړ:

ـ زما نوم... زما نوم ښکلی نه دی...

راته ويې خندل اويوځل بيايې دتوروجادوګروسترګو په نــازې کتــوکې ترهغوی يې چې څه ويل ورخمارخمارکړم... خو شونډې يې سره وغوړيدې:

- ته خو يې ووايه...

ځوشيبې مې يې په کتوکتو کې ځان هلته اودلته ډوب ډوب کړخــو نــه شوه، کاته يې دومره راباندې درنه شول چې لکه دعصرظالم امريکايی واکمــن غونډې يې امرکاوه چې بايد ويې وايم، ځکه مې له خولې ورته راووتل:

ـ ده و... دولت خان...

ـ څه شی؟

ما زرورته تکرارکړ :

ـ دولت ... دولت خان...

ترخه ترخه يې راته وکتل، شونډې يې په غاښوکې راته وچې لمبې کړې داچې دزړه وې اوکه نه زه پرې پوه نه شوم خوپه زوره يې ترخوله راووته:

-پټان، پټان خو به نه وې؟

- هو، پټان يم، پټان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاته يې لاهم له ترخې تومنې سره جوړه وو، بلې خبرې تـه يـې ځـان جوړاوه چې ما وارترې دمخه کړ اوورته ومې ويل:

ــ ما خودرته ووې چې زما نوم ښکلی نه دی...

خودې ته ، زه پوه شوم بياله ډيره قهره خنداورغله، راته موسکۍ شوه، فکرکوم چې زما ساده ګۍ ته به يې داځل په دومره زيات قهرکې خندا راغلـې وه، چې دوه ځلې يې په پرله پسې توګه له خولې راووتل:

– پټان، کابلې. پټان...

خپل کاته يې بيا له ما مرورکړل، ددې له پاره چې ددې انديښنه پريـوه خوا کړم بيا مې زرخپله خبره تردې ړومبۍ کړه:

– اوس خو ته هم راته ووايه چې ستاښکلی نوم...؟

څو شيبې يې نورهم راته وکتل، بل ډول شوې وه، داسې چـې تابـه وې که يې زوررااباندې رسيدای،ښايی يوسپک يا دروند سـوک خـويې پـه خولـه راکړی وای... په وروستې ځل يې په ځيرځيرراته وکتل،رانه روانه شوه، يـوازې لکه چې مهربانی يې کړې وي، سريې راپورته کړاوخوله يې رااباندې راخلاصـه کړه:

ــ زه تاته خپل نوم نه وايم... زه ستا له نامه ډاريږم... هوستا لـه نامـه... داسې لکه چې په پيل کې دټاګورپه کابلی والا کيسه کې وړوکې مينو له پټـان اوکابلی څخه ډاريږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پرځای ودریدم، دهغې خبرې زما په زړه باندې درنه غدۍ راګــډه کړه، خوله مې پټه ونیوه، په ځیرځیرېې راته وکتل رانــه روانــه شــوه، زه یــې دخدای راستی پرمیدان همداسې پریښودم، په فکرکې یې خپله تیره رایــاده کړه، هو، تیره، تیرې کیسې، فکرته مې راغله چې موږ خولکــه مغلــو، ترکــانو، ایرانیانو اونورو قومونوغونډې پردغوخلکو داسې تیاره هم نه وه راوستې...

اوکه دانه وي نوبیایې ولې زما له نامه سره لکه بریښنا چــې نیــولې وي دومره سخته ولړزیده... زه په همدغــه ســوچ کــې وم، چــې هغــه بیرتــه پــه خپلوملالو قدمو راغبرګه شوه، لکه چې پښــمانه شــوې وه، لــږ غونــډې راتــه موسکې هم وه چې ترخوله یې راووتل:

ـ زما نوم لکشمي دی، لکشمي...

ما له ډیرې اندیښنې ورته وخندل:

ـ اوه، څومره ښکلی نوم... لکشمي هغه چې ســړي تــه شــته اوعــزت وربښي...

ـ هو، هم هغه، خوزه ډیره غریبه یم. ځکه چې زه چاته لکه (هغه) څــه نه شم وربښلی...

داځل له همدغې خبرې سره لاړه اوبیاراغبرګه نه شوه... پــه وروســتي تګ کې یې یوازې داترخوله راووتل، چې زما مورنۍ اناژوندۍ ده، له هغې ســره ستاسې په باب ډیرې کیسې شته، هغه تاسې ډیرښه پیژنــي، لــه هغــې ســره ستاسې خورا زیاتې کیسې تراوسه هم ژوندۍ دي، خورا زیاتې... خورا ترخې...

اوخورا..

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲)

دیپاولی یادیوالي د هندوستان دخلکــو لــه ډیرولویوجشــنوڅخه دی. ددوی لپاره داخورا لویه خوشالي ده،ډیره لویه اودټولو خلکو... ځکــه هنــدوان وایــي چــې ددوی ښښــتن رام پــه دغــه ورځ وکــولای شــول چــې لــه ځوارلسوکالووروسته خپله ښکلې میرمن سیتا هغه چې راوڼ په مکراودرغلۍ سره تښتولې وه، دهغه له منګولوبیرته راخلاصه اوهغه(راوڼ) یــې لــه منځــه یووړ... کله چې رام ایودیاته رارسیږي، خلک یې مخې اوهرکلــي تــه وروځــي اودهغه دراتګ هرکلی د څراغونواولمبوپه لګولوسره کوي. ددغــه لــوی ویــاړ اوبري دغه لوی جشن ته هندوستانیان دڅراغونو جشن هم وایي او پــه پــرتم سره یې نمانځي،دکال ددغې نمانځنې په ترڅ کې ټــول خلــک تیــرې ترخــې اوغمونه هیروي اوله دغې خوښۍ څخه مخ په وړاندې د خنداوو اوخوشــالیوپه لورهرچا او هرڅه ته ګوري...

دڅراغونودجشن رخصتۍ پای ته رسیدلې وې، زموږ درسونه پیل شوي وو، لکه چې په هغه ورځ زموږ ددرسونو دپیل لومړې ورځ وه، موږ له پرله پسې رخصتیو وروسته نن ښوونځي ته راغلي وو، زموږ دښوونځي پرشاوخوا دپــراخ ځنګل دشنې لمنې پیڅکه راغزیدلې ده. دلتــه ونــې کلــه هــم دمرغــانو لــه سندروخالي اوبې غمه نه وي... هغوی دلته درناوو په هــره شــیبه کــې خپلــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سندرې وايي، داسې چې تل سړي ته دخوږو هيلو په لورسندريزهوډ اويارانــه په مينه مينه وريادوي...

زه له ښوونځی څخه راووتم، هلته مې دام ترونې لاندې ګام ونيــو، چــې دنجونو له ډلې څخه دلکشمی سترګې راباندې ولګيدې، نجــونې يــې پرخپــل ځای پريښودې اومخامخ يې له سمې لارې پر يوه خوا پــه ګڼوشـــنليوکې لکــه کورنۍ غرڅه زما پرلورڅان راواچاوه. لا ماته رارسيدلې نه وه چې له ليرې راته په خنداوه، اونن زما لومړۍ ورځ وه چې ددې ترخو اوتودو کتو زما پرمــات زړه باندې زلزله نه راګډوله. د ام ترونې لاندې دکيناستو لپاره ځای نه و، ځکه يــې له رارسيدو سره سمه هيله وکړه چې بايد هلته دهغې مخامخ ګلولې ترسيوری لاندې کينو. ورسره ومې منله ځکه مې ورته وويل:

ــ درځه... کيدای شي هغه ګلوله به موږ غواړی...

راته موسکانه شوه اوپه حيرانۍ سره راته وکتل اوراته ويې ويل:

ــ ته هم په دغو ټکوپوهيږې؟

ــ لږ لږ اوکله کله... هغه له هم له ناچارۍ...

ــ ولې له ناچارۍ؟

ــ يوازې دې دښکلا په خاطر...

دهغې ګلولې څنګ ته ورغلو، هلته کيناستو، لامې سم ورته کتلــي نــه ووچې له مايې پوښتنه وکړه:

ــ تا زموږ ددپياولۍ دخراغونودجشن ننداره وکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ هو، ولې نه، زما له پاره په زړه پوره و خو...

ــ خو، مانا؟

ماته خنداراغله، زړه مې ونه شوکړای خوداچې دې ته زما خو پوښتنه پیداکړې وه، مانه شوای کولای چې خپله خبره په خپل زړه کې تم کړای شم. ما خپله خبره کوله خو دې بیاهم خپل وار راباندې مخکې کړ:

ــ کومه خبره چې دې وروسته له زړه راوځې هغه له سره په زړه کې مه ساته...

ــ ولې که یې وساتم نوځه...؟

- څه خو نه کیږي، خوکله کله په زړه پیتی کیږي اوکله کله یې سوځوي هم...

ــ یوازې په زړه؟

ــ هوپه زړه، رښتیا ماته مې انا وویل چې تاسې ډیرلوی زړونه لرئ، ان وایی چې کله کله خو داسې کلک وي لکه دتاسې کلک کلک غرونه...

ماغوښتل څه خبره ورته وکړم، زه یې په خپله خبره کې سره تلولی کړم. په خبره کې یې خبره راواچوله خوواریې راکړ چې خپله خبره باید ورته وکړم، په ځیرځیرمې ورته وکتل اوورته ومې ویل:

ــ رامداس جي، زموږ دلیلې ملازم پرون له چا سره خبره کوله چې دا رام ویده و چې له دومره اوږدې مودې(څوارلسوکالو) وروسته یې سیتا دراوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له منګولو راویوسته... هغه به څومره ځوریدلې وي اوپرهغې به څومره غمونـه تیرشوي وي او...

زما خبره لا پایې ته نه وه رسیدلې چې دې په کړیس کـړیس هغـې تـه دومره په زوره زوره وخنــدل چــې هلتــه وړانــدې یــې نجونواوهلکــانو هــم دخنداشورواورید ځکه یې ترډیرو پورې زموږ پرخوا راکتل، دې له یــوې خــوا خندل اوله بلې خوایې دګلولې له سروګلوډکه څانګه په خپل کــین لاس کــې نیولې وه، چې وروسته یې راوشکوله خپل مخ ته یې ونیــوه اوخپلــه خنــدایې پرې پر یوه خوا اوبله خوا غولوله، بیایې شونډې سره وښورولې اودرامداس جي دخبرې په لړکې یې وویل:

ــ هو، ډیره موده وروسته وه، که ته دهغه پرځای وای څه دې کول؟

ما ځان آرام ونیو، خوداهم راته موسکی وه، دې بیــاهم لکــه چــې زمــا سادګې ته خندل، ځکه یې له خندا خوله نه ورټولیده. لاهم راته موســکی وه، چې ما ځواب ورکړ:

ــ که زه دهغه پرځای وای، ښایی چې ســیتا مــې هلتــه ډیــره نــه وای پریښې، اونه به دومره موده ورباندې تیره شوې وای...

- نوڅه دې کول؟

ــ زما پښتو خو امرکوي چې یامې زرتر زره راوڼ واژه اویامې ځان...

بیا په خپله اوچته خنداکې راته غرمه غرمه شوه، په خپلوتشــویې لاس نیولې وو اوراته شنه وه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ رښتیانې پټان همداسې وی، ته رښتیانی پټان یې... دولت خان...

کله چې هغې زما نوم ترخوله راویوست، هغې ته یوه بلــه خبــره ویــاده شوه،پرهغې له خندا راولویده اوپه جدی خبروشوه:

ــ ته پوهیږې چې په هندکې یوډیرلوی پښتون ننګیالې دولت خان هــم تیرشوی؟ دهندوستان په تاریخ کې دهغه نوم لکــه دســلطان بهلــول لــودي، سلطان سکندرلودي،شیرشاه اوسلیم شاه اواحمدشاه غوندې اوچت نوم دی...

ما ځان ورته ناګاره واچاوه، اوځواب مې ورکړ:

ــ نه پوهیږم، زه په دې باره کې معلومات نه لرم، که تاسې یې لری راتــه ویې وایاست...

ــ زه هم په دې باره کې ډیره نه پوهیږم، خو زما انې دهغه په بــاب تــل مورته کیسې کوي اوهغه تل وایی چې زه دهغه له نامه سره مینه لرم...

-هغه څه وایی؟

ــ هغه وایی چې: دولت خان په هندکې دداسې بریمن پټان نوم دی چې تل یې دتیري اوتجاوز په وړاندې توره کښلې وه، ډیرمهربانه اوپه انسان مــین پټان و. دخوارانو پرحق یې تیری نه کاوه، کونډې اویتیمان یې له تیریــو څخــه ساتل، پریوه خدای یې دزړه له کومی ایمان درلود، اوټول انســانان یــې دهغــه بندګان بلل، هغه نه دمذهب، نه دژبې اونه هم دتوراوسپین پــه نامــه دخــدای بندګان ځورول، اونه یې نوروته اجازه ورکوله چې هغوی یې وځــوروي. دهغــه لویی په دې کې وه چې هرځای به خلک له تیری اوظلم څخه په تنــګ شــول نوبیا به یې دده اولکې ته ځان رساوه اوهلته به په امن اوسوکالۍ کې اوسیدل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمی دخپلې انا دغه درنې خبرې ماته پـــه رښـــتیاهم پـــه هـــم هغـــه دروندوالی سره وکړې، په کوم چې هغې دې ته ویلی وې، کله یې چـــې دهغـــې خبرې پای ته ورسولې نوبیایې خپله خبره وکړه چې:

ــ زما هم لکه زما دانې په شان دولت خان اودهغه نوم خوښیږي...

زماتبرګي ته اوس لاستی پیداشو ځکه مې زر پوښتنه ترې وکړه:

ــ چې داسې وه نوبیا دولې په لومړۍ کتنه کې زما له نامه سره...

ــ ځکه چې موږ کله کله اوس په خپلوکتابوکې ډیرنورڅه هم لولو... لکه زورزیاتی، لوټماري، اونور...

خوهغې ته به یې انا تل ددولت خان په باره کې کیسې کولې اوهغـــه بـــه یې په درانه نوم یادوه، دې به داهم ویل چې:

ــ زما انۍ کله کله داهم وایي چې زموږ په اوسنیوکتابوکې کله کلـــه بـــل څه سرې اوري داسې چې هغه پر موږ ښې نه لګیـــږي، ځکـــه نودغـــه کتابونـــه دزړونوخبرې نه وایی، زه مې دخپلې انې په خبروکې په یوه ټکی ښه پـــوهیږم اوهغه داچې هغه تل موږته دخپل زړه خبره کوي، وګوره کلونه کلونـــه مخکـــې پردغه خاوره باندې یودولت خان تیره شوی، خو یوزړه، سل زړونـــه او زرزړونـــه تراوسه دهغه نوم په مینتوب سره یادوی اومینه ورسره لري...

نژدې لوړمازدیګرو چې زموږ دکیسوخبرې هم کرارکرار خپل پـــای تـــه ورنژدې کیدې، دهغې دزړه په ډیرو خبرو کې یوه داهم وه چې په هغه ورځ یې له خولې راووته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه پوهيږم هرځل چې تاته ګورم، له يوې خـوامې پـه زړه کـې کلـه دکرکې يوه درنه څپه راوپړکيږي، خوله يوه ډيرلنډ مهاله وروسته مې بيـا پـه زړه باندې دمهربانې څپه لکه وږي پړانګ خوله رالګولي... کله کله خومې ديوه بې رحمه اوبې عاطفې انسان په توګه سترګوته راځې، خوله دې سره سره هـم زه فکرکوم چې زه ستاله دغو کړو وړو سره داسې آشنايم چـې فکرکـوم دازه خپله يم، زه تاپيژنم، ته مې ليدلې يې، اوداسې راته ښکاريږي چې ته زما يـې اويامې هم دروح اوهيلويوليونې ځورونکې... کله کله بياديوه بل احسـاس پـه ترخ کې ستا يوه بله څيره وينم، داسې چې څه درسره لرم، يوه څه داسې، چې په هغه باندې زه اوته له يوه اوبل سره شريک يو... فکرکـوم چـې زمـا اوسـتا ترمنځ يوسيند،يوسمندر داسې هم شته چې زما او ياستا له سـاړه زړه څخـه راوځې اوله يوه درده وروسته يا زما اوياستا دزړه له تودو سـره ځـان يوکـوي اوبيا ياستا اويا زما پرخوا په ورو ورو اوپه مينه مينه بهيږي...

هو، داسې ښکاري لکه چې پر زړه مې اغزې يـې، داسـې چـې نـه دې ايستی شم اونه دچا ته ورښوولی...

ماښام و، ړنګي ړنګي ستوري، دآسمان پرسينه په يوه اوبلـه خـوا کـې راوختل، چې ما يې نرې پوړنی له غاړې پرسرراخور کـړ، ورتـه ومـې خنـدل اودزړه له کومي مې خپله وروستی تسلی ورکړه:

ته پوهيږې چې زما نې اودهغې پانو داکرکـې، ډارونـې، اوځـورونې لـه ډيروپخواڅخه ترمونږ پورې راوړې چې ترډيروپورې بـه لاوي، ژونـد دانسـان يارانه ده، داسې چې هغه له ځان سره هرڅه لري، اوله رنګارنګې سره يې خپله کيسه تريادونو اونسلونو پورې رسوي، انسان هم دوستي زيږولی شـي اوهـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمني، همداده چې دوستي يې هرڅوک اوهره وخت ستايى خو دښمني يـــې بياهغه شان بازارنه لري او دهغې بازارتل سوړوي... ژوند دکيسولړې اوغــاړکې ده... دخوږو اوترخو، همداده چې پښتانه ددغې اوږدې يــاراني پــه تــرخ کـــې خپلودوستانو ته يوازې يوه پايله اعلاموي اوهغه داچې: « په يارانه کې بنگـــړي ماتيږی ». هوبنگړي... !

سره موسکی شوه، قلم يې له خپل بکس څخه راويوست او زر زريې په خپله کتابچه کې زما دغه پښتووينه په ديونــاگري (دډيــوه پلــوو) ليــک کـــې وليکله:

په يارانه کې بنگړي ماتيږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳)

لکشمی له رنګه غنم رنګه نجلۍ وه، توروېښه، تورې سترګې اوترټولو مهمه خبره لوړ قد يې په ټول کالج کې بې ساری و. ما چې پـه لـومړي ځـل دا ولیده، فکرمې کاوه چې دابه دهندوستان دسبزانو په کلي کې نـه وي رالويـه شوې، دابه دکوم بل ملک وي، زما دوطـن بـه وې ... اودلتـه بـه درس وايـي اوماغوندې به په دې پراخه دنیاکې دخپل کلي کورمځکه ورته سـره تبـۍ وي اويابه نه وي... په دغه ملک کې به ژوند کوي... زما اوددې لومړنۍ پيژنـدګلوي هم په همدې پلمه وشوه، يوه ورځ يې دکالج ددهلیز په هغه سر کې يوه ښکلې سندره پيل کړې وه، ربښتياهم چې هغې سندرې يـې پـه هغـه پـراخ اواوږده دهليز کې ښه انګازه کول، کله چې زه ورنیږدې شـوم لکـه دیـوه ښـه لاروي اوریدونکي په شان مې يوازې دومره په ناڅاپي توګه ترخوله ورته راووتل:

ـ وا وا څه ښکلې سندره اوڅومره ښکلې...

داهم راته موسکۍ شوه اوزما په لیدوېې خپله خوږه سندره هم په ټپـه ودروله، له هغې ورځې وروسته به يې راته کتل اوله لرې لرې به راته موسـکۍ وه.څوچې زموږ پيژندګلوي زموږ پـه کیسـواوزموږ پـه ناستوپاسـتو اونـازکو يادونوباندې ورو ورو وراوښته اوموږ نه پرې پوهيدو...

دوې درې ورځې زموږ په تیره کتنه نه وې تيرې چې بيايې يوه ورځ لـه کالج څخه راويستم، که ما هرڅومره ورته وويل چې زما درس لا نه دی خـلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی... زه بايد ټولګي ته ولاړشم... خودې ترلاس ونيولم او همداسې راته ګده وه چـــې :

ژوند يوه يارانه دی، فکرمه پرې کوه، په يارانه کې خامخـــا بنګـــړی مـــاتيږي... څوشيبې ګرځو يوه يوه پياله دشدو چای څښو بياد ستا هم الله مل شي او زمـــا هم...

يوې اوبلې خواته وګرزيدو، دبنګړو دماتيدو اوياراني خبره يې لاهم لـــه خولې نه لويده اودچا خبره خوله يې پرې خوږه وه. له چايخونې څخه مو تاوده چايونه راواخيستل اوترونولاندې ورته کيناستو...

له هغې ورځې چې اوس ما اودا له يوه اوبل سره په خبروشـــوي وو، دې تل هڅه کوله دهغو شيانو په اړه پوښتنې وکړي چې هغه زما اوياهم ددې ځاني شيان وو او پرما يا دې يې اړه درلوده. هغه څه چې ما فکرکاوه په هغـــه برخـــه کې موږ له يوه اوبله ګرد سره بيل اولرې وو... نن يې هـــم يـــوه همداســـې نـــوې پوښتنه رابرسيره کړه:

ــ ته مسلمان يې؟

ماورته وخندل:

ــ ته نوله مانه داپوښتنه ولې کوې؟

ــ يوازې په دې خاطرچې پوره ډاډه شم...

ــ پوره ډاډه اوسه، چې دولت خان، دبلې عقيدې دپلوي نوم نه وي...

سريې راته وښوراوه اوراته ځيرشوه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ وايي چې تاسې دنورو مذهبوله پيروانوڅخه کرکه کوئ، وژنې يې او...

ــ ځوک وايي؟

ــ زموږ تاريخ، دنورو باورنوپلويان، ستاسې دباور خلاف...

ــ که له تاڅخه پوښتنه وکړم چې ستا زما مذهب خوښيږي؟

ځوشيبې سره په فکرکې شوه، بيايې له خولې راووتل:

ــ هرڅوک چې پيدادي خو خپل کار لره کنه...

ــ ولې؟

تورې په بڼودرنې سترګې يې يوې اوبلې خواته سره وښورولې، زه پــوه شوم چې هغه نورڅه ماته نه وايي، خوزما له خولې کيــدای شــی لــه دردده بــه وه،راڅخه ووتل:

ــ زموږ په باره کې داتول څه هسې جوړې خبرې دي...موږ دمينــې پــه خاطر، درښتينې مينې په خاطر، ديوې مينې په خــاطر ژونــدي يــو، اوهرڅــه موپرهغې پورې تړلي دي...

دې راته وخندل:

ــ هغه به کومه يوه مينه وي؟

ــ يوه مينه، يوه واکمني او يوازې يو...

له دغې خبرې وروسته يې په ځيرځيرراته وکتل، زما لاس يې په خپــل لاس کې ونيو، زما دلاس ګوتوته يې وکتل، يوه يوه يې ترخپلو خــوږو ســترګو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیره کړه، هغو ته یې هم لکه چې ماته به یې په ځیرځیـــر کتـــل پـــه ځیرځیـــر وکتل، داسې چې تابه ویل اوس زماپرځای له هغو سره خبرې کـــوي، ښایســـته شیبه یې داکاروکړ، بیایې سترګې ما ته راپورته کړې اوویې ویل:

ــ یوه مینه، د یوه واکمني او یوازې یو...

زما خبره لکه چې ښه پـــرې ولګیـــده کـــه څنګـــه، دهنـــدوانودباورنواو خدایانوپه اړه یې وړې وړې خونرمې خبرې راپیل کړې، اوس مې مخې ته لکـــه دهندې ګروهی ښوونکې داسې ودریده، اوما یې دغه لاندې کـــوچنی لکچرتـــه دزړه له کومې غوږ ونیو:

زموږدخلکوباورداسې دی چې زموږ هیواد دیوه خدای اویـــوې هســـتې هیواد نه دی، خو دیوې (مینې) هیواد دی، څکه زموږ خلک، زموږ شاعران تل داوایی چې زموږ هیواد دنیکمرغې اوخوشالۍ هیواد دی، زمـــوږ دغـــه پراخـــه څمکه دتلپاتې خوښیومورده، دلته چې دخدایانو شمیر زیـــات دی دهغولامـــل دادی چې زموږ هند دخدایانو دمینی اوخوښی استوګنځی دی څکـــه نودلتـــه خدایان خوشاله دي اوله دغې ښکلې څمکې سره دزړه له کومی مینه لري...

هغې په رښتیاهم په دغه اړه دومره خبرې په خپل ذهن کـــې درلـــودې چې که چا ټولې اوریدلای دهغو له پاره دشپوشپو اړتیاوه... خوپه دغـــه شـــیبه کې ماڅان دهغې په خبروکې ورواچاوه...

ــ ګوره اصله پوښتنه دې له یاده ووته...

ــ کومه پوښتنه؟

- تاوویل چې ګواکې موږ له نوروڅخه کرکه کوو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ هو، ډېره مننه... ښه شوه چې رایاده دې کړه، که نه له ماخپلــه خبــره کله کله په هوا کيږي... زه کيدای شي په دې نظرنه وم، خودنوروعقيدو پلويان په مسلمانانوپسې داډول خبرې کوي...

ورته موسکی شوم، پوه شوم لکه چې هغې فکروکړ چې ګــواکی ســمه خبره يې نه ده کړې خومازرخبره ورغبرګه کړه:

ـ اخ چې دځينوخلکو خبرو ته خومو غوږ نه نيولای...

ـ څنګه؟

ـ په دې چې له مذهبوڅخه يوشمير داورکميسونه جوړکړي،

لومړی خودې ته زما خبره يوڅه بوږنونکې غوندې ښکاره شوه، خــوچې ورته ومې ويل چې موږ داشان خبرې نه منو، دا دروغ دي، په دې موږ تــل پــه دغه اړه داخبره کوو چې:

په سره سالوکې ګناه نشته ګناه جلکۍ کې ده چې ږنګه بنګه ځينه....

کله چې مادالندۍ ورته وويله،مخکې تردې چې پرهغه فکروکړي بيا هم په قلم پسې تلولۍ شوه، قلم له ماسره په لاس کې تيارو، ورمې کړ، هغه لنــډۍ يې زروليکله، څوڅوواري يې له ځان سره ولوسته اوپه خپله هندکۍ ژبــه کــې يې وژباړله:

په سره... سالو کې... د زړه له کومې يې دغه لنډۍ او دهغې انځور په زړه ولګيد، خورا ورته خوشاله شوه داسې چې هغه زموږ بحث يې هم په کــې ډوب کړ... ځکه يې راته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته خپه کیږه مه، اونه زه غواړم چې تا په دغو خبروبانــدې خواشــینی کړم. یوازنۍ خبره داده چې دغه ټکي که انسانان له یوه اوبله پټ نه کړي، یــوه اوبل ته یې ووایو، دوی یوبل ته ورنیږدې کیږي، هغه واټنونه چې انســانانو پــه خپله په خپلوکې رامنځ ته کړي، کولای شي هغه په جوړجاړي اوناسته پاســته سره له منځه هم یوسي... خبرې تل د فکرونو صیقل کوونکې دي، همدا خبرې دي چې فکرونو ته رڼایي ورکوي اوپه خپلې دغــې رڼـایي ســره یــې ترتیــارو ورهغې خواته پورې باسي...

زمونږ دعاشقانه محفل خبــرې اوس دیــوې درنــې فلســفی لمنــې تــه ورغزیدلې وې، زه پوهیدم چې هغې ته یې لکه دتریاکی ناروغ په شان خونــد ورکاوه ځکه یې ددغو خبروپه تودوخه کې د زړه خبره له یــاده وتلــه، اومــا دا تسل ورکړ:

ــ نه نه، نه خپه کیږم، زما ذهن هم صیقل ته اړتیا لري، زمــا ذهــن هــم تیارو داسې رانښکیل کړی چې زه هم ورته حیران یم... خوپام ته هــم پــه اوږو کې ویښته مه ګډوه او خپله روښانه خبره، دناځرګندو خبرو په ورا کې پــه زوم پسې مه لیږه...

لکه چې زما خبره یې یوڅه په غوږو درنه ولګیده ځکه یې په حیرانتیــا سره راته وکتل اوویې ویل:

ــ په خبروکې دخبرې مانا؟

ــ مانا داچې دوه کوه یوه اوره...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغې خپلې نیمګړتیـا تــه پـام شــو ځکــه یــې زرلاس زمـا پــراوړه کیښوداوسره موسکۍ شوه:

ــ ډیره ښښنه غواړم. بس داده خوله مې وتړله، زه تاته غوړیم... کــه مــې نوره خبره ترخوله راووته ته کولای شې زما خوله راوګنډې...

مخکې تردې چې ماته دخبرو وار راکړي، لــه خپــل بکــس څخــه یــې دمتایي دوې ټوټې راویستې، یوه یې ماته ونیوه اوبله یې خپل خانته پــه خپــل لاس کې، ماپوښتنه تزې وکړه چې داڅه شی دي؟ دې راته وویل چې متایی، ما دمتاتې نوم اوریدلی و، خو په مانایې نه پوهیدم چې خوړې ته وایی، زمــوږ پــه غزني کې به چې کله هندوانو متایی خوړه موږ ته یې خوند نه راکـاوه، پــه دې چې موږ به فکرکاوه چې دابه څه شی وي، پاک به وي که ناپاک؟ خو اوس چــې لکشمي مخکې راته کیښوده، که څه هم ماته دغزنی هندوان یاران رایادشوي وو خو چاره نه وه، له هغې مې واخیسته او خدای مې ورته یادکړاولکه چې دې لږ لږ خوړه ماهم ددې په شان دهغی په خوراک باندې نری نری پیل وکړ، هغــه مې تردې دمخه وخوړه،که څه هم خوندوره وه، له ځان سره مــې داســې چــې ددې له پاره دپوښتنې ځای پیدانه شي په کرار وویل:

ــ باید که زهرهم وي ویې خورم ځکه چې یارد یار له پاره خوري...

راموسکۍ شوه، زما خبره لا پای ته نه وه رسیدلې چې دې هم پوښــتنه راځخه وکړه:

ــ تاکله پخوا هم هندي متایی خوړلې وه؟

ــ هو، ولې نه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ چیرې اوکله؟

ــ تیره اوونۍ دحضرت بختیارکاکي په مزارکې یــوې زړې ښــځې راتــه ونیوه اوومې خوړه...

ــ بختیارکاکي څوک دی؟

ــ هغه دهند په لتو باندې داسلام یونومیالې صوفی تیرشوې...

ــ دهغه مزارچیرې دی.

ــ دقطب منار لویدیخ ته په مهرولی کې...

ــ هو، ما هغه لیدلی خو په دغه نامه یې خلک نه یادوي...

ــ کوم بل نوم لري؟

ــ هو، دهغه مزار په مهرولي کې په صوفی سنت باندې نامتودی...

هغې په دغه اړه هم ښه معلومات راکړل، داچې ولې یې صــوفی ســنت بولی، دهغه یادونه یې هم راته وکړه، هغې ددغه لوی صوفی مزارځکه معلــوم و چې داهلته تل له خپلې انې سره دهغه مزارته تله اودلته یې دهغه په وړانــدې دالله دربارته دمراد لاسونه ډیر پورته کړي وو، خوله دې سره یوه خبره تراوسه هم ورسره پوښتنه وه اوهغه داچې ددغه صوفی مزارته پــر مسلمانانوبرســیره هندوان، سکان اود نورو عقیدو پیروان هم راځی، ولې؟

ما ورته وخندل او ورته ومې ویل:

ــ ولې ته خپه کیږې چې که دنورو عقیدو پلویان هغه ته ارادت ولري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه نه، مقصد مې دا نه دی، یوازې دومره خبره ده چې مسلمانان داسې نه دي، هغوی دنورو مقدسو ځایونو ته دومره نه ځـي، وګـوره شـومره خلـک دصوفی سنت مزارته ځي اوراځي... ته کله دهندوانو کوم مندر ته تلی یې؟

ــ ته غواړې چې په دغه پلمه مې اوس مندرته هم بوځې؟

ــ نه نه، زه نه غواړم، زه یوازې غواړم پوه شم چې ته ځې اوکه نه؟

ــ زما له پاره هلته اودلته تګ زما دزړه خبره ده، زه که خپل جوما ت هم ځم، له خپل زړه سره ځم اوکه ستاسې مندرته مې هم څوک بوځی لـه خپـل زړه سره به ځم... له خپلې مینې سره به ځم، له خپلې یـوې اوتلپـاتی مینـې سره... زموږ پخوا نو موږ ته داخبرې ډیرې پخوا کړې چې:

زه خود زړه درد غواړمه په هریوه مذهب کې...

ــ داخبرې خو په کتابوکې دي، خو زه پوهیږم چې ته مندر ته دتلواجازه نه لرې...

ماورته وویل چې نه داسمه نه ده،یوه مینه هغه چې زه پرې بـاوري یـم داسې څه نه ده چې دهغې لپاره باید جومات اومندریوازنې ځای وي، ځکه چې هغه په دغو وړو ځایو کې نه ایساریږي... پرهغې باندې دهغې لیوال لکه پرشمه باندې پتنګان همداسې راچورلی... کله چې دیوې شمعی په رڼا باندې، هغه هم په تورتم کې دپتنګانو لیکې راماتې شی، څوک پوهیږي چې په هغوکې څـوک عیسویان، څوک هندوان اوڅوک مسـلمانان دي؟... مینـه دزړه آوازده اودزړه سندره... که داسې نه وای موږ به کله هم دزړه خبرې دزړو په سندرو کـې نـه ویلې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمي فکرکاوه چې زه داټولې خبرې له ډیره قهره کوم، خو داسې نـــه وه، لږسره جدی غوندې شوه، راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ــ په خبرو دې پوهیږم، خو پردې چې دزړه خبرې دزړه په سندرو... پـــه دغه دې پوه نه شوم...

ــ خیرپه دې به هم پوه شې...

ــ څنګه؟

ــ که مورې داسې وای لکه چې نور زمورږ په باره کې فکرکوې نو بیابه مـــورږ دخپلو زړو په سندروکې دانه ویل:

یارمې هندو زه مسلمان یم دیارله پاره درمسال جارو کومـــه...

کله یې زما له خوا داټیکې واوریده، دومره سره تلولۍ شوې وه، چې نـــه پوهیده څه وکړی، په وارخطایی راته وویل:

ــ داجادوګرې سندرې تا دومره چیرې زده کړې... یوځل یې بیا ووایه...

– ښه خبره دوه ځلې څوک چا ته نه کوي...

ــ مهرباني وکړه، یوځل یې بیا تکرارکړه...

ــ یارمې هندو....

څوڅوځلې یې لکه لیونې له ځان سره زمزمه کړه، هغه یې دومره خوښه شوې وه چې لکه دونې خانګه دهغې له پاره همداســـې زمـــا ترســـررا تاویـــده اوتاویده، داسې چې له ډیرې مینې یې غوښتل زما سر پـــه خپلـــه غیـــږه کـــې ونیسې او... خو داکاربې ونه کړیوازې یې راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته رښتیا دولت خان یې... تاسې چې څومره لوی زړونه لرئ، هغــومره له مینې اوعاطفی هم ډک دي، اوکه داسې نه وای دداسې سندرو ایجاد ګربه نه وای... زماانې ګرمه نه ده چې تل ستاسې دهمدغې لویی خبرې کوي...

ما که هرڅومره ورته وویل چې ستا انې ولې داشان خبرې کــوي، هغــې مې د ام دونې پاڼه سترګو ته وښوروله، ترلاس یې ونیولم اوله هغــه ځایــه یــې پورته کړم... لمرنوي د مازدیګر په ټنډه زیړي سلامونه کول، چې موږ دام دونې له سیوري راپورته شو، روان وو خودا تراوسه هم لــه ځــان ســره پــه زمزمــو وه،داسې چې سریې هم ورسره ښوراوه، د مات زړوقدمو په اهنګ کې یــې پــه نازک خوږیرخواږه هندکي غږکې درګرده له خولې راوتل:

یارمې هندو زه مسلمانه دیارلپاره درمسال جارو کومه....

یارمې هندو... یارمې هندو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۴)

په هندوستان کې دکال ښکلې ورځې، دکال ښه موسم اودميلو موســم له سپتمبرڅخه وروسته پيل کيږي، دغه شپې ورځې لکه زموږ په وطــن کــې دترخه ژمې له ښکيل څخه دوتلوشپې ورځې پسرلنۍ وي،دلته له ګرميوڅخه دوتلودموسم شپې ورځې همدغه دي... په همدغو شــپوورځوکې هــم ګرمــي اوهم درانه برساتونه پای ته رسيږي... دډيلی په ښارکې هم دغه شپې ورځــې دميلوورځې وي، په دغه ښارکې دميلوترټولو ښــکلي ځايونــه، هغــه تــاريخی ځايونه دي چې هغه په هندکې دمسلمانو واکمنانانو له خواجوړشوي اودهغوی تلپاتې يادګارونه بلل کيږي... اوس ټول هندوستان يوه خــوا اودغــه تــاريخی اوهنري ارزښتونه بله خوا دي، که دهندپراخې خاورې دغه هنري يادګارونه په خپله ټنډه نه درلودای، ښايی چې هندوستان به کله دهند اونړې دسيلانيانو له پاره دپاملرنې وړسيمه نه وه، که تاج محل غوندې دمينې يادګاردغه هيواد نــه درلودای، چابه ددغو درنو درنوبرساتوپه لور له لرې لرې هيوادوڅخه پردغه لور رامخه کوله، هندوستان داسلامي دورې پردغو هنــري وړتيــاوو تراوســه هــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوچت دی، اوددغه پراخ هیواد ښکلادمسلمانانوپه لویی کې لکه له لمرسره مینه هرچاته څرګنده ده...

له اوږدې مودې راپدې خوا لکشمی غوښتل چې ما دډیلی په تاریخی ځایونوباندې وګرزوي، خو دایوه، دوې اوونۍ کیدې چې ویل یې زموږ ټولګیوال ټول غواړي، په ګډه دډیلي پر تاریخی ځایونو باندې راوګرځي، که څه هم ماورته وویل چې ما ددغو تاریخی ځایویوزیات شمیرتراوسه لیدلي دي، خودې بیاهم ټینګاروکړ چې ددې له ټولګیوالو سره په دغه سفرولاړشم. دیکشنې ورځ وه چې موږ اته نهه کسه یوځای په دغه نیت له کالج څخه وخوځیدو، موږ په هغه ورځ خورا ډیرځایونه ولیدل، قطب مینارته هم لاړو، دهغه ددنګې لویۍ په لمنه کې موږ اوټول سیلانیان لکه میږتانه یوې اوبلی خواته سره خواره واره شوو، لکشمی له ماسره وه، هغې ددغه پرتم لوړتیا ته وکتل، کله چې هغې دمازدیګرلمرته مخامخ ددغه سترمنارلویۍ او لوړتیاته کتل، خورا ښکلې ښکاریده، هغه سره له دې چې دا دهغې لویۍ په پرتم کې ډوبه وه، ما په دغه شیبه کې خدای شته دهغې دننداري پرتم ته کتل، دهغې اوچتو کتو دهغې دمخې خوا پیکی هم شاته ور واړاوه، داسې چې که هرچا په هغه شیبه کې هغه لیده، دهغه خورې زلفی یې لیدې نوله شکه پرته یې دمجنون ولې ښکلې ونه اودهغې دنګتیا سترګوته دریده، ماته په همدغه مهال کې هغه ښکلی پښتو شعررایادشو چې :

(ته چې په بام باندې ولاړه وې تا چا ته کتل

خلک زما په نندراه وو چې ما تاته کتل...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ترډېرو پورې دهغه مينارلويې اولوړتياته وکتل اووکتل، کلـه چــې دهغه له کتووزګاره شوه، ماته يې وکتل، سترګې يې له اوښکو نه پوهيږم چــې ولې راډکې شوې، غبرګې غبرګې اوښکې يې لکه دبرساتي باران څاڅکي مړې مړې توې کړې، په داسې حال کې چې زما پراوږه يې خپـل لاس نيـولې و، پــه ژړغونی اکريې راته وويل:

ـ ما دلومړي ځل له پاره دغه لويې د دغه لوی اوګې ډيلی په زړه کې نن وليده...

ددې دغې خبرې ما ته هم پوښتنه را پيداکړه، خو وروسته راته څرګنده شوه چې هغه په خپل دوه وشت کلن ژوندکې دالومړی ځل و چې دلته راغلــې وه، دايوازې لکشمی نه وه، زموږ په ډله کـې چــې دډيلــی ښــار اوســيدونکی مسلمان هم وو، هغوی هم تراوسه نه قطب مينارليدلی و اونــه پوهيــدل چــې داکله اوچا جوړکړی دی. بشيراحمدخان زموږ په ډله کې يوبل کاکــه ځــوان و، کله چې ما له هغه څخه ددغه لوی مينارجوړيدوپه اړه پوښــتنه وکــړه هغــه خپل ټول معلوما ت په دغه جمله کې خلاصه کړل: (ماته مې مشرچاچا ويلــی چې داد انګريزانو په دوران کې يوه مسلمان جوړکړی دی...)

لکشمی په دغه شيبه کې بدله شوې وه، له هغې سره اوس يوبــل شــان احساس مل شوی و، هو، يوبل شان داسې چې سړی پرې پوهيــده ددې دغــه دروند احساس له يوه درانه افسوس اوارمانجن دريغ سره ملګری دی، داســې احساس چې زه هم نه پرې پوهيدم... په دې چې هغې په خپل هغــه احســاس باندې خپله خوله پټه نيولې وه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماسره دمنار په شمالی لور روانه شوه،هلته دډېلي دیوه لوی واکمـــن التمش قبرو، کله چې ما دالتمش وران شوی قبرته لاسونه پورته کړل، دې هــم دواړه لاسونه لکه زما په شان پورته ونیول، ما خپله دعا وویله، خوددې لاسونه لاهم داسې په هواکې پاتې وو، راته موسکۍ سوه، اوهیله یې راڅخه وکړه، کوم څه چې ما په دعاکې وویل هغه دې ته هم ووایم: زماله پاره دهغې دغه شـــیبه په ځانګړې توګه خورا مهمه وه، هغه شیبه، هغــه انځــور: ښــکلې دنګــه ونــه، ژړغونې تورې سترګې، اوچته پــزه، ښــکلی غــاښ، هماغــه شــان لکــه چــې دپښتونومیالی شاعرحمید ماشوخیل کله چیرې له چــا ســـره لیـــدلی وو، اودا اوس یې دالله دربارته دواړه لاس نیولي دریدل، ما ته دغه انځــور یوبــل شــان انځور راکړ، هیڅ مې ورته ونه ویل، یوازې مې ورته کتل چې دې بیا راته وویل:

زریوځه راته ووایه، لاسونه مې ښوری، سترې شومه...

مابیاهم له یوځه کتو وروسته ورته وویل چې له پاک خدایه دډېلي دغه سترټولواکمن ته دښښنې غوښته وکړه اووایه چې ددغه لــوی پاچــا ځــای دې جنت وی... هغې په خپله نازکه ویناکې دهغه لــوی پاچــا لپــاره همدغــه دعــا وکړه...

ــ ای لویه اوښتونکیه څښتنه....

څوشیبې یې دهغه ستر واکمن قبرته په ځیرځیروکتل، هغه دزمــا نــې دیوه لوی واکمن مزار و، خوهلته اوس کراره کراري وه، هلته اوس له مورِ دواړو پرته نورڅوک نه وو، اوهلته نن هیڅا هم چا ته نه ویل چې دلته اجازه نشـــته... دلته مه ګرځۍ... چې دادهندوستان دسترټولواکمن قبردی...اودلته دهغه لوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

واکمن په دربارکې اوس له مجنونوملنګانو پرته دبل چا ټيبکـه نـه وه، اوهغـه اوس دلته له ځان سره نه زور درلود اونه هم زر... لکشمی ته ددغه لوی پاچا په باب دخپلې انی هغه خبره وریاده شوه چې دې ته يې کړې وه:

(داهغه لوی واکمن دی چې دده په زمانه کې به دډيلی ښارته پرتـه لـه اجازې په هواهم څوک نه شول نه راننوتلای...) خواوس دومره يوازې دی چـې زاړه قبرته يې زموږ ژړا راځی اوموږ يوازني څوک يو چې دعا ورته کوو...

زما هم زړه اوس دغې سړې فضاته راتنګ شوی و، ځکه مې لکشمی ته وويل:

ـ ما مې له موره داخبره اوريدلې وه چې په دنياکې له يوه خدايـه پرتـه نورڅوک لوی نشته، لويی يوازې له هغه سره وړده، دانورې لويی دڅوورځودي، وګوره دادنړې دوخت لوی پاچا و، خو نن يی هغه خواخوږي،لويي او هغه پـرتم چيرې دی چې دغه نړيدلې ګومبزه يـې ورجـوړه کـړي... ټـول کـال دهنـد برساتونه ورباندې اوری، له يوه خدايه پرته يې نورڅوک نه غږ اوری اونـه يـی هم څه پروا لري... هرانسان بايد هروخت له ځان سره په دې بـاوری وي چـې يوه ورځ داسې ورباندې راتلونکې ده چې يوڅوک ورته ويلای شي:

يووخت پاچا وم اوس ملنګ ددنياشومه...

موږ دواړه دهغه مزار له څنګه راپه دې خوا شو، روان وو، چـې پـه زړه کې يی يوه بله ورتيره شوه او له مايی پرته له مقدمې پوښتنه وکړه چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ دولته... راته ويلای شې چې کله سړی مړشی سوځيدل يی ښــه دی که ښخول؟

ددې دغې پوښتنې يوپه يو له اوريدنګ سره سم حيران کړم،نه پوهيدم چې څه ورته ووايم،په دې چې دانوپه خپله څه ساده پوښتنه نه وه اونه هم ده خو زرخدای راجوړوله اوترخوله مې ورته راووتل:

ـ تاسې ته سوځيدل اومورږ ته ښخيدل ښه دي... تاسې ته دامنظــوردی اومورږ ته هغه...

ما نورڅه دې ته نه شوای ويلای، په دې چې زه تردې زيات په دغــه اړه نه رږغيدای شوم اونه مې نورڅه ذهن ته راتلل، خودې بياهم له ماهيله لرله چې زه بايد يوڅه ورته ووايم، دې غوښتل زماله خولې دا واورې چــې داغــوره دی اوياهغه... خوماهمداورته ويل چې ستاسې يې هغه اوزمورږ يې دغه...

خو ددې زړه لاهم له ما څه غوښتل، هغه چې دم ګړې له ماسره نــه وو، زه په همدغه سوچ کې وم، چې ددې له خولې په موسکا موسکا کې راووتل:

ـ نه سول ښه وي...

په دې خاطر چې ددې دليل مې اوريدلی وي، غوږ مې ورته ونيــو، خــو داسې څه چې زماترهغه دې ښه وي له دې وانه وريدل، هغې همداويل چې کله انسان له ژوند سره خدای پامانی وکړي هغه له (اپروالا) ســره يوځــای کيــږي، چې وروستی سرمنزل هماغه دی...

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوڅه نورې هم یې راته وویلې، خو زما له پاره بیاهم ډیرڅه نوي په کـې نه وو، راته موسکۍ شوه اوپوښتنه یې رانه وکړه چې ته ولې په دغه برخه کـې څه نه راته وایې، تا خوتل زما یوه خبره هم بې له ځوابـه نــه ده پریښــې، اوس ځنګه چوپ شوې، زه پوهیږم چې ته له سوځیدو څخه ډاریږې، وګــوره زمــوږ هندوان خومره میړني، خومره زغمونکي دي چې اورتروروستې لمبې پورې هم په خپلوهډوباندې اخلي اوتروروستۍ لمبې پورې یې له مینــۍ ســره یوځــای زغمي...

پرې یې نه ښودم، خومره مې چې ځان یوې اوبلې خواته ناګــارکړ، ونــه شوه، هغې په دغه اړه له ما هم یوڅه ویل غوښتل ځکه مې زړه نازړه ترخولــه ورته ووتل:

ــ زما لپاره نه سوځیدل مهم دي، اونه هم ښخول، کاشکې دایــوهم نــه وای، دادواړه ښه نه دي، دواړه هغه څه دي چې انسان له خورا ناکامۍ هغو تــه ځان سپاري،که رښتیا مې پوښتې زما دادواړه له همدې امله نــه خوښــیږي او دواړو ته په ښه سترګه نه ګورم... هو، زما نه داخوښیږي اونه هم هغه...

دواړه انسان اوژوند دابد له پاره د ورکې اوپای پرسرمنزل باندې سپاري، داسې چې بیا یې کله هم پردغه خوا نه راپریږدي او نه یې په زړونو کې دومــره رحم شته چې دیوه درنګ له پاره اجازه ورکــړي چــې هســې یوځــل خپلــې سترګې شاته ور واړوې... دوې زموږ دزمانې تراتوم لرونکوواکمنانــانوهم ظــالم اوبې رحمه دي...

په دوې کې ښه نشته،دواړه بد دي دواړه، که ستاسې دی اوکــه زمــوږ... دوی دواړو ته دنیمې لارې ناځوان ملګري ویلای شو ځکه چــې دوی لــه مــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره زمونږ دخوشالۍ په پای کې ډیره سخته ناځوانی کــوي... زه خــو لــه دغــو دواړو سره مینه نه لرم... ستایې خوښه...

په فکرکې راته ډوبه وه...نه پوهیږم چې په زړه کې به یې څه ورتیریدل، مخکې تردې چې له ملګرو سره یوځای شو اوچالان موټرته ورپورته شوو زمــا داخبره یې ومنله اوراته ویې ویل:

ـ ته رښتیا وایې، څوک اوڅه شی چې له اذله مخکې ژوند په ورکه اونابودۍ سپاری، هغوی تل بد وي، هغوی ښه نه لري اونه په ښویادیږي ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۵)

زما اولکشمی ناسته پاسته ورو ورو يوه پرله پسې سلســـله شـــوه، يـــوه غميزه شوه، مورږ دکالج په شاوخواکې له يوه بل سره ليده کاته درلودل.له هغې سره زما ناسته پاسته هم د ځان ساتي پرپوله باندې روانه وه، په دې چـــې کـــه رښتيا ووايم، ددې نوروتودو خبرو خو زه چندانی زمری نه وم، هغه هم په دغه حال اوله داسې چا سره چې ژوند يې لکه آينه په تودو اوسړو دواړو کـــې راتـــه خولې خولې کيده. خودهغې دغه حالت هم نه شوای کولای چې زما داحساس ليونتيا راوپاروي، ځکه مې دځان له پاره امن اوخونديتوب په دورانديشی کـــې ليده. ما دهغې داحساس لمبې نه احساسولې، په دې چې تراوسه پورې دهغې دژوند سکې ماته يوازې خپله يوه خوا راښوده. دهغې په کړو وړوکې، دهغې په ښکلاکې شهوانی اوشيطانی تلوسې زما فکراو احساس نه بدرګه کاوه، ان چـــې دهغې په تودو تودو تلوسو کې زما احساس سړيده خولاتوديده نه...

په هندوستان کې هم لکه دلويديز غوندې دجمعی ورځ رخصتی نه وي، ښوونځی اوپوهنتونونه خپل کارلکه دنورو ورځوپه شان په عادی توګه ترســـره کوي، همداسې دمني دجمعی يوه ورځ وه، سخت شمال لګيده چې مـــورږ دواړه ديوه کتابتون په زړه ورننوتو، په لومړي پوړ کې مو څـــه دويلـــو لـــه پـــاره ونـــه موندل، همداوه چې مخامخ پنځم که شپړم منـــزل پـــه بريښـــنايي زينـــه کـــې ورپورته شو، په بريښنايی زينه کې مخامخ لويه هنداره وه، مورږ دواړه هغې تـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ ودریدو، خو داسې ښکاریده چې هغې هنداري هم زماشـــډلې اوزیـــږې ځوانۍ ته دلکشمی د پی مخې اوښایسته ځوانې په پرتله هرکلـــی نـــه وایـــه... دزینې داشارې تنې دپنځو پرتوري باندې ودریده... موږ ترې راووتــو، مخــامخ دلوستنې دالان ته ورغلو اوهلته پریوه میزباندې یــوه اوبــل تــه مخــامخ آرام کیناستو...

شمال یې ویښته داسې ګډوډ کړي وو، چې هرچا فکرکاوه، همـــدا اوس ځوشیبومخکې دچا دمینې لاس دهغې د زلفوله تـــاو راتاوځخــه را وتلـــي دي، ډیلی په کال کې یوموسم همداسې لري چې په جنکیوباندې سړی ګمانی کوي اوډول ډول پوښتنې دسړي ذهن ته ورولي... خو ښه والی په دې کې دی، چـــې دلته څوک څوک نه پوښتي، دلته لکه زموږ په ملک کې څوک په چا پسې پلته اوځراغ نه وي، دلته ژوند په رښتیاهم لکه جمنا غوندې ټول عمر په پټه خولـــه روان دی، اوهرڅه یې یوازې په زړه تیریږي، دلته ژوند له چغوسره ملګری نـــه دی، بلکی دلته ژوند له خوند اودرد سره درازونو سندرې وایی اوځان داورپـــه لمبوکې دمرګ تردمه ځایه رسوي، هلته له سندرو لویږي... خوانګازې یی زربیا نه آرامیږي...

لکشمي ته په داسې حال کې چې په خپلونازکو ګوتویی دمجلـــې پـــاڼې اړولې رااړولې وریاده شوه:

ــ هو، رښتیادانی کره مې له مورسره تللې وم، هغـــې راتـــه وویـــل چـــې دولت خان ته مې سلام وایه...

ماورته وخندل،په زړه کې راتیره شوه، نه لیدلي، نه کتلي، سلامونه تللی رغلي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ډېره مننه، دهغې یې له سلام سره څه دي، ولې یې نمستې نه ویل؟

ــ تاسې سلام وایاست، موږ نمستې، هماغه یې وایه...

ــ مننه، زما سلام نمستې دواړه ورته وایه... یوه ورځ بـه یـې لیـدو تـه ورځم... اوځان به ورښیم...

ــ هو،هغې هم وویل چې یوه ورځ یې راوله...

په لکشمي هغه په رښتیاهم ډېره ګرانه وه ددې په وینا هغه ددې هرڅه وه له هغې سره به تل کیناسته اوپاڅیده، ځکه هغې به تل ویل چې دا له هغـې څخه تل دپخوا په اړه پوښتنې کوي اوهغـه یـې هـم ورتـه وایـې... یـوه لـه هغوتیرویې په دغه ورځ ماته هم وکړه:

ــ زه هغه تل ګړوم، دپخوانو زمانو پوښتنې ترې کوم، دپخوانو په خـاطر له هغې سره مینه لرم، داچې پرما تیریادونه ښه لګیږي دهغې لیدو تـه ورځـم اوپه شپوشپویې اوږدو اوږدو خبروته غوږ نیسم اویایې ترې لیکم...

زما له پاره هم ددې داخبردپاملرنې وړوه ځکه مې پوښتنه ترې وکړه:

ــ په لیک لوست پوهیږي؟

زما دغې پوښتنې دهغې حیرانتیا راوپاروله ځکه یـې پـه جـدي توګـه ځواب راکړ:

ــ هو، هغې ډېرڅه ویلي، هغې کمبریج هم پـاس کـړی، ډېرڅـه یـې لیکلي دي اوهغه په ډېرو خبرو باندې ترډېرخلکو ښه پوهیږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددي دغې خبرې زما غوږونه راوکړنګول، په دې چې تردغې شيبې پورې ما فکرکاوه چې دهغې انې به هم لکه زما دانې غونـدې پـه پټوسـترګو دېخوانو کيسې په تورو شپوکې کوي... خو اوس دهغې په اړه زما نظرګردسـره بدل شوی و. داچې لکشمي به په هره اوونۍ کې هغې ته ورتله له هغې بـه يـې يوه نوې خبره زموږ په باره کې اوياهم زما په باره کې راوړه، ځکه مې نـن هـم دنوې خبرې يادذې اوونې دخبرې پوښتنه ترې وکړه:

ـ په دغه اوونۍ کې يې هم څه نوې خبره درته وکړه؟

هغې وويل:

ـ له هغې څخه زما پوښتنې اوس تل ستاسې په باب وي، له هغې سـره تراوسه زما ددولت خان کيسه پای ته نه ده رسيدلې، دهغې دولت خوښـيږي، دهغه په اړه کيسې کوي، په دې چې ددې انا وايي هغه ددې دانا هم خوښيده، زما دانۍ انا هرڅه دهغه په باب اوريـدلي وو، خـو ددې هغـه ټـولې اوريـدنې دکتابوخبرې دي... هو، دهغې ددولت کيسې خوښـيږي، لـه هغـو سـره يـې سروکاردی، خو زما له دولت خان سره ناسته پاسـته ده، هغـه ددولـت خـان کيسې ماته وايي اوزه هغه بيا خپل دولت خان ته وايم... مانا داچې لـه دولـت خانه تردولت خان پورې...

ما ته يې پوښتنه راپيداکړه چې پوښتنه مې ترې وکړه:

ـ ستا دولت خان؟

دې زر راته وويل:

ـ خبرې ته کونج مه ورکوه، زما دوست دولت خان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ويل چې دولت خان لوی اوبريمن جنرال و، خو دريغــه چـــې يــوه خورا لويه غلطی ترې وشوه...

ــ هغه څه وه؟

ــ هغه داچې که ده خپله په بابرپسې کابل ته استازي نــه وای اســتولي اودهغه پرځای يې ابراهيم لودي خپل تيروتنــو تــه ځيرکــړی وای، نوبيــا بــه هندوستان دپرديومنګولو ته نه لويده، دولت هغه له کابله هند ته راروان کــړ، غوښتل يی چې پر خپل لاس يې دډيلي پرتخت کينوي، داچې دې په لاره کې ناروغه شو، اوياهم ناروغه کړشو، ترډيلی پورې راونه رسيد، بابرچې دده په پله ډيلی ته راوخوځيد هغه دده له برکته دډيلي واکمن شو...

لکشمی لا داغم لړلې کيسه کوله، لايې پاې ته نه وه رسولې، زما زړه يې راتنګ کړ، په دې چې داډول خبرې زما لپاره چې له دغــو کــړو وړو وروســـته هندوستان ته راغلی وم يوڅه دردونکې په دې وې چې که څه هم هغه زما لــه راتګه خورا پخوا تيرې وې، خو زما لپاره داسې وې لکه چې همداڅه موده پخوا په دغه مځکه باندې تيرې شوې وي ځکه مې دخبرولړې ورغوڅه کړه:

ــ جالبه او دردونکې....

زه همداسې دڅو شيبوله پاره دفکرځولې شوم، لکشمي لکه چې زما په دغه اکرباندې پوه شوه، لاس يې دميزپرسر زما لورته راوغــزاوه، داســې چـــې غوښتل يې څه راته ووايي، لايې موسکا په خيره اوشونډو کــې غــوټی غــوټی کيده، چې ترخوله يې راووتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ فکرکوم ډیرخپه شوې، خپه کیږه مه، له دغې کیسې په سوونوکلونوتیردي، دا اوس دتیرو او نژدې له یاده وتلو یارانو یوه یارانه وه، هو، یارانه...چې هغه مهال تیره شوې هغه ستاخبره په هماغه مهال په کې دمینې بنګړي مات شوي دي...

ما په مینه مینه ورته وکتل،دې هم داسې راته کتل چې په خپلو تورسترګو کتوکې یې له مانه زما مینه ناک کاته په موسکا موسکا سره ولوټل، اوس یې زما پرځای هم خپلولاسوته کتل، چې ماځواب ورکړ:

ــ چې خپه شم څه به وکړم... خوستا انابايد زر وګورم... هغې نورهم څه نوي درته وويل؟

ــ ښښنه غواړم. ما غوښتل چې هغه بله خبره هم درته وکړم، خو ته دومره زر ځوابي شې چې له ماڅخه اصلي خبره په بله لاره شي...

ــ مامې لاس دهغی پر لاس کیښود اوورته ومې ویل:

ــ ډیره ښښنه غواړم، ما فکروکړ چې ستاخبره پای ته ورسیده...

هغه بیاراته په خندا شوه:

ــ زه پوه شوم چې پرتا باندې د دولت خان دتاریخی تیروتنې خبره ښه ونه لګیده، خوزما دانا دابله ترهغې هم درنه وه لکه چې ماته یې کوله:

ــ پټانان دتاریخ په اوږدوکې داسې قام و او دی چې لویی واکمنې ړنګولای شي، دوې ډیرملکونه اوډیرې واکمنې له نورو نیولې، خو ترډیرویې ساتلې نه دي، ځکه چې دوی لکه څنګه چې زر اتفاق کوي، همداسې زر بی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاقه کيږي هم، هغې وويل چې کله دوې خپلې دغې بدمرغۍ تــه دحــل لاره پيداکړي، تردوې به هوښيار اومهذب ولس په نړې کې بل نه وي...

رښتيا رښتيا، دروغ، دروغ نورنو ما دپورتنۍ خبرې په وړاندې ددليل په نامه څه له ځان سره نه درلودل، دې چې څومره دغه رښتينې فلســفه مــا تــه غړوله زه يې په فکرکې ډوبلوم، يوازې دهغې تورو سترګو ته مې کتل، خــولې مې نورکار نه کاوه ښايي که زما پرځای بل څوک هم وای،همدغه اکربه يې مــل وای اوهمداسې حالت به خامخا وردغاړې کيده... دهغې نازکو شونډو ته مې په ځيرځير يوازې کتل،اوپه فکرکې راتيره شوه نه چې په دغو درنو خبرو دهغــې ژبه اوشونډې نه وي زخمي شوې... دهغې دنګې غاړې ته مې وکتل چې نــورې هم ډاډول درنې اوزيږې خبرې په کې شته که پای ته ورسيدې....

هغه زما پر دغه حالت باندې پوه شــوه، چــې زه رښــتياهم ددې خبــرو يوڅه سوچي غوندې کړم... له ځايه اوچته پورته شوه، داوړده دهليز لــه هغــه سره يې په څو شيپوکې دشدوچای دوې تودې پيالې په لاس کې رانيــولې وې، يوه يې زما مخې ته کيښوده اوبله يې خپلې...

ـ وڅښه هوا سړه ده، تود تود يې وڅښه...

ـ مننه، هو داچای به زما سړه اروا يوڅه راتوده کړي...

ـ ستا سړه اروا؟

په همدغه خبره بې دزړه له کومې هيله راڅخه وکړه چــې نورنــو ددې خبرو بڼه په بله خوا کړي، خپل لاس يې زما پرلاس باندې کيښود، دهغې لاس تود و، داسې چې کله يې زما پرلاس باندې کيښود، ما ته يې هم تودوالي خوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړ... لکه چې داهم زما پردغه احساس باندې پوه شوه، زما لاس يې په خپل لاس کې کلک ونيو، راته ويې کتل وشرميده... پرتورو سترګويې د ختلو بڼو درونده والی ما له ورايه ليده، داسې چې په خورا سختۍ سره يې پورته اوکښته کولې... ځکه يې دخپل زړه په ټوله تودوخه کې راته وويل:

ــ تا کله دبرسات په شپوکې دجمنااوياداافغانستان دکوم سيند په آرامه غيږکې دسپوږمۍ ننداره کړې؟

ــ نه، ما يوازې داوړې په زړه کې دهغو دزړونو فرياد اوريدلی دي...

ــ هو، جمنا زما په همدغه آرام خوتاوده احساس باندې خوښيږي... آه، زما... آه...

لايې هم زما سوړ لاس په خپل تاوده نازک لاس کې تود تود کيده چې هيله يې راڅخه وکړه:

ــ داسې يوه ښکلې لنډۍ دې په ياد ده چې دم ګړې زما په زړه باندې راسيوری شي اوزما... يوه ښکلې لنډۍ چې ښکلا يې په ژباړه کې زخمي زخمي نه کړي...

څوشيبې مې په داسې يوه لنډې پسې خپل ذهن څراغ کړ، چې وکولای شي دهغې زړګې تسل کړي، يوه راغله، خو ښه مې نه شوه، دويمه راغله هغه مې هم خوښه نه شوه دريمه خدای برابروله، برابره شوه اومخامخ مې دې ته ترخوله ور ووته:

اورچې بليږي اخر مړ شي زړه چې مين شي هميشه لمبې وهينه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې هغې سمه وا نه وریده زریې ترخوله راووتل:

ـ څه شی، څه شی، یوځل بیا یوځل بیا....

اورچې بلیږي اخر مړ شي زړه چې مین شي همیشه لمبې وهینه...

لمرلویدلی و، چې هغې بیا په خپله کتابچه کې دغه لنډې هــم وکښــله، داځل دغې لنډۍ پرهغې باندې درنه اغیزه کړې وه، داسې چــې ځومــادې تــه هغه ویله اوپای ته مې رسوله دتورو زلفو سیوری یې په کتوکتوکې زما پرخــوا راپریوت، په مینه مینه یې خپل مخ زما پرمخ باندې راولګاوه، ســریې راپورتــه کړ، په ځیرځیریې راته وکتل، سترګې یې سره وغړولې، څو مره یې چې کولای شول، دومره یې دخپلومینه ناکو کتوپه غیږه کې ونیوم، داسې چې ما تــه یــې زما دمشرې خور مینه ناک کتل رایادکړل، هو، دهغې چې کله به یې په شوخۍ باندې ووهلم، زما به نورڅه له وسه نه کیدل په زوره زوره به مې ژړل، هغې بــه چې زما اوښکې ولیدې، زر به راغله اوپه غیږ کې به یې ونیوم، پــه یــوه اوبلــه خوابه یې ښکل کړم، زارۍ به یې راته وکړې چې نوردې نه وهم مور اوپلار تــه ونه وایې ... ، زما به هم زړه تسل شو، اوځان به مې آرام ونیو، لکشمي هم اوس ماته په همداسې یوه حالت کې بریښیده، زه اوس هم نه پوهیدم چــې ددې زه خوښ شوی وم که دغه خوږه لنډۍ اوکه دواړه، لنډې یې څو ځلې نوره هم پــه خپلوشونډو باندې یوې اوبلې خواته سره و زغلوله، ما ته یې کتــل اولــه ځــآن سره ګډه وه:

اور چې بلیږي.... اخر... مړ شی... اور... چې... به لیږي...آخر...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاپې دویمه مسره نه وه ورپورې پتلیز کړې چې سترګې یې لــه اوښــکو راډکې شوې، غبرګې منګولې یې خپلو غبرګو سترګو ته ونیــوې، داچــې ولــې اودخه لپاره، داهغه څه وو چې ددې دزړه په تل کې وو، هغه یې ماتــه هــم نــه ویل،او کله کله به یې په هغوباندې لا ځورولم هم... نن هم زه نه پوهیدم، چــې پردې دغې ټیکۍ اغیزوکړ اوکه به نورڅه وو،هو، پرې پوه نه شــوم،ځکه چــې لکشمی کله کله داشان درنه خو نا سپړلې ژړاما ته په درنو درنو کتوکې کوله...

ترسکنې ماښام هم خبره تیره وه، هغې نن له ما هیله وکړه چې ترکوره یې باید بدرګه کړم، ورسره ومې منله، ددې کورته چې کومــه لاره ورغلــې وه، هغه هم پرګڼوکوڅو اومالتو باندې تیره وه، په هرټکی کې به یې یوه یــوه نــوې خبره راته کوله، دلته هم مسلمان اوسی، انا مې وایی دلته هم پټانان اوســیدل، دلته لږ هغې خوا ته د...صوفی... زیارت دی....

لا دغه لږی پای ته نه وه رسیدلې چې مور ددوې کورته څیرمه ورسیدو، دلوېې بنګلې مخامخ یې دسړک په سر یوه لویه غریبه کورنې په چوپړې کــې اوسیده، اوټول عمر یې دهمدغه سړک پرسرتیرشوی و، دکورمیرمنې دخپلــې چوپړی مخ ته اوربل کړی و اوله خپلو پچیانوســره خوشــاله ورتــه ناســته وه، اوربلیده اوکرارې کرارې لمبې یې کولې، مور لا دلکشــمی دوې کورتــه نــه وو رسیدلی چې د اورلمبې یې ورو ورو تتیدې، لکشمی هغو ته وکتل، اودهغو لــه کتو سره سمه یې لنډی په شونډو راغله، دا له موټره کښته شوه، دکورموټروان یی په دروازه کې دریدلې و، چې ما بیرته خپل استوګنځی ته راورسوي، دې له ما سره خدای پامانی وکړ، بیایی په یوه اوبله خوا دزړه له کومی مچې کړم، کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه موټر ته وختم اوترهغومو چې دا له ستر ګو الونیا کیده، هغــه ولاړه وه او لاپې هم دخپل زړه درد ته دهمدغې لنډۍ ببوزې په سوچ سوچ کې واهه چې:

آورچې بلیږي اخر مړ شی...

آورچې بلیږي... آخرمړشي...

زړه چې مین شي همیشه لمبې وهینه ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۶)

نه پوهیږم، څه مې لیکل، یوڅه خـومې لیکـل، پـه هغـه ورځ مـې ان ترماښامه بورې لیکنه وکړه، ګوتې مې پرقلم باندې درنې درنې شوې... دپـاڼې پرڅولیکل شویو کرښو مې کیښودې اودمیزله سره پورته شوم، دکوټې دهلیز ته ووتم، نوې دسکڼې ما ښام څپه راخوره شـوې وه، تیـارې کرارکـرار ځـان راغوړاوه، په دهلیز کې پښه نیولی غوندې شوم، زما کـوټې تـه مخـامخ زمـا هندي ګاونډي انند پرکاش اودهغه میرمن چاندني دواړه تاوده تاوده ګر ځیدل، زما یې هم تلوسه کړه، څوشیبې ددوی برنډې ته مخامخ ودریدم، دلتـه بـه زه تل دریدم، کله کله به مې له همدغه ګاونډي اویادهغه لـه میرمنـې سـره لـه همدغه ځایه خبرې هم کولې، په دغه ورځ هم دلته ودریـدم، خـو دوی خـورا بوخت راته معلوم شول، څو شیبې نه وې تیرې چې چاندني یوه ګیډۍ شـمې په لاس کې راووته، یوه یوه یې دبرنډې پردیواله باندې له دغـه سـره ترهغـه کتارکیښودې اوبیایې له یوې نرۍ دعا وروسـته هغـه ټـولې ولګـولې، شـمې ولګیدې، شاوخوایې ټوله رڼاکړه، دلګیدلو شمو تررڼا ورهغې خواته،داپه خپلـه له خپلې همیشنۍ موسکا سره ودریده ما ته یې وکتل اوپه خنداشوه:

ــ مه خواشینی کیږه اوس یې ستا دکور په مخ کې هم لګوم...

زه په اصلي خبره پوه نه وم، بې له دې چې پـه خبـره ځـان خبرکـړم، حاضرځوابی مې وکړه او ورته ومې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ضروري نه ده، سپوږمۍ دستورو په منځ کې ترنــژدې لــه لــرې ښــه ښکاريږي، زه يې له همدغه ځايه ګورم اوخوند ترې اخلم...

هغه زما دخبرې په نازکۍ پوه شوه ځکه يې نيغ ځواب راکړ:

ـ سپوږمۍ چې څومره لرې وي ښکلې وي، خو شمې کــه لــرې وي لــه نظره لويږي، پريږده چې نژدې يې درته ولګوم...

هغه له يوې ګيډۍ شموسره راغله، زما دکور تيــاره دهليزيـــې هــم پــه شموراته روښانه کړاوراته موسکۍ شوه:

ـ وګوره شمې چې څومره نژدې وې ښکلې وي اوسپوږمۍ چې څــومره لرې وي هغومره...

مايې هم په ځواب کې وويل:

ـ خوچيرې دسپوږمې ځلا اوچيرې دشمې...

زريې خواب راکړ:

ـ داشمې دداسې چا په قدمو کې بلې دي چې سلګونه، ســپوږمۍ يــې دنوکرۍ جوګه هم نه دي...

له چاندني سره ما تل ټوکې کولې، هروخت به مې ورته ويل چې ستانوم ډيرښکلی دی، موږپه پښتو کې چاندنی ته سپوږمۍ وايو... نن مې هــم لــه دې سره خپلې عادي خبرې شاعرانه کړې، څو شيبې لانه وې تيرې چې خاوند يې په يوه پتنوس کې څوډوله شيرنې اوحلوا رانيولي وه اوما ته يې راکړه... ده هــم زموږ خبرې اوريدې ځکه مې له ده څخه دقضاوت پوښتنه وکړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته ووایه چاندني رښتیاوایی که زه؟

ــ هغه خبره رالنډه کړه:

ــ تاسې دواړه رښتیاوایاست خونن به دچاندني ومنو...

ــ څنګه؟

ــ ځکه ته پوهیږې چې نن زموږ ډیره مبارکه شپه ده، نن لکشمي زموږ په کورونو ګرځی...

ــ لکشمي څوک ده؟

ــ هغه چې دنړۍ شتمنۍ له دې سره دي...

چاندني دخپل باورپه رڼاکې ددغې ننۍ شپې اودهغې دلوړتیا اومبارکۍ په اړه نژدې یوکتاب خبرې راته وکړې اودغه شپه یې له خورا نیکمرغو اودرنو شپوڅخه یاده کړه، په دغوشپوورځوکې هندکۍ روژې نیسي، کورونه پاکوي، په دې چې دوی باورلري چې په دغو شپوکې لکشمي د دوی کره راځي، په ټولوکورونو ګرځي، ځکه خویې دوی په هرکلي کې شمې بلوي، اودخپلومرادو دپوره کیدوبرکتونو ته یې سترګې په لاره وي...

چاندني به چې هرځل دلکشمي نوم په خوله راووړ، نوورسره به له ډیرې مینې دچا خبره باغ باغ کیده، هغې یوځل داخبره هم یاده کړه چې لکشمي دشتمنیو ددنیا واکمنه ده، چاته یې چې زړه وغواړې هغه ورکوي... ما ته هم زما اولکشمي دلیدودلومړیوورځوخبره رایاده شوه چې دلومړي ځل له پاره لکشمي خپل نوم راته ویلی و اوماورته ویلي ووچې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ لکشمي، څومره ښکلی نوم دی،

ــ لکشمي هغه چې سړي ته شته اوعزت ورببښی... ؛

اودې ځواب راکړچې:

ــ هو، هم هغه، خوزه غريبه يم، چا ته لکه هغه څه نه شم ورکولی...

په همدغو شيبوکې زموږ نورګاونډيان هم لاړل راغلل، هغوی هــم چــې څه تيارکړي وو ماته راکړل اوما هم ترې واخيستل... شپه ښه راتيــاره شــوه... دوې خپلوکورونو ته لاړل اوزه خپل ته... خو شمې لاهم داوږده دهليز په اوږدو کې لګيدلې اودنژدې سکنې مانښام دتورتم شمال به په يوه اوبله خوا په مينــه اونازسره اړولې را اړولې... زه خپل کورته راننوتم، دخوږو ډک پتنوس مې هــم دميزپرسر کيښود، لــه کړکــې مــې يــوې اوبلــې خواتــه وکتــل زمــوږ ټولــو ګاونډيانوخپل کورونه رڼاکړي ول، زه لاهم په کړکــی کــې ولاړوم،هغــه خبــره راياده شوه چې لکشمي راته کړې وه، دلته خلک دډيروخدايانوښــه نمانځنــه کوي، درناوی يې کوي ځکه نوخدايان دلته خوشاله دي... زه په همدغه ســوچ کې وم چې تليفون په شرنګا شو، له کړکې رادې خوا شوم غــوږی مــې پورتــه کړه، پلارمې له کابله په لين کې و، زما دجوړوالي پوښتنه يې وکړه، دايــې هــم راته وويل چې مشرورورمې دادوه ورځی کيږي وسله والــو کســانو لــه کــوره ايستلی نه پوهيږم چې همدلته يې په ښارکې چيرې ساتلی اوکه يې شمالي ته بيولی دي...

په هغو شــپوکې پرکابــل بانــدې دغلواوســړي وژونکــوچې دشــمالي دغلوداړې يې په سرکې وې واکمنې وې... زما يې هم فکرسره ګډوډ کړ، په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دهغه مهال وسله والو ته دانسان مرګ دچرګ ترمرګ هم اسانه و... ځکــه نوداډول ناوړه زيري هره ورځ زموږ ترغوږو يوې اوبلې خواته تلل اوراتلل، زه په همدغه غم کې وم، په دې فکرکې وم چې ورور به مې ژوندی وي که نــه؟ چــې بیاتلیفون په شرنګا شو، سره له دې چې لاس مې نه ورته، خــو زړه مــې وکــړ اوغوږی مې دزړه په زوررا پورته کړه، داخل مې د ورور غږ ترغوږ شو، هغه تــه مې دپلاردخواشینې خبره ورکړه، هغه هم خبرو، خوزريې راته وويل چې ته بی غمه اوسه، پرما تراوسه څه نه دي شوي...

غوږې مې کیښوده، زړه مې یوڅه سره راټول شو، سره له دې چې دغــو ځــــو دقيقوزمــــا دفکرهرڅــــه ســـــره ګــــډوډ کــــړل، بیامې ترکړکې دباندې وکتل، لاهم دګاونډيانو پربــاموادهلیزو بانــدې شــمې بلیدې اورناوویې هره خوا په سراخیستې وه...

زما دکور په دهلیزکې هم دشمولیکو خپله رڼاکوله، زما فکرلاهم دکابل په تیاروکې نښتی و، لاهم ســم نــه وم آرام شــوی چــې زمــا دکــوټې دروازه کرارکرار راوټکیده... زه نژدې ورغلم اوغږ مې ورباندې وکړ:

ــ څوک؟

ــ زه (نری ښځینه غږ)

ــ تاسې څوک یې؟

په خورا ناآشناغږکې:

ــ زه لکشمی یم...

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتيا زما خپله ټولګيواله لکشمي ګردسره په يادهم نه وه، خواوس مې چې دلکشمي نوم واوريد په ټول بدن مې دڅا خبره سړه لړه را ننوته، زمـا پـه ذهن کې يوازې د چاندني کيسه همداسې ژوندې پرته وه، بله داچې لکشــمی کله هم زما کوټې ته په داسې درنه اوتیاره شپه کې راغلې هــم نــه وه... يـوې اوبلې خو اته مې وکتل، هيڅ مې هم ترسترګو نه شول، له دروازې په يوه خــوا شوم چې دروازه بيا په ټکيدوشوه... بيامې زړه نازړه غږ پرې وکړ:

- څوک يې؟

هغې بيا په ډيره ارامه ژبه ځواب راکړ:

ــ زه يم.

ــ تاسې څوک يې؟

ــ زه لکشمی يم...

که رښتيا ووايم زه نورهم نارامه شوم، په دې چې څوشيبې مخکې زمـا ګاونډۍ چاندنی اودهغې خاوند داخبــره کــړې وه چــې نــن لکشــمي ديــوي پرټولوکورونو باندې ګرځي، ځکه نو زه په همدغه فکرکې لکه پاڼه اوس داســې لړزيدم، په دغه شيبه کې چې مادهغې نوم واوريد له ځان سره مې وويل چــې ګواکې: (راباندې راغله...) اوس نه پوهيدم چې څه وکړم، اوڅــه شــان دروازه ورته خلاصه کړم، هره شيبه يې اوس غږ هم اورم چې راتــه وايــی لکشــمي... راتلل نور توروي که سپين... يوځل خو مې ژمنــه وکــړه چــې پريــږده دروازه ورخلاصه کړم، توکل مې د پرخدای وي، پريږده چې څــه راتــه وايــی اوياڅــه راباندې کوي... خو اوس زه دومره بې واکه شــوی وم چــې دخپــل ځــان واک

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځواک هرڅه رانه تللی وو، په ځان کې مې ان ددریدو توان هم نه و، څوځلې خو په زړه کې راتیره شوه، چې باید ځان له کړکې دبانـدې واچـوم، شـاوخوا ګاونډیانو ته مې پام شو، چې که مې دوی ووینې، بیابـه راتـه وایـی چـې نـه لکشمی وه اونه نورڅه هسې ځان درباندې تاوان و. زه په همدغـه ویرکـې وم چې یوځل یې بیا دروازه راوټکوله:

ـ ټک ټک ټک...

ـ څوک یې؟

ـ زه څوک یم، لکشمی یم... لکشمي... غواړې دروازه درماته کړم...

نورنو راکې هیڅ هم نه وو پاتې، اوس نو په دې پوه شوم، هغه سمه دمـه زما دروازې ته دریدلې اودپریښودو مې نه ده، لـه ډیـره ډاره بیـا دروازې تـه ورنژدې شوم بیامې لکه چې شونډې سره بیلې شوې...

ـ تاسې څه غواړئ؟

ـ په داسې ښځینه غږکې یې چې ما ته ناآشنا راته ځواب راکړ:

ـ تاغواړم...

له سخته ډاره سره مې داجرات وکړ چې ورته ومې ویل:

ـ هیله کوم، زه دغه شیبه په ډیربدحال یم، ناروغه یم، پریږده چې آرام وکړم...

خوهغې بې له ځنډه ځواب راکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ اجازه راکړه، چې زه تاآرام کړم... که ناروغه یی هــم چــې چــاره دې وکړم...

کله یې چې داځواب راکړ، نوره مې زړه ته ورسیده چــې بــس همدغــه وروستی خبره ده، اوزه نورنوددې نړې نه یم اونه به په دغه نړې یم، خدایی مې په تهوله لویی یادکړ، په داسې حال کې چې نورنو په ځان نه یم پوه شوی، لاس مې ددروازې ترځنځیرپورې ورسید، داچې ما ځنګه هغه خلاصه کړه په هغــې هم نه وم پوه شوی، خوچې کله راپه حال کې شوم، سترګې مې سره وغړولــې، ومې لیده چې زما هم تهولګی لکشمي مې سرته ناســته ده اوزمــا لــه ګاونــډی چاندني سره یوځای دواړې راته په ژړا شوې...

ــ ولې په تاڅه وشول، څه خبره وه.... ولې؟ ولې؟

ما ورته وخندل، ورته ومې ویل چې هیڅ هــم نــه دي شــوي، خــودوې بیاهم زما په خبره باورنه کاوه، دوی فکرکاوه چې ما به شراب څښلــي وې، پــه داسې حال کې چې لکشمی پوهیده چې زه ددغه کارشازلمی نه یــم... نــورمې چاره نه درلوده، تهوله کیسه مې لکه څنګه چې وه په زور اوزیرورته تیره کــړه، دوې دواړې له خندا راته شنې وې، داسې چې زموږ ګاونډی پورته اوله ولاړیدو سره سم یې راته وویل:

ــ ما فکرکاوه چې ګواکي رښتیاهم بل څه دربانديې شوي، خو لکشــمې دومره راته وخندل چې په پای کې له ډیرې خندا خندا راته په ژړا شوه... زمــا په دغه حال یې ښه زړه تش کړ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نن په دغه تورتم کې پر ماپسې راغلــې وه چــې مــا خپــل کورتــه بوځي،هغې نن زما په خاطرخپل ټــول خپلــوان رابللــی وو، زمــا ټــول کــالي اودريشی يې راته راواخيستل، راوايې اغوستل، له کوره يې راوايستم، دهغــې شپې دبلوشمو په منځ کې يې ترخپل موټره راورسولم اوپه خپل موټرکې يــې په خپل څنګ کې کینولم، په هغه شپه زه ددوې ترکوره په ځان نــه پوهيــدم، سرمې په ټوله لار ددې په اوږه تکيه کړی و، هلته يې انا هغه چې لاهم دتاريخ دزيړو پاڼو پرمخ پردولت خان مينه وه، زما په انتظارناسته وه، کله چــې زه پــه لومړي ځل لکشمي خپل کورته لاس نيولی ننه ايستم، ما هلته لومړی ځل هغه نژدې اتيا کلنه ګل بانو په خپل ټول درنښت سره وليده، اوله هغې مې له ډيرې مودې وروسته په هغه لرې وطن کې دخپل قام، دخپلو پښتنو ډيــرې خــوږې اوډيرې ترخې ياترې اوخاطرې په هغــه مبارکــه شــپه پــه ويــاړ ويــاړ ســره واوريدې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۷)

د ښايسته بنګلې د وره پرسر ديوې وړې کرښـــې پــه ليکــه څراغونــو مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تياره وه، دانګړ دننه ګل ونې اوګلولې يوې اوبلې خواته غوړيدلې ځانګې ولاړې وې، په نرۍ وياله کې رڼو اوبوهم ځان لکه زرنــه داسې ښود، وړاندې اووروسته هم څه رڼاوې زما سترګوته راغبرګې نه شــوې، هيڅوک هم نه وو، هيچا هم دلويې اوښکلې بنګلې په دروازه کې لکــه ميلمــه غوندې زما هرکلې ونه کړ، يوازې لکشمي ددغې ښکلۍ اودنګې بنګلې پريــوه اوبله خواتاو راتاوکړم، دبنګلی شا ته يې يوقبرراوښود،چې هغه يې دنيکه و که دغورنيکه، تردغه مهاله چې څو موږ ورتلو يوه وړه شمه چې نوره نودمړه کيدو په پوله دريدلې وه، يوې تتې رڼا بدرګه کوله اولاهم نرې نرۍ لګيده، په څنــګ کې يې زړه تاخچه چې يوپانې پانې کتاب پکې ايښی وتراوسه جــوړه وه، لکــه چې دتاخچې په ديواله کې سا نه وه پاتې، همداسې کتاب هم په ښکلي پــوښ کې واسکټ واسکټ شوې و، نه پوهيږم چې دڅومره کلونوبرســاتونو، بــادونو، نمونواوګرميو به وهلی وخوکله چې مايې له مودووروسته پاڼې سره واړولې راو ړاولې، دهغې وروستۍ شمې رڼا ته يې توری داسې روښانه راته ځليدل چې ما فکروکړ راته خاندي... ومې کوت، بيرته مې په درناوي سره لومړی ښــکل کــړ اوبيامې پرخپل ځای کيښود چې لکشمی راته وويل:

ــ ودې کوت، ودې لوست، پرې پوهيږې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته ومې ويل:

ـ هو، لږ لږ...

خودې په داسې ځيره لکه چې رښتيا نه وايې راته وويل:

ـ زه چې په ښه اوبد پوه شوې يم، دا پانې پانې کتاب دلته ګورم...

ـ هو، ډيرزوړ دی، خو ليکنې يې اوس هم سرې ته خاندي...

ـ څنګه؟

ـ که دکتاب پښتی زړه شوې، خودهغه تورې لاهم چې څنګه لـه اولـه روښانه وو اوس هم روښانه دي...

دزاړه قبر پرسريوه ځانګه وره زړه ونه په خپلې ړنګې بنګـې تنـې، پـه خپلې سوری سوری ځيره لاولاړه وه، ډيرې ځانګې يې اوس هم لاوچې شـوې وړپرې زنګيدې، پانې خو دومره پکې لږ وې چې هغې خواته يې دآسـمان پـه هسکو کې سـتورو لـه مـوړه خپلـه پـرده نـه شـواى کـولاى، خـوولاړه وه اوپرقبرباندې يې تودو اوترخو بارانونو ته يې اوس هم خپله شکيدلې اوسـوری سوری تنه لکه دمجنون ولې په شان نيولې وه. په همدغه ليدنه کتنه کـې وو، چې دبنګلې له خوا يوسپين ږيرې زموږ پرخوا دروند دروند کيده، اوږده پټانی کالي اوواسکټ يې پرځان کې وو، چې رانژدې شو لکشمی په څو لنـډو جملـو کې داسې راوپيژاند:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((دا حکيم خان لالا دی، دې زما لــه انــا ســره اوســيږي، دده پلرونــه اونيکونه هم زما دانې له ميندو اوپلرونو سره اوسيدلي دي، ددې بنګلې هرڅه په ده پورې اړه لري...

چې ښه رانژدې شو، ما لاس ور اوږد کړ، خوده راته وويل چــې پــه لاس کارنه کيږي، سره غاړه غړی به شو... بيا يې په خوند غيږه راتــه خلاصــه کــړه اوکلک يې په خپله غيږکې ونيــولم. لکشــمې راتــه ونــه ويــل چــې دی هــم هندوستانی پښتون دی، خو کله يې چې زه په غيږکې ونيوم، نوبيايی ترغوږ په يوه ماته ګوده جمله کې راتيره کړه چې: زې بهی پټان يوم...

چې دحکيم خان لالا روغبړ پای ته ورسيد نــو لکشــمی تــه يــې مــخ ورواړاوه:

ــ ځو چې ميم صاحبه تاسې ته انتظارکوي...

موږ درې واړه د زړې خو خورا درنې ونې اوزاړه قبرله خوا دبنګلی په لور ور روان شو، ددروازې پرسريی څراغونو ديــوې وړې ليکــې پرکرښــه بانــدې مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تياره وه، چې موږ پربنګله ورننوتو، حکــيم لالا مو مخکې واوموږ ورپسې وو. بنګله لکه څنګه چې له بانــدې آرامــه بريښــيده دننه دومره آرامه نه وه، کله چې موږ تر دروازه وردننه شو، څرګنده شوه، چــې دهليز تــه لــه ښــی، کيڼــې اوبــرې خــوا يوشــور اوددېــرو غږونــو انګــازې اوشورماشورراته، تردغې شيېې زه په دې فکرکې وم چې دومره لويــه بنګلــه اودومره لويه خاموشي؟ خو اوس پوه شوم چې زما سوچ برعکس وخوت، بنګله چې څومره له باندې څخه آرامه ښکاريده دننه دومره آرامه نه وه....

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په لومړي پوړ کې وړاندې ښی خواته ولاړو، هلته بیا ښې خواته کاږه شو، یوځو وړې وړې زینې پورته ختلې وې چې موږ په هغو کې پورتــه وختــو، هلته دیوه لوی دالان په دروازه کې یوې ښایسته ډلې نجونــو اوهلکــانو زمــوږ هرکلی وکړاودروازه یې د میم صاحب ددربارپــه لــور راتــه پرانیســته...دالان ډیرلوی و، میم صاحبه هلته د دالان په هغه سرکې له ځونورو خپلوانومیرمنــو سره په خبرو لګیاوه... لکشمی ترما دمخــه وه، کلــه چــې هلتــه ور ورســیده دخپلې انې لاسونه یې ښکل کړل، خو پښتوته یې لکه دهندکیونجونو په شان ورټیټه نه شوه، په یوه اوبله خوا یې ښکل کړه، کله یې چې زما په بــاره لنــډې خبرې په انګریزي کې ورته وکړې، بیایې ماته لاس راکړ، اوزما غبرګ لاســونه یې په خپلودواړو لاسو کې ونیول، کله چې ما دهغې لاس مچولو تــه ځــان تــه جوړکړ، نه پوهیږم چې دې ته څه په زړه کې ورتیرشول، دواړه لاسونه یې زمــا تربیروځنو راتاوکړل اوکلک کلک یې زه هم په یوه اوبله خوا لکه چــې موربــه مې ښکلولم، ښکل کړم اودځوشیبوله پاره یې زما سرکلک په خپله غیږکــې و نیو. کله یې چې مخ زما له سره په یوه خوا کــړ، اوماپورتــه ورتــه وکتــل، لــه سترګویې نرۍ نــرۍ اوښــکې زمــاپرمخ راتــوېې شــوې، زه ورتــه ځیرشــوم، شاوخواته مې وکتل چې زموږ شاوخوا خپلوان یې هم ټول آرام ولاړدي اوزموږ ننداره کوي... ما لکشمي ته هم وکتل خو هغې هــم ځــان آرام نیــولی و. زړې ګلبانو زما پرسرلاس کیښود، اوپــه خپــل ځنــګ کــې یــې پرځــوکۍ بانــدې دکیناستو هیله راځخه وکړه، زه لاناست نه وم چې خپلې زړې خورته یې هغــه چې تردې هم مشره وه مخ ورواړاوه او ورته ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ بابا دې په یاد دي چې ویل به یې: په پټانانو او افغانانوکې تراوسه هـم مشر مشر دی اوکشرکشر... کله چې زمانه اخره شي، له موږ به هرڅه هیرشوي وي، ډیرارزښتونه به مو له لاسه ورکړي وي، خو دوی به لاهم خپل هغه ساتلی وي اوموږ به زاری ورته کوو چې دخدای له پاره موږ هـم ستاســې ورونـه یـو، ستاسې قام یو، موږ له دغې ناآشنایی، له دغې بې ایمــانې اودغـــې بــې پتــانی دروژغورئ....

مشرې خورېې په داسې حال کې چې ددې خبره یې واوریــدې دا هــم ورته وویل:

ـ داسې مې په یاد دي لکه دا پرون، دهغه داخبره هم زما په یاد ده چې ویل به یې: دوی چې څومره له کلکوکــانو او اوچتوغرونوســره عــادت شــوي، همدومره مهربانه اوله عاطفی ډک زړي خلک هم دي...

دلکشمی انا سره له دې چې ښی لاس یې زما پراوږه ایښی و، زما په لور په ځیرځیروکتل اوراته ویې ویل:

ـ زه ډیره نیکمرغه چې تا ګورم، ستا په لیدو مې هره شــیپه دپخوانــو هغه زاړه یادونه چې له خپلوپخوانومې اوریدلي یویو په ذهــن کــې راچــورلي، همدا اوس زه فکرکوم چې زه دخپل ماشومتوب دوران ته ورستنه شوې یم.

ما چې ددې دزړه له کومي مینه ولیده، خپلــه لنــده مننــه مــې ورتــه څرګنده کړه:

ـ زه خپله هم اوس نه پوهیږم چې څه حالت رامل شوی دی، له تا اوستا له کورنې څخه ډیره مننه چې ماته مو دلته بلنه راکړه، زه همداسې فکرکــوم،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په خپل غم لړلي خوديرراته ګران هيواد خواږه افغانستان کې لــه خپلــې کورنې سره، که څه هم موږ دا شل کاله داسې نه يو سره يوځای شــوي ناســت يم...

هغې پوښتنه راڅخه وکړه:

ـ ما ته لکشمي ويلې چې دلته يوازې يې؟

ـ (په موسکا) يوازې يم خو ځان په دغــه ملــک کــې يــوازې نــه راتــه ښکاري، داچې ولې په دې تراوسه هم پوهيدل راته ګران دي، خو کله کله لــه ځان سره فکرکوم چې پاک الله زما دجوړولو خټه له همدغــه هيــواده مــا تــه خوښه کړې وي... ځکه داسې راته ښکاري لکه زموږ ښکلی افغانستان....

په خپلو نرمو منګولويې په اوږه وټپولم اوراته په خنداشوه:

ـ ته رښتيا وايې، هنديان هم وايي چې آدم عليه سلام دلومړي ځل لــه پاره خدای پاک په هندکې پيداکړی... همداده چې موږ هم وايو چــې دهرچــا خاوره له کوم ځايه اخيستل شوې وي، هغه هلته خوشاله وي اوله هغــه ځــای سره داسې چې پرځان هم سم نه پوهيږي رټه مينــه لــري، هغــه خــاوره يــې ورکاږي اوپه پای کې يې همالته...

ما بيا ورته وويل:

- تاسې دخوشال بابا خبره وکړه، تاسې خوشال بابا پيژنې؟

ـ خوشال چې کوم پښتون نه پيژني، پوه شه چې هغه خدای نه پيژني... دهغه خبره ماته معلومه ده چې وايي: هرسړی پيدا دی خو خپل کارلره کنه....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ددې دغې خبرې په رښتياهم هيښ کړم... حيران شوم چــې داخــو ترما هم خوشال ښه پيژني، ځکه مې په شرميدلی توګه پوښتنه ترې وکړه:

ـ تاسې دخوشال شعرونه لوستي؟

ـ هو، هغه مهال چې زه لاپه اروپا کې زده کوونکې وم، ما دهغه انګريزی ژباړه لوستې وه... هغه ژباړه مې بياله ځان هم راوړه اوس هم زما پــه کتــابتون کې شته... اوس يې هم کله کله وايم...

ګلبانو دهندوستان دپښتنونوابانو ديوې درنې کــورنې هغــه وروســتی څراغ وه، چې ددې دخپلې کورنۍ، دخپلې نوابۍ د زوال وروستۍ شپې ورځــې لکه دخوب دليدو په شان په ياد وې، دهغې اوس هم په يادوو چې دا وړه وه، او ددوې په دربارکې به لوی لوی ميلمانه هغه سرداران اودنامه خاونــدان وو چــې هغوی به له کابله راتلل اويا هم له کابله راغلي وو اودلته پــه هندوســتان کــې اوسيدل. دې ته په يادوه چې کله به ددوې دربارته سردارايوب خان پــه کــال کې يوځل دوه راته، ددوې دنوابۍ ټول درباربه سره ښوريده اوپه ټول دربارکې به يې هرچا له يوه اوبل سره داخبره کوله چې دکابل هغه سردار راځي چې پــه ميوند کې يې په زرګونه انګريزان داسې نيمه خواکړل چې دماتې کيســې يــې تراوسه هم انګريزي بابا ګان خپلو لمسيانو ته کوي... خو دريغه چې اوس هغــه پښتنه شهزادګۍ دژوند دزوال پرخواوه، اوس هغــې کومــه رســمي دنــده نــه درلوده، دوې درې دورې يې دپارلمان دغړې په توګه کارکړې و. اوس بــه هــم چې سرې ورته کتل له ځيرې عادي ښوک نه ښکاريده، دنګې ونې، عتــو غتــو سترګو، او اوچت قد يې اوس هم په رښتيا دحميدبابا هغه بيت چې: (پښــتنې په قامت سترې نه دي څه دي...) په يونظرسړي ته وريادا‌وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړې شهزادګۍ زما نوم له لکشمي څخه اوريدلی و، ما هم له هغې څخه اوريدلي وو چې دهغې هم ددولت خان نوم ډېرخوښيږي... ځکه چې هغه دهند په تاريخ کې خورا لوی افغان تيرشوی و. په دغه شپه هم دې ددولت خان په اړه دهندوستان دتاريخ په حواله خورا ډېرخبرې وکړې، که څه هم زما نوم دولت خان و، خو دهغه دولت خان له امله چې هغه دپښتنو پرتم خاورې ايرې کړ، زما له خپل نامه څخه هم بدراتلل، ځکه نو ددې دمينې په اړه له ماسره يولړپوښتنې وې، چې ولې ددې په دومره پښتنوکې دهغه له نامه سره دومره زياته مينه ده، کله چې مې په هغه شپه ورته وويل:

ـ دولت خان لوی سړی و، خو لويه ناسيالي اودهغې تور داغ يې پرمخ باندې پاتې دی، ځکه هغه خپل مټ په خپله توره پرې کړ...

دا راته موسکۍ شوه اوراته ويې ويل:

ـ که دا تورداغ يې پرمخ نه وای بيا خو سلطان بهلول لودي و...

ـ ستا يې ولې نوم خوښيږي، پرتاولې هغه دومره ګران دی...

ـ ته رښتيا وايې دهغه نوم دسلطان ابراهيم لودي دزمانې په خورا مهموکسانو کې راځي، دهغه نوم مخکې تردې چې ناسياله شي ډېرمهم و، په دې چې مخکې يوبريمن سردارو، او وروسته دقام لوی شرم...

ـ نوبياموولې له هغه اودهغه له نامه سره دومره مينه ده چې وايې پرما دهغه نوم خوږ لګيږي...

زړې شهزادګې خپل زوږ غړپه کړيس کړيس پورته کړ، لاس يې زما پرسرکيښود اوترخوله يې راووتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زما دمینې اوزماد تورې اتل دولت خان، دویم دولت خـــان دې، هغــه چې خان جهان لودي غوندې پیاوړې اونرپښتون بچې ترې پاتې شـــو... ددغــه ویاړلی دولت خان داتلوالۍ اوپښتنولۍ له مخې هغه ناســیاله هــم اوس بدنــه راباندې لګیږي... ته پوهیږې چې خان جهان به چې په مغلي دربارکې ناست و، له پاچا رانیولی ترپیره داره چا داتوان نه درلود، چې دده دزړه او ارادې خــلاف خبره وکړي... وایې چې یووخت دمغل پاچا لوی دربـارجوړو،ټول امرایـان لــه هرې خوا په کې راټول شوي وو، کوم چا له هوښیارۍ اوکه له بې عقلــۍ وویــل چـــې دهندوســـتان وارث څـــوک دي؟ درباریـــانو هریـــوه پـــه خپـــل وار ســـره دغوړمالیوپه ژبه دپاچا اودهغه دخاندان سندرې وویلې چې بـــس عـــالم پنـــاه اودهغه کورنۍ دهندوستان وارثـــان دي، کلـــه چـــې دده وار راغـــی، دپاچـــا او درباریانو په مخ کې په ډاګه داخبره وکړه:

ــ مغل څوک او څه... دي، ترهغه پورې چې دهندوستان پرلتـــو بانـــدې دپښتون دتورې شرنګ لګیږي، هیڅوک داحق نه لري چې ووایی پرته له دوې نورڅوک دهند واکمنان اووارثان دي...

پاچا اودرباریان ټول چوپه خوله شول اوهیچا هم نورڅه ونه ویل...

دالاماته غږید ه، لایې هم تاریخ راته وایه چـــې لکشـــمي زمـــوږ خواتـــه راغله او د ډوډې دتیاري خبره یې زړې شهزادګۍ ته وکړه، هغې خپلې خبـــرې پرې کړې اوما ته یې اشاره وکړه:

ــ ځۍ ډوډې تیاره ده،او دا اوږدې کیسې دیوې ورځې کیسې نه دي....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمورږدغه لوی دالان ته مخامخ د ډوډۍ خوړلوکوټه وه، دومره لویه چې له یوه سره یې بل ته غږ نه رسیده، داسې ښکلي څراغونه پکې لګیدل چې دښکلاساری ما تراوسه نه و لیدلې، دیوالونه اوشاوخوایې په رنګارنګ هنداره پسولل شوي و و، کله چې موږ ورننوتو، لومړې بې دهغه لوی خوړنځي لویدیزې څنډې ته لارښوونه کړو، زړه شهزادګۍ هم له ماسره وه، چې دې یې په باره کې راته وویل: دغه برخه په شش محل باندې مشهوره ده، داد هندوستان په ټولو لویو نوابیوکې نامتو اوبې ساری شش محل و، انګریز ویسرای هغه مهال چې لا زما اروانښاد پلار ددغې سیمې نواب و، ددغه ځای دلیدو هیله وکړه اوله شملې څخه ددغه لوی شهکاردلیدو له پاره دلته راغی اوخوورځې دلته زمونږ میلمه و...

زه اودا بیرته دډوډۍ سرته راوګرزیدو، دا زمونږ په مخکې وه، هلته ډیروخلکو زمونږ هرکلی وکړ، مانا داچې زه دلته نن یوازنی میلمه نه وم، بلکې یوازنی نوې څوک وم. هلته مخامخ یې دهرکلي له پاره مشره نګور او وړه لور ولاړې وې، هغه یې یوه یوه راوپیژندلې، اوراته ویې ویل چې:

ــ دازموږ ددربار دود دې چې کله زمونږ درانه میلمانه راځي، هلته به زموږ دکورسرشته داري میرمنې په تیره بیا لورانې اونږیندې اودهغو خاوندان دهرکلي کوونکوته د هرکلي له پاره دډوډې په سر دریږي... ما په دغه لاس سردار ایوب خان اودهغه ورور امیرمحمدیعقوخان ته ډوډۍ اچولې اودهغو هرکلی مې په همدغه لوی دالان کې کړې دي... دغه دود موږ تراوسه پالو اوتراوسه مو هم له یاده نه دې ایستلی... ان چې ځینې خاص دودیز څه هم لرو چې تراوسه پورې موږ نه غواړو هغه بل چا ته ور وښیو اویایی ورته ووایو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

به هغه شپه څه ګلبانو بي بی اوڅه هم لکشمي ماته خپل ټول خپلــوان راوښودل اوراویی پیژندل، لکشمي خپل پلار مــدن لال ټــاکر هــم راوپیژانــد، موریې عظمی خان مدن هم راوپیژندله، هغه دګلبانو دویمه لوروه، چې پلار یې مدن لال ټاکر ته چې دهندوانو له یوې خورا درنې کورنې څخه و، اوپه دکن کې یې پلرونه اونیکونه لوی راجاګان تیرشوي وو ورکړې وه... اومــا تــه اوس هغــه خبره چې ما ولې لکشمي نه پیژندله دلومړی ځل له پــاره روښــانه شــوه... زه اوس پوه شوم چې لکشمي څــوک ده اوولــې یــې لــه ماســره ناســته پاســته دنوروخلکو په شان نه وه، په هغه شیبه کې یې چې خپله موررا‌پیژندله یوڅــه شرمیدونکې شان شوې وه خو ما زردټوکې په توګه دهغې مورته وویل:

ــ ماته خو اوس معلومه شوه چې ته دنواب صاحب لــوریې، اومســلمانه یې، نه پوهیږم چې ستاسې لورڅوک ده؟

دې راته وخندل، سره له دې چې یوڅه حیا هم ورته دریدلې وه ځــواب راکړ:

ــ هغه هم زما لور ده...

پلاریې هم زموږ ځنګ ته ولاړ و له هغه مې چې کله پوښتنه وکړه، هغــه هم یوڅه ټکنی غوندې شو، ځکه هغه هم زرځواب راکړ:

ــ هغه زما لورده...

ما لکشمي ته وکتل،هغې په داسې حال کې له خندا شنه وه پرته له دې چې زه پوښتنه ترې وکړم ځواب راکړ:

دوی دواړه رښتیا وایی...

زه ددواړو د دواړو داسې لوریم چې دباور لاره مې یوه ده ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۸)

زما اولکشمي اړيکي لکه ځنګه چې وو هم هغسې وو. يوځای مــو درس وايه اوپه يوه ښارکې سره ټيټ وپــاس کيــدو. يوځــای بــه کلــه کلــه دهنــد بيلابيلوښارونو ته هم په سفرتلو، اګره، راجستان، اجميــر ديــره دون،کلکتــه اوبمبی داټول موږ په ګډه سره وليدل. زما او ددې ترمنځ تراوسه هــم داخبــره چې زه له دې سره مينه لرم اويادا له ماسره نه دې ته ځرګنده وه اونه هم نورو ته، پرما خو ځکه ګرانه وه چې زه يې کله هم په يوازيتــوب نــه ســپارلم، لکــه سيورې داسې به راسره وه، ډيروخو فکرکاوه چې موږ له يوه اوبله بيليــدونکي نه يو، په داسې حال کې چې زموږ دواړو ترمنځ دنژديوالي داسې ځرګنده نښه هم تراوسه نه وه، خو له دې سره سره هم موږ پــه خپــل کــالج کــې دټولوپــه خولوکې غبرګ نومونه وو:

لکشمي اودولت خان، دولت اولکشمي...

يوځل خو يې يوه خپلوان زمااوددې دواړو نومونه دواده په يوه کارت کې ګډ هم ليکلي وو. مانا داچې ډيروداسې فکرهم کاوه چې ګواکي موږ ســره واده شوي اوياکوژدن شوي يو اوکه نه نو ديوه کوراوکــورنۍ غــړي خوخامخــا يــو. خوآره خبره داوه چې زموږ دمينې اوراشه درشې رمز دمينې اومنتوب په تارنه و سره تړلې، ماته هغه ښکلې ښکاريده خوداسې نه چې زه بايــد هغــه دهغــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشوم غوندې چې دګل په قدرنه پوهيږي په خپل لاس کې واخلم او پاڼې پاڼې يې کړم، ما ته هغه لکه زيړ ام په خپله ونه ښکلې ښکاريده، څـومره چـې مـا دهغې له لرې لرې تماشې څخه خوند اخيست، هغه تصورمې له نژدې نه کـاوه، هغه مې خوښيده خو داسې نه چې دهغې په سترګو کې د خپل کاته دشهواني ليونتوب په اوږدوکې ورک کړم، هغه ماته تردغو هم اوچته ښکاريده، کاته يـې اوس ماته،زما روح اوزما ژوند اوزماتاريخ تـه ديـوې درنـې کيسـې پـه شـان رادغاړې شوي وو. زموږ په کالج کې نورې نجونې هـم وې، پوجـا دراجسـتان ديوه راجپوت سردار لور، چې زموږ په ټول کالج کې يې دښکلا سارې نه و، هم له موږ سره په يوه ټولګي کې وه، هغې به تل ويل چې دهغـې لـه پـاره زمـوږ ناسته پاسته يوه ناسپړلې غوټه ده، هغې له موږ سره ناسته ولاړه درلوده، خـو زموږ په باب يې دپوهيدوله پاره چې څومره هڅه وکړه بريالی نه شوه، يوځـل خويې دلکشمي دوړاندې زه په يوه اوبله خوا کلک کلک ښکل کړم چې بيـايې هغې ته وويل:

ــ حال دمعلوم کړه کنه، يوه ورځ به يې همداسې ژوندې درڅخـه ورک کړم...

هغې يوازې ورته وخندل اوورته ويې ويل:

ــ ته دومره ښايسته اودی دومره بدرنګه کله سره جوړيږئ...

ــ داخبرې پريږده ماته دزړه حال ووايئ...

هغې ورته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زه خو په زړه کې څه نه لرم چې تاته يې ووايم...

بيايې ما ته مخ راواړاوه اوراته موسکی شوه:

ـ ستا په زړه کې که هم څه وي قبول مې دي راته ويې وايه...

ما هم مړه مړه ورته وکتل اوهم هغه شان ماهم ځواب ورکړ چې:

ـ زما په زړه کې هم څه نشته...

لکشمي يې په غاړه کې لاس ور واچاوه اوپه موسکانه څيره يې پوښتنه ترې وکړه:

ـ ستا په زړه کې دولت خان ته څه تيريږي؟

هغې لنډ اوګنډ ځواب ورکړ:

ـ ولې نه، زه تياره يم، چې ستا په اجازه واده ورسره وکړم، خو دده رضا حتمی ده...

ما ته خندا راغله، زړمې خبره خپل پښتنې دود ته راواړله او ورته ومـــې ويل:

ـ زه خوار مساپرپتان اوته دومره لويه شتمنه راجپوته...

خوځان يې سره تاوکړ، شونډې يې سره کش کړې او په حيرانی يې لنډه ترخوله راوايسته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ مانا؟

ــ مانا داچې زه دومره غریب یم چې له ډیرې غریبۍ مـــې خپـــل هیـــواد پریښې اودلته دهغې غریبۍ دلرې کولوپه خاطر درس وایم...

ــ غریبي مانا نه لري، زما سره واده وکړه، زما پلاردومره څـــه لـــري چـــې هغه زما اوستا دزامنو خولا څه کوې چې دلمسیانو له پاره هم بس دي...

ما ته خندا راغله، دازما خندا ته جدي غوندې شوه:

ــ ولې دې وخندل؟ په رښتیا پورې سړې نه خاندي...

ما هم په رډه ځواب ورکړ:

ــ خبره دې اوس خرابه کړه...

ــ څنګه؟

ــ په دې چې ته زمونږ په دود نه پوهیږې...

ــ نه، پوه نه شوم لږ مې پوه کړه...

ــ مونږ خپلې میرمنې ته خپل شته سپارو، له هغې څخه یې نه غواړو...

ــ خیر ته داسې فکروکړه چې ته اوس په هندوســـتان کـــې یـــې نـــه پـــه افغانستان کې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه زه داسې فکرنه شم کولای، په دې چې پرما کوم نوم (دولت خــان) زما مورپه افغانستان کې ایښې هغه په هندکې هم دولت خان دی...

لکشمی اوپوجا دواړې زما دغه جدیت ته له خندا شنې وې، په همدغــه حالت کې یې بیاخپله خبره راغبرګه کړه:

ــ ته دې له میرمنې څخه مرسته نه غواړې؟

ــ مرسته بیله ده اوداشان آسانه شته اوشتمنی بیله، زموږ خلــک یــوه خبره کوي، یومتل وایی چې: (دخره څټه... دښځې ګټه...)

هغه زما په دغه خبره سره له دې چې زما نه وه اونه ما منله، یوڅه نیولې غوندې شوه. خولکشمي زر داورپسې وتړله:

ــ کاشکي دازموږخلک داســې وای اوداډول تمیزیــې درلــودای، زمــوږ نجونې خو ترواده دمخه همدغه غم زړوي...

پوجا لکه څنګه چې ښکلې وه، هماغسې یوه اصــیله هنــدکۍ هــم وه، برابره ونه، تور وزمه خواږه اننګي، په تورو کې څه زیړرنګــې ســترګې، خپلــو راجپوتي دودونو اوآرونو ته یې وفاداره اوپرهغوباندې ویاړمنه روحیــه، داټــول هغه څه وو، چې ددې په کړو وړو کې یې زما له پــاره، دډیرونــورو پــه انــډول توپیردرلود، دې ته زما ددرناوي یولامل هم دغه اصل و، ښایی همداسې شــان خانګړنې به وې چې دې زموږ سره ناسته پاسته کوله، ټوکې به موسره کــولې، دتاریخ په باره کې به سره غږیدو اوهغه تیرې ورځې بــه یــې رایــادولې چــې پښتنو په هندوستان کې څه کړي، له دوې سره څه شوي دي... په دغــه بــاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې موټل خبرې سره کولې، يوه ورځ خو مو خبره دې ته هم سره ورسيده چې دې خپله درنه ويله اوما خپله، خبرې موسره کولې، دخبرو په منځ کې يې راته وويل ته اوس له ما ددغه عصرله هندوستانۍ سره داسې خبرې کوې لکه چـــې پانۍ پت دې همدا پرون فتح کړې اوپه ډيلي کې ناست يې...

ماورته وويل چې زه اوس هغسې څوک نه يم، خو يوه خبــره ده اوهغــه داچې ملتونه داحق لري چې په خپلو تيروباندې وويارې، ځکه چې دغه تيرپــه خپله دوې ته د دوې دروحې تسل يوه ښکلې نښه ده، زه اوس هغه څه چې ته زما په باره کې فکرکوې نه يم، خو دومره حق راکړه چې درته ووايم:

په پخوانو سترګومې ګوره اوس مې جامې دملنګۍ اغوستې دينه

لکشمي پوه شوه، چې زه لنډې هروخت نه وايم، په دې چې هغه خپـــل اهميت لري... اوپه خپل ځای کې بايد وويله شي...ځکه يې غږ راباندې وکړ چې يوځل يې بيا ووايه:

ما هغه يوځل بياورته وويله، اودوې دواړو په خورا غورســره واوريـــده... دواړو ته يې خوند ورکړ، سره له دې چې زمونږ بحث ډيرجدی و، خوکله يې چې زما لنډۍ واوريده، راته موسکۍ شوه، اوهيله يې وکړه چې دويم بيت يې يوځل بيا ورته ووايم:....

اوس مې جامې دملنګۍ اغوستې دينه...

څوشيبې په فکرکې راته ډوبه وه، راته کتل يې، څـــوچې ښـــه رانـــژدې شوه، خپل غبرګ لاسونه يې راڅخه تاو کړل، اوددې ټولو خبرو ښښنه يې رانـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وغوښته... خوما ورته وویل چې ته څه وايې، دلته دبښنې هیڅ اړتیا نــه شـــته، موږ دهغو شپوورځو نسل نه یو، موږ خپلې خبرې لــرو اوخپــل قضــاوت، مــوږ داحق لرو چې که یوځه موپرتــاوان هــم وي، بایــد ویــې وایــو، پــه دې چــې نورنوانسانی ژوند داسې یوه پړاو ته رسیدلې چې یوازې په رښتیاوو باندې یــې ســـــــــــــړی ویــــــــــــاړلی شــــــــــــــي اوبـــــــــــــــس...
هغه اوس له قهره لویدلې وه، هغې نوره دتاریخ خبره هم نه کوله، یــوازې یــې هڅه کوله چې ګواکې ما له خپل جدیته راکوز کړي، نوځکه یې خبره بلې خــوا ته کړه مخ یې لکشمي ته ور واړاوه اودګوډې کړې سترګې په چــل یــې ورتــه وویل:

ــ زما خو دولــت خــان یــوازې پــه همــدغو لویولویاوربښــتینو خبــرو خوښیږي، که ته واده نه ورسره کوې، نوبیایې ماته راپریږده.

خولکشمي بیا په خندانه خوله ورته وویل:

ــ په دغه کې تا څه لیدلي، زه خوپه دې باورلرم چې دې داسې دی لکه چې زموږ دزمانې سړی نه وي، په دې چې یوشمیر لویې لویې خبرې چــې دی کوي هغه زموږ دزمانې خبرې نه دي... اونه هغه زموږ د زما نې بوی لري...

ــ هو، زماهم مطلب دادې چې که دې صیقل نه شي، زمانه به یې له ځان سره همداسې شډل مډل خچې پچې کړي...

زه ددې پرځای چې آرامه شم، نورهم په دغه خبره نارامه کیدم، زه پــه خپل ځان پوهیدم چې داخبرې لکه چې رښتیاهم پرما ښې نه لګیږي... خودې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې هم پام و چې كه لږغنم لانده دي نويوڅه خو ژرنده هم پخه ده... پوجـا دخپلو خبرو په لړكې يوځل پريوې بلې پوښتنې ورمخه كړه اوماتـه يـې مـخ راواړاوه:

ــ تا ته معلومه ده چې دتاريخ په اوږدو كې څومره پښتانه په هندكې وو اوڅومره نورهند ته راغلل؟

ما پرته له دې چې فكروكړم ځواب وركړ:

ــ ډيرزيات...

ــ هغوى څه شول؟

زه سره له دې چې پوهيدم هغوى څنګه اوڅه شول خودې ته مې ځـان ناګاره واچاوه اوورته ومې ويل:

ــ نه پوهيږم...

لږراته جدي غوندې شوه، لكشمي ته يې وكتل، لكشـمي ماتـه وكتـل، بيايې دې ته وكتل، څويې خپله خبره وكړه:

ــ داڅوک ده، داپيژنې؟

ــ هو، ولې نه، لكشمي...

په دغه شيبه كې يې يوڅه ځان ناګاره واچاوه، خبره يې نيـولې پـا تـه شوه چې لكشمي په نرمه خوله ځان راوړاندې كړ اوويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ هو، دې اوس ما ښه پېژني...

خو پوجـا بيـاهم پـه ځيرځيرراتـه کتل،داسـې چـې تـا بـه وې، پـه خپلوسترګوکې مې خوري، روانه وه، دتلوتلو په همدغه حالت کې يـې خپلـه وروستۍ موسکا او سره يوه کړه اوراته ويې ويل:

ـ ګوره له لکشمي تيرشه... زه ان اوس ستاسره واده ته تياره يم... ګوره بيابه ارمان کوې او بيابه اوبه ترورخ تيرې وي...

ددې دغې خبرې په رښتياهم زه پرځـان پـورې حيـران کـړم، زرمـې لکشمي ته وکتل، هغه راته په خنداشوه، مازر دپوجا ځواب ته ځـان جـوړکړاو ورته ومې ويل:

ـ زه خو له لکشمي سره هم د واده په خاطر ناسته پاسته نه کوم...

خودې زما ددې خبرې ځواب هم رده راکړ:

ـ چې ناسته پاسته مو د واده له پاره نه وي، نو بيا يې اړتيا څه ده...

ـ زه له هغې سره دټولګيوالۍ اړيکي ساتم، موږ خو په يوه کالج کې يـو اويوځاى درس سره وايو...

لکشمي بيا زموږ په خبرو کې راوغورځيده اوپوجا ته يې وويل:

ـ که دولت خان ستا سره واده وکړي، ستا له پاره به څه وياړوي، ته يوه هندکۍ نجلۍ يې او دې يوپټان اوبيا مسلمان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه بیا ورته موسکۍ شوه:

ـ دا هندوستان دی،دلته داخبره ډیره مهمه نه وه اونه ده...

رښتیا خبره خوداوه چې موږ په دغه ورځ په دغــو خبــرو ښــه ســرونه وخوږول، څو په پای کې مویوه اوبل ته داسې سره کتل چې هرچا فکرکاوه پــه دکان کې سره ولاړیو اودکوم ټوکرپه بیه باندې له یوه اوبل سره چنې وهو...

ما په پای کې په ډاګه ورته وویل چې:

ـ زه په دغه ملک کې یومســاپر اوتاســې دلویلویــو کورنیــو نجــونې اولورانې یاست، زموږ اوتاسې ترمنځ ډیرتوپیرونه دي چې هغو ته باید دومــره هم په ساده نظرسره ونه ګورو...

پوجا نه پوهیږم چې ټوکې کولې اوکه رښتیاهم جدي وه، همــدا خبــره کوله چې ګوره راځه ته هم لکه دپخوانیو پټانانو غوندې یــوه فــداکاري وکــړه راځه چې زه اوته هم په دغه عصرکې یوه نوې پانه سره واړوو...

خو ما به ددې ددغو ټولو خبروپه وړاندې ناغیږي کوله او ځان به مې په هغه اودغه ترې تیراوه...

نژدې مانښام و، چې موږ له کالج راووتو، لا دونو لــه ګــڼ ځنګــل څخــه دعمومي سړک سرته نه وو راوتلي،چې یوبس رانښکاره شو، لکشمې نن خپــل ګاډی نه و راوستلی، هغې زر له ما سره خدای پاماني وکړاوبوجا یې هم تــرلاس ونیوه، خو دپوجا زړه تراوسه نه و راباندې یخ ځکه یې تروروستي شیبې پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې کولې، ان چې په هغه شيپه کې يې وروستۍ خبره هم ماتــه داوه چې:

ـ ناځواني مه کوه، راځه ګوره ما پښتنه کړه، تاته معلومه ده که نــه،چې ډيرو راجپوتو ميندو خورا ميړني ميړنی پښتانه زيږولي دي...

ګوره مه کوه (په موسکا)... پښيمانه به شې...

دوې دواړې په بس کې کيناستې،زه خپل کورته راوګرځيدم، زما له پاره په هغه شپه دپوجا داخبره ترټولو جالبه وه چې:

ډيرو راجپوتو ميندو دهند په پراخو لتو باندې داســې ميړنــي ميړنــي پښتانه چې په نومونو يې هنديان اوپښتانه دواړه وياړي زيږولي دي... !!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۹)

پوره یوه اوونۍ کیده چې لکشمي همداویل چې: انامې ناروغه ده... کلـه به چې له درسه خلاصه شوه، په بیړه بـه یـې پـه سـترګوکې خـدای پامـانی اوروغبړ دواړه په یوځل راسره وکړل او زربه دکورپرخوا روانه شوه، زما هم پـه زړه کې وه چې دهغې پوښتنې ته باید ورشم، ځکه هغې زما خـورا ښـه عـزت کاوه اودزړه له کومي وربانديې ګران وم، ان چې هره ورځ به یې ځان زما له حاله خبراوه. لکشمي ته به یې همداویل چې زما له هرڅه باید ځـان خبرکـړي، ان لادایې هم ورته ویلي وو، چې مورې هندیان دوی ځکه نه پیژنـو چـې دوی لـه ژونده دسرټکونې اوچا ته په اسانۍ سره دلاس اوږدیدووالاخلک نه دي... ما له ځان سره پریکړه وکړه چې کله سبا کالج ته لاړم له لکشمي به هیله کوم چـې ماله ځان سره بوځي، خوکله چې په سبا یی زه کالج ته ورسـیدم ترمـامخکې لکشمي راته وویل چې:

ــ انه مې دې ډیریادوي، ویل یې چې یوځل یې راوله...

خوماورته وویل چې ما هم نن هوډ کړې و چې له تاسـره یوځـای بایـد یوځای دهغې پوښتنې ته لاړشم، کله چـې زمـوږ درس پـای تـه ورسـید، زه اولکشمي دواړه دهغې په موټرکې دهغې دانـا دکورپـه لوروخوځیـدو، زمـوږ دکالج او دښهزادګۍ ګلبانودکورترمنځ ډیرواټن نه و، په څوشیبوکې موږ دواړه دهغې بنګلې ته ورسیدو، چوکیدار په ځانګړي درناوي دروازه راته پرانیسـتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوموږ ور دننه شو، حکيم لالاپه هم هغــه شــان لکــه چــې پخــوامې ليــدلی و ښکاريده، دبنګلې دباندې يې دربارکړی و، داســې چــې کــه چانــه پيژانــدی، نوخامخا به يې ويل چې ددغې لويی بنګې اصلي خاوند که دې اوکه نه دی دی خپله دی، کله يې چې زموږ په موټرسترګې ولګيدې راپورته شــو، اوپــه بيــړه بيړه يې ځان راورساوه، زه لا له موټره سم کښته شوی نه وم چــې مــا لاس ور اوږد کړ، خوده زما لاس ته ونه کتل اونيغه يې غاړه راکړه اوپــه غيــږ کــې يــې ټينګ ونيولم:

ــ ته چيرې يې... له ډيرې اوږدې مودې وروسته، پــه خيرراغلــې... مــيمم صاحبه ناروغه ده، ډيردې يادولې...

لکشمي خپل موټرودراوه موږ دواړه دبنګې په لورپه داسې حال کې چې حکيم لالا مو مخکې و، روان شو، کله چې تردروازه وردننه شو، داځــل داوږده دهليزپرځای موږ پر هغو زينوقدمونو کيښودل چې دروازې ته مخــامخ پورتــه ختلې وې... دويم پوړ ته وختو، نن په ټوله بنګله کې دهغې ورځې پــه انــډول آرامي وه، ان له هغه اوږده اولرې دهليز څخه هم نه دوړو اونه دزړو غږ راتــه... په دويم پوړکې يوه کوچنۍ دوه پله يــي دروازه حکــيم لالا راتــه پرانيســته، يوکوچنې دهليز لابل هم هلته و، دغه دهليزته مخامخ يووړراخلاص و، موږ هم په همدغه وره ورننوتو، هلته د دويمې کړکۍ څنګ ته دزړې شهزادګۍ پالنګ پروت و، کله چې موږ ورننوتو داپه نمانځه وه، لمونځ يې کاوه، په څنګ کې يې دچا خبره يوه بله مامره دنګه ښکلې ښځه ناسته وه، چې هرچا فکرکاوه خدای په خپل حکمت سره جوړه کړې ده، هغې ګلبانو ځارله اودهغې په چوپړکې وه، هغې موږ ته هرکلی ووايه اوهلته يې په يوه خوا کــې هغــو مخــامخ څوکيوتــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاربښونه کړو، لکشمي راته وویل چې دايې نګورده. دهغې خاوند اوس هم لــوی دولتي ماموردی، هغه ټول عمر له هندوستان څخه دباندې په اروپااوامریکا کې خپل ماموریت ترسره کړی دی، ددې نیکه هم ترویش دمخه دهندوســتان لــه لویو نوابانو څخه و...

ګلبانوله لما نځه وروسته، له مورې سره هم تود روغبړوکړ اومخامخ مورې ته کیناسته، خوداځل یې رنګ اوخیرې ډیربدلون کړی و، بڼه یې زیړه شــوې وه... خو څه بې چې داځل ترتیرځل هم تاوده وو هغه ددې تــود اودزړه لــه کــومي هرکلی و... دا دویم ځل و چې دزړه حمله پرې راغلې وه، ځکه یې په خنــداکې وویل:

ــ زما ناروغي خورا بده اونامرده ناروغي ده، داده دویمه دیکه یــې هــم راکړه...

سره له دې چې ډاکټر ورته ویلي ووچې ډیرې خبرې باید ونه کړي، زما مخکې ته یې کابلي بادام اوکشمش راوړاندې کړل اوله هغوسره سم یې وویل:

ــ هغه مهال چې زه لاځوانه وم، مورې ته به دابادام له کابلــه راتلــل، هــو، هغه مهال زما پلار ژوندی و، هغه دجنرال نادرخان همزولی اوملګری و، هغــوی هم ډیره موده دلته په هندکې وو، په هغه کال چې زما خــدای بښــلي پــلاردا بنګله جوړوله ان پرهغه مهال هم دوې لاکابل ته نه ووتللي، له مورې ســره یــې راشه درشه درلوده، ان چې وروسته کابل ته ولاړل، دوی به په کال کې یوځــل دوه دلته راتلل اومورې به کابل ته ورتلو، هغوی ښه خلــک وو، پــه هغــه مهــال ددوستۍ اومینې خلک دوی وو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ددې خبرو ته غوږ نیولی و، چې یوناڅاپه یې پوښتنه راڅخه وکړه:

ــ ښښنه غواړم، اوس په کابل کې بادام پیداکیږي؟

په دغو شپوکې پرکابل باندې سختوجنګونو خوله لګولې وه، رادیوګانو، تلویزیونو اواخبارونو په هغو شپوکې دکابل دورانې اوبربادۍ لــه وحشــته ډک خبرونه د نړۍ ګوټ ګوټ ته رسول، کابل به یې ښــوده اودوژنــو هغــه ناپایــه بهیربه یې ښود چې انسانان هلته خپلو مټو او وزرو ته لیوان شوي وو، ځکه نــو زه هم ناچا روم چې باید ورته ویلي مې وای:

ــ هو، بادام شته خوپه وینولړلي... دکابل دهغو شپو بادام چې تالیــدلي اوخوړلي وو له اوسنیوهغو سره خورا زیات توپیرلري...

څوشیبې په یوه اوږده سوچ کې ډوبه شوه، بیایې لکشمي تــه مخــامخ ورواړاوه:

ــ رښتیا وایی، کابل ټول وسو، کابل ټول وران شو، کابلیان ټول له کابلــه وشړل شول، اوریدلي مې دي چې اوس په کابل کې داسې کور اوداسې کــورنۍ نشته چې دکورنۍ یویاڅو غړي یې نه وي وژل شوي... زه خوهره ورځ دغه بده ورځ چې پرکابل باندې روانه ده پرتلویزیون باندې ګورم... خــدای د دکابلیــانو مل شي... زموږ خو له دعا پرته نورڅه له وسه نه شی کیدای...

لکشمي هم دکابل پرحالاتوباندې ښه خبره وه، هغې به لاماته هــم کلــه کله دکابل په اړه ویل چې زه به هم نه وم پرې خبر، هغې به ماته داسې خبرونه اوشعرونه راوړل چې هغه به ټول کابل ته اودکابل له پاره ویل شــوي وو... مــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاهم په همدغه ويرکې وو چې دګلبانو نګور راوترپل اوزمــورِ دخبرولــړۍ يــې يوپه يوراپرې کړه سترګې يې زما په سترګوکې راخښې کړې اوويې ويل:

ــ زه نه پوهيږم چې ستاسې ماغزه ولې کارنــه کــوي، څــومره جګــړې، څومره ورانۍ، اوڅومره بربادۍ... تاسې پوهيږئ چې نړې ستاسې په بــاره کــې څه وايی؟ ځوانان هلته مري، ښځې هلته مــري، ماشــومان اوبوډاګــا ن هلتــه دګوليوله ډاره سا نه شي اخيستی، سپی په کوڅوکې دانسانانو دمړو غوښې نه خوري، جنت غوندې هيواد مو په دوزخ اړولی دی ولې... دڅه له پاره؟ څه شی لرئ چې نه پرې جوړيږئ، ولې له خدايــه نــه ډاريــږی، داڅــه چــې اوس پــه افغانستان کې روان دي دغو ته کوم انسانی وجدان کتلای شي، داشــان کــړه وړه دکوم الهي قانون له اصولو سره ورته والی لري؟

ماچې کله دهغې دغه په رډو رډو کې خبرې واوريدې، زما زړه تــه کلــه هم نه رسيده چې دداسې ښکلې ميرمن خوله به هم په داسې سپينو ټکولکــه چې ماته يې وويل راخلاصه شي، ما په هرڅه ځان ورته ناګــارکړ اوهــيڅ مــې هغې ته دويلو له پاره نه درلودل ځکه نو همداسې غلی پــاتې وم خــو داچــې دهغې خبرو ځواب غوښت ځکه مې په کاږه ورميږه ورته وويل:

ــ زه هيڅ هم نه شم ويلای، زمورِ هيواد داځل دډيروبدوخلکو منګولو ته لويدلی، داسې فکرکيږي چې دهيواد حالت به تردې هم وران شي، په دې چې جګړمار نه دې پوهې دي اونه هم دخپل هيواد دجــوړونی، پــه دې چــې دوې پرديويوازې دورانيوله پاره روزلي دي اودخپل کور ورانولو اوخپل ورور د وژلــو زمريان اواستازي دي، دوی نه خپله اراده لري اونه غــواړي چــې هغــوی چــې دخپلواکې ارادې خاوندان دي په خپل څنــګ کــې ومنــي اويــايې وزغمــي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداده چې لويوځواکونو جوړکړي اتلان نن هماغه لوی ځواکونه په خپله سړي وژونکو او تمدن بربادوونکی بولي... اوپه دغه پلمه پرافغانستان رابلوسيدلي اود دوی په پلمه، دادي ددغه هيواد نن اوسبا پربربادۍ اوورکې باندې سپاري...

لکشمی زما دخبرې له پای ته رسيدو سره داترغوږ راتيره کړه چې دې هم خپلې زده کړې په لندن کې کړې دي. خاوند يې تل په سياسې دندو وي، ان چې په کابل کې يې هم يوه موده تيره کړې ده... خو زما له پاره ترټولومهمه داوه چې ما له داسې ښکلې، دنګې اوسپين رنګې ميرمنې څخه ځومره سپينې خبرې واوريدې اوپه څه شان يې دزړه له کومې راته وکړې... توري اوږدې زلفی، غټې غټې سترګې، ترلې تورې وروځې، جګ قد، درانه پښتانه کاته داټول هغه څه وو، چې دايې اوس زما په وړاندې دهوسۍ سترګو هغو غونډې درولې وه، هرځل به مې چې ورته کتل بيا به دحميد بابا شعربه راياد شو:

چې دباغ صبرې يې پستې ترقامت دي...

زړې شهزادګۍ ډيرې خبرې نه کولې، دهغې له پاره اوس دخبرونه کولو روژه دډاکټر له خوا منظوره شوې وه... په دغه ورځ يې هم ترډيرو پورې لکه چې زموږ خبرې دچاخبره دزړه په زور واوريدې چې اصلي خبره بياهم داوه چې:

ـ ستاسې ماغزه کارنه کوي، ولې مو دهغه ښکلي هيواد پرتم اولوی نامه ته دومره په سپکه سترګه وکتل، ولې مو افغانان اوافغانيت په ځمکه وواهه... اوولې موددغه هيواد تاريخ ته ونه کتل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ ټولې خبرې په همدغه ټکي وې، زه يې هم په همدغه ګناه ترګواښ لاندې نيولی وم، داسې چې ګواکی دازه وم اويازه يم چې افغانستان ته، افغانيت ته، اوانسانيت ته په خپل لاس اوراچوم. اويادازه يم چې دخپل هيواد پرتاريخ باندې دجناياتو داسې يوخپرکې ور زياتوم چې هغه هم دافغانستان اوهم دجهان له پاره دشرم يوه بيلګه دی... دګلبانو زړه هم په همدغه ټکي درد کاوه، ځکه يې ما ته مخ راواړاوه اوپه ناروغه څيره يې رانه وپوښتل:

ـ داڅه وشول، داڅه هلته روان دي، ته راته ووايه چې دمحمود اواحمدشاه پرلتو باندې اوس داسې يوڅوک نشته چې دغه خلک اودغه وياړلی ملت له دغه شره وژغوري...موږ ټول همداوايوچې ولې دهغو لويو نوميالیو ځای اوس خالي دی، اوکه خالي نه وي نوبيا ولې موږ ته نه راښکاري...؟

دزړې شهزادګۍ داپوښتنه لاسمه پای ته نه وه رسيدلې چې حکيم لالا اودهغې درملونکی ډاکتر دواړه جوړه پرکوټه رانبوتل، زموږ دخبرو لړۍ وشکيده اوهغه موډاکترپه ليدو ګردې په ټپه ودرولې، لکشمي اودګلبانو نګور دمخامخ کوټې دروازه خلاصه کړه، موږ هلته ولاړو، هلته موږ درې واړو دخپلو خبرو تګلوری په بله کړل، هغه سترې سترې خبرې چې دلته يې نه يوازې زما بلکی دنورو زړونه سترې کول اودسترو زړونو خبرې وې، هغه مو ګردسره پريښودې، لکشمې هم په څه شي پسې دباندې ووته، زه اود زړې شهزادګۍ ښکلې نګور يوازې سره پاتې شوو، داچې زه يې دخپلې خبرې په سيده ګوزارونو ويشتلی اوپيکه کړی وم، زما له پاره داهم اوس دهغې ترخواښې کمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ښکاريده، داچې ډېره ښکلې وه، دهغه انځورېې زه اوس هم په ذهن کې نــه شم جوړولای، ځکه مې نورهرڅه په خپل ځای پرېښودل اوددې دنامه پوښتنه مې ترې وکړه چې دې راته وويل:

ــ زه ددغه کورناوې يم...

ــ زه پوهيږم چې ته ددغه کورنه يوازې ناوې يې بلکې ښکلې ناوې هــم يې خونوم مو؟

ــ نوم مې ليلا خان دی...

ــ ډېرښکلی نوم مودی خو...

ــ ولې خو؟

ــ هيڅ هيڅ (په موسکا)...

ــ له خو څخه مو موخه څه ده مهرباني وکړئ راته ووايی... پــه زړه کــې يې مه ساتی، هيله کوم...

ليلا راته جدي غوندې شوه، په دې چې ما هغې ته هسې دســترګو پــه رپ کې دا ناڅاپی پوښتنه چې زه پوهيدم پرې راوپاريده پيداکړه، هغه په دغه خبره يوڅه سره نيولې غوندې شوه، ان چې په ښکلي مــخ کــې يــې دنــابللې سرخی څپې سره لاړې اوراغلې... زرمې ورته وخندل اوورتــه ومــې وې چــې دومره مهمه خبره نه ده، ته بايد دومره سره نارامه نــه شــې... خوهغــه نارامــه شوې وه ځکه يې بيا وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زه هيله كوم چې خبره مووكړئ، كومه خبره چې دويلو وي اوونه ويله شي، هغه دوې ستونزې رامنځ ته كوي او دوه لوري سره څوروي...

ددې دسختو احساساتو په څواب كې ما خپله خبره چې دې ته به هــم ډيرنادره وه اويابه نه وه وكړه:

ــ وايې چې ليلا دومره ښكلې نه وه لكه چې ته يې...

ډک زړه يې سره خالي شو، په خندا راته شنه شوه، دواړې وروځې يــې نورې هم يوې بلې ته سره نژدې شوې اوويې ويل:

ــ هې بابا زما خود زړه راپه درد كړ، نژدې وه چې لكه بي بــي پرمــا هــم حمله راشي،... ليلا كه ښكلې نه واى كيسې به يې نه كيدې، نوم به يې ښــكلى نه و، اودښكلاهنگامه به يې ترمورِ پورې په ښكلاسره نه رارسيده، ته چې وايې ښكلې نه وه، زه داخبره نه منم ليلاښكلې وه...

ــ وايي چې دومره ښكلې نه وه، خو دمجنون ليونۍ مينه وه چې هغې ته يې ترښكلاهم لوړه برخه وركړه...

ــ بس ته داومنه چې ليلاښكلې وه، داكه دمجنون پــه ســترگو وه اوكــه دنورو...

هغه ښكلې وه...

مورِ لاپه همدغه دربه كې وو چې لكشمي راننوته اوويې ويل چې ډوډۍ تياره ده، خو ليلې هغه كينوله اوپرهغې يې زمورِ دخبرې ســپيناوى پيــل كــړ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې په پیل کې فکرکاوه چې مورِ تراوسه هم هغه سیاسې خبرې سره شــاربو، ځکه یې هغې ته وویل:

ــ ببو، پریږده، دغه خوارکي ته اوس هم دکابل غموڅه نه دي ورپرېښی، دهغه خپله زړه له وژنو اوبدمرغیو شین شوی دی...

خوکله چې لیلې زمورِ دپوښتنواوخبروتېوله کیسه له سره ترپایــه ورتــه وکړه نوبیایې ورته وخندل:

ــ په دې کې خو شک نشته، چې زما په ټوله بابــاګنۍ کــې ترتاښــکلې ښځه نشته، دی رښتیاوایی... ته یې باید ومنې ځی چې هلته ډوډۍ تیاره ده... زما خبره ستاسې دواړو په منځ کې داده چې ته هم رښتیاوایې اودې هم...

دډوډۍ په هال کې مورِ ټول یاره، لکه چې لــس تنــه ســره راغلــي وو، ښایسته نجلۍ ترهرڅه دمخه تیار اچولی شــراب رامیــدان تــه کــړل، هرچــا یویوګیلاس واخیست، زماپه زړه غله راګډشول، چې اوس څنګه وکړم، نه مــې ویلای شوای چې نه اونه مې بله پلمه په درواغوخولې ته راتله، په دې چې دلته هغه څه چې زما فکرواویاچې ما باید هغه په نظرکې نیولی وای یوازې لــه یــوه تظاهره پرته بل څه نه ښکاریده، ځکه مې له هغې ښکلې نجلۍ څخه یوګیلاس لکه دنورو په شان په طبعي توګه واخیست اوله څه خوارکې توکو سره مې لــه ځان سره ونیو، هیچا هیڅ هم ونه ویل اونه څوک دچا په فکرکې وو،ما ته هغــه مهال قوماندان یارجان رایاد شو، چې خارجیان به ورته راغلل له هغوســره بــه یې شراب خوړل، خو چې هغه به ترې تللی نه وو، ده به بیا ترهرچا دمخه چغې وهلې چې: « ولله چې ځان یې راباندې مرکړ چې ورسره مل شم، شراب ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخورم خو ايمان مې اجازه نه راكوله، ماويل چې داجهاد به مې په خـــاورولاهو شي...»

په داسې حال کې چې دې خپله خلکو ليده چې دهغوی په ســترګوکې خنګه خاورې ورشني...

په همدغه مهال کې ډاکټراوحکيم لالا هم راغلل اوله ټولويې هيله وکړه چې له بې بي سره څوک ډيرې خبرې ونه کړي... ډاکټر لاداهم وويل چې:

ـ څوک مه ورځې، کيدای شي، کومه بله حمله هم زروربانديې راشي، له هغې سره خبرې مه کوئ... ماته يې وکتل اوپه خنداکې يې راته وويل، چـــې زه خو بايد ورسره ونه غږيږم پــه دې چـــې زمـــا خبـــرې دومـــره درنـــې دي چـــې ډيرپياوړي زړونه يې واوري هم نه شي ورته ټينګدای...

هغه په رښتياهم ناروغه وه، خوله دې سره سره موږ نن لـــه هغـــې ســـره خورا زياتې خبرې وکړې، خوداچې ډاکټر وويل تاسې به نه ورځي زه پـــه دغـــه خبره يوڅه خپه شوم... په دې چې هغې کومه پوښته له مـــاكړې وه، مـــادهغې ځواب بايد دې ته ويلی وای...

زه په همدغه سوچ کې وم چې ليلې زما اولکشمي په مخ کـــې دســـاقی نجلۍ له ټوکرۍ دوه نورګيلاسونه هم دميزپرسرکيښودل... نوروهم واخيستل، ليلې له ټولو هيله وکړه چې ددې خبرې ته ټول يوغوږ شي... ماته يې لاس ونيو اوويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ دابنباغلی دولت خان دی، له کابله راغلی، له لکشمي سره یوځای پـه یوه کالج کې درس وایی، نن زموږ ګران میلمه دی،موږ تل دخپلو پخوانو مینـه په ده ماتوو، همداده چې دده په سرسلامتي به یې....

لیلې لا داخبره پای ته نه وه رسـولې چـې ټولـو زمـا پـه سرسـلامتې وغږنګول... لږ مهال لا نه و تیرشوې چې له هرې خولې بیا هم هغه یـوه خبـره راووته چې:

ـ په دې وطن کې مو څه حال جوړکړی، ولې دپردیو منـئ، ګـورئ کـه یوڅل کمزوري ورمعلوم شوئ، بیا دربانډې راځي او داسې غلامان به درڅخـه جوړکړي چې نه یوازې به دوې ملنډې دربانـدې وهـې بلکـې ټولـه نـړې بـه دربانډې خاندي...

خوما یوازې دومره ورته وویل:

ــــ نــه پــوهیږم چـــې پرمـــوږ څـــه وشـــول؟ څـــه بـــه کیـــږي اویاموږدکوموسترګوبلاوخوړو... یوازې دومره درته ویلای شم، چې زموږ خلک لاهم پرهغو رازونو چې داشل کاله ددوی پـه څنـګ کـې روان دي اودهغـوی پرمکاریو چې ددوې پرسـریې کـوي نـه پـوهیږي، دوی یـوازې خپلـو ارادو اوسپیڅلتیاوو ته ربنتینې دی زموږخلـک دزړه لـه کـومي زړه سـواندي دي، میړاني دي، په خپله خبره ولاړ دي، آزادي خوښونکی دي، له یوه اوبل سره پر دښمنۍ باندې دتل له پاره باوري نه دي، خو داسې ښکاري چـې یـوه ځـواک اویوڅا یوداسې جادووربانډې کړې چې تراوسه نه دوی اونه هم نور څوک پرې پوهیږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیلې ځان په خبره کې راواچاوه:

ــ داخبره زمونږ له پاره هم څرګنده ده، مونږدکابلي والا په نیت اودیانــت باندې له ډېرپخوا څخه پوه یو، خو اوس پوښتنه داده چې دغــه جادګر،اودغــه ځواک چې دغه هیواد ته یې دبدنیتۍ تلک ایښی څوک دي؟

ډاکتر مخکې تردې چې زه څه رښتیا او دروغ نوردوی تــه ووایــم، زمــا وارونیو اوویې ویل:

ــ تاسې پوهیږې چې دایدس ناروغي په پیل کې په څه شان خپریده؟

ما لکشمي ته مخ ور واړاوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ــ ایدس څه شي ته وایی؟

ــ یوه ناروغي ده...

ــ څه ډول؟

خو هغې ځواب راته ونه وایه، ډاکتردلکشمی ځواب ته سترګې پــه لاره و، ځکه یې ماته نورڅه ونه ویل اوهغه ته یې ځواب ورکړ:

ــ که مونږ په دغه راز پوهیدای اویاموپه دغه باره کې معلومات درلودای، نومونږ به هم تاغوندې ډاکتران وای...

ډاکټرداپوښتنه زما دخبرې په اړوند رامنځ ته کړې وه، نورچاهم دځواب په توګه څه ورته ونه وې ځکه یې بیاخپله ځواب کړه:

ــ هغه مهال چې ددې ناروغۍ په اړه خلک نه پوهیدل، ډاکټران هم نــه پوهیدل، ناروغان هم نه پوهیدل، هره یوه به هم داخبره کوله چې داڅه شــان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ده، چې نه پرې پوهيږو اونه هم کوم دوا درمل لري...څوک په دې هــم نه پوهيدل چې له چا څخه ده اوله کومه راپيداکيږي؟ دولــت خــان هــم اوس دافغانستان په اړه هماغسې خبره وکړه چې نه پوهيږي هيواد يې دچا له خــوا دڅه له پاره اوس په دغه ورانوونکي اورکې سوځي اوخلــک يــې ولــې داســې کړيږي؟

دډاکټر خبره موږ ټولو ورسره ومنله، خوزه دايدس په مانا نــه پوهيــدم، لکشمي هم راته ونه ويله ځکه مې نه دې ښه ځواب ورکړ اونه هم دبد اونه مې نوره دوی ته ورښکاره کړه چې زه ګواکي دايدس په مانا نه يم پوه شــوی... پــه همدغه وخت کې حکيم لالا هم خپله وکړه:

ـ مسلمانانو لاره، نه لاره همدايوافغانستان يــې لاره داســلام دښــمنان اوس پرې پوه شول چې داسلام خرابې او آبادی په همدغه هيواد پــورې تړلــې ده ځکه يې داده ملاورته راوتړله چې بايــد وران يــې کــړي، داســلام ددغــو دښمنانو په بربادۍ يې پورته کړئ...

لکشمي اوليلى داتيارې پيالې نورې هم ماته راوړاندې کړې اوويې ويل:

ـ وښنه داهم وښنه حکــيم لالا ددښــمنانو دبربــادۍ پــه هيلــه يــې وښنه... ځکه چې دلته يوازې ډاکټر... دی. زه خو شکرالحمدالله داســلام پــه دښمنانانوکې نه راځم.... که داونه ښنې زه پوهيږم چې حکــيم لالا دې دوزخ ته ليږي...

ما داګيلاس هم په سرواړاوه اوحکيم لالا ته مې دکوټې لــه دغــه ســره دشاباسی په نامه لاس پورته کړ، خولکشمی په دغه نښه يوڅه نارامه شوه پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې چې هغې وویل: حکیم لالا دې وپړساوه، اوس یې ګوره چـــې نـــورې نـــورې نادرې هم راوباسي... خوهیله یې ترې وکړه چې نورڅه ونه وایی...

ټول سره تاوده شول، لکشمی اوس دنشه یانو سره مل شوې وه، لیلاهم، خویوازې زه وم چې تراوسه هم نه نشه وم اونه مې دنشـــې آحســـاس کـــاوه... یوازې لیلا لکه چې پوهیده دهغې پرما پام و، هغه راغله اوله ما اولکشمي سره یوځای کیناسته، له ناستی سره سم لکشمی بیاهیله ترې وکړه چـــې هغـــه لـــه ماسره دکابل دغمونو په باب خبرې ونه کړي.ځکه یې هغې ته وویل چې دولت خان یوډول لنډۍ وایی چې دوه بیته یې سرې لیونې کوي..

هغې په حیرانتیا وپوښتل:

ــ هغه څه شی دي؟

ــ شعرونه دي لکه ستاسې د روهیلکنډ چاربیتې خو ترهغو هم خـــوږې اوسوځونکې...

لیلا راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ــ نورو پوښتنوته خومې دځواب رانه کړچې لنډۍ راته ووایې دامو هـــم قبولی دي...

زه له لکشمي سره اوس حیران وم، هرچیرې به چې کیناسته زما اوخپل بازاربه یې په لنډیو توداوه، داسې کټ مټ پیښه زما له تقدیرسره له ډیرپخـــوا جوړه شوې وه، هغه مهال چې زه لا ماشوم اودښوونځي په دویم اودریم ټولګي کې وم، زمور په کلي اوشاوخوا باندو کې به چې دچا خوښي اوخوشالي وه، زمـــا نیکه دخدای وبښي هغه خو به خامخا پکې و، زه به یې هم له ځـــان ســـره روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم، دیوعالم خلکوپه منځ کې به ودرولم ترانې به یې راباندې ویلې، زه به لـه خلکو شرمیدم خو داچې نیکه به مې امرکړې و، دهغه خبـره چـا پـه مځکـه غورځولای شوه، بس نو دچا خبره چالان به وم، اوس هم کټ مټ کانه راباندې شوې وه، بس لکشمي وه اوزه چې وبه یـې ویـل لنـډۍ نوبیـا بـه زمـا سـرو اودښکلواستانه... لنډۍ به مې ویله له هغه وروسته بـه مـې هغـه پـه هماغـه نازونزاکت سره ورته ژباړله چې هماغه نازکی یې باید دوی هم احساس کړي...

دلیلې دغوښتنې سره سم مې لکشمي ته مخ وراړاوه، هغه پـوه شـوه، زریې قومانده راکړه چې:

ـ دشرابو په باب خو دې یوه ورځ هم خوله نه ده خلاصه کـړې، وګـوره یوه داسې لنډۍ ووایه چې دشرابوپه باره کې وی، دښکلو په باره کې وي...

لیلالکه چې په دې رضا وه، چې په دغه اړه یوڅه ورتـه ووایـم، دهغـې څیره هم بل ډول شوې وه، ځکه نو مخکې تردې چې دشـرابو سـتاینه وکـړم خولې ته مې یوناڅاپه راغله چې:

مخ دې په سپین کې سرخي وایي لکه خاصه چې پرګلاب وغوړوینه

لکشمي هغه لنډۍ ترما دمخه هغې ته په خپله ټوله نازکۍ سره تشریح کړه، داسې چې دهغې په اوریدوسره نورهم سره شوه، نوره هـم ګلابـي شـوه اونوره هم سره وغوړیده،داسې چې هرچا ورته کتلي وای، نوهغه زموږ دمشرپه وینا بچې خو مې نه و چې نام خدا او یایې ای شو !؟ نه وای ورته ویلای...

ماخودالنډۍ ډیره، ډیرو ښکلو ته ویلې وه، خو دومره اغیزیې چې پرلیلا کړې وپرهغوی یې ګرده سره داسې نه و کړې لکه مارچې دمداري شپیلۍ تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملاراماتیرِي هغسې ویاړي شــوې وه اواحســـاس یــې پــه ربښــتیاهم خــورا لوړشوی و. چې ماهم داسې احساس ډیرلږ لیدلی اوحس کړی و، هغې له دغــې لنډۍ وروسته ما ته په روغ نظرنه کتل، هغې فکروکړ، چې دالنډۍ به ما همــدا اوس ددې دښکلادخیرا ت له پاره جوړه کړې وي...

لکشمي هم پرې پوه شوه، هغه پوهیده چې ددې لنډیو ویــونکی ســاده څوک نه دي، همداده چې په زړونو لګیږي اوزړونه له زړونو خبروي...ځکــه نــو دخپلې هغې په انتظاروه، ربښتیاخوداوه چې لکشــمی خپلــه اوس پــه داســې لوړتیا کې وه چې له ما پرته یې اوس نورڅه نه لوړلیدل اونه یې غوښــتل چــې ویې وینې، ځکه خویې یوځل چې سرزماپر مټ راکیښود یوه نرۍ زونګــه یــې ترغوږ هم راتیره کړه چې ګواکې دا ستا غمونه دي چې زه...

په دې خاطرچې ما یې پام په بله خواکړی وي، زرمې ددې دبوختیــا لــه پاره ورته وویل:

ــ لنډې دې اورې که نه؟

ــ وایه ما ترلیلا دمخه غوښتې وه، نــه پــوهیږم چــې هغــې څــه جــادو درباندې کړې چې هغې ته ګورې هرڅه ترهغې ځــاروې، زمــا لنــډۍ دې هــم ترهغې ځارکړه...

ــ غم مه کوه،غم، ستادپاره ویل شوې...

ــ وایه،زه باورلرم چې دشرابوپه باره کې به نه وي ځکه پښتانه شراب نه خوري او نه یې ستایي

مازر ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نه لندې دهرڅه په باره کې شته دشرابو په باره کې هم شته، پښتانه دومره هم نه دي چې شراب به نه پیژني او یابه یې په سندروکې ځای نه وي ورکړی:

هغې مخ زما پراوړه باندې کیښود اوماهم په نرم آهنګ سره ورته ووې:

شراب په شرعه ناروا دي ما ته روا دي دیارغم پرې غولومه...

لکشمی لاڅه چې لیلا یې هم سره وبوږنوله، دلکشمي خو سترګې له اوښکوراډکې شوې، ما ته یې داسې وکتل، چې زه یې دزړه په غږ باندې په همدغو یوکتوکې پوه شوم، هغې زر خپلې کوربنې اوښکې دسترګو له دالانه زما له میلمنو کتو څخه په یوه خوا کړې اوترخوله یې راووتل:

ـ مافکرکاوه چې تاسې به یوازې لکه چې خلک وایې دجګړو پهلوانان یاست، خو داسې نه ده زه اوس پوهیږم چې له تاسې سره دښکلا اوعاطفی لیونی پرښته هم تل خپله ملتیا کوي...

لکشمي خورا ځیرکه نجلۍ وه، هغې نه غوښتل چې له خپلې مینې څخه نانځکه جوړه کړي اویایې دهرچا په خوله کې ورکړي، ما اوهغې تراوسه هم یوه اوبل ته په دغه باره کې خپله وروستې پریکړه نه وه ویلې، همداوه چې دې هم تراوسه چا ته دا نه وو ویلی چې ګواکې دا اویازه له یوه اوبل سره مینه لرو.

په دغه شیبه کې یې هم خپله تلوسه ترپښولاندې کړه اوخبره یې په خورا ځیرکۍ سره په بله کړه:

ـ رښتیا ووایه زموږ ببو ډیره ښکلې ده؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیلا ما ته وکتل،له کتویې پوهیدم چې غواړې دخپلې ښکلا پــه اړه لــه مابیــــــاهم څـــــه واوري ځکـــــه مـــــې زرځـــــواب ورکـــــړ:
ـ دخاوند يې دنصيب شي، هو، ډيره ښكلې ده...

ـ ته څه پوه شوې چې هغه ډيره ښكلې ده؟

ـ داخودپوهیدو خبره نه ده شرعه حاضرته ګوري، هغه چــې هرڅــوک ګوري وایی ښکلې ده، ښکلې ده اوښکلې ده...

ـ زه خونه پوهيږم چې دهغې څه شی ښكلي دي،

ـ که زه درواغ وایم ته زما په ځای شه اوپه ځیرځیرورته وګوره...

هغې بیاهم باور ونه کړ، په خبره کې يې خبره راویسته اوویې ویل:

ـ نه ته دې خپله دښکلانښه راته ووایه، خلک هسې شي ته هم ښکلی وایی...

ما لادلکشمی خبرې ته ځواب نه و ورکړې چې دلیلا ترخوله راووتل:

ـ که زه پوهیدای چې خبره به دومره تــوديږي، نومابــه پرتــارحم نــه و اوکړی اوستا به هم داسې حال و لکه دنورو...

زه حيران شوم، چې داخه وایی، لږ سوچ مې سره وکړ، رایاد شوه، چــې داددې لورینه وه، چې ان دشرابوله پیله یې زما ګیلاس بیل کړی و اوزه يې لــه خدایی ګناه څخه ژغورلی وم. زه حیران وم چې زه لیونی یم که دوی؟

خوماورخلاصه کړه چې زه تردې نورڅه نه لــرم زمــوږ لــوی نازکخیــال شاعر، کلونه مخکې پرهم دغه هندوباربادې نصیب ورپیښ کړې و، ګوره چــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ده هم په کوم دياراودربارکې لکه مورډ چې نن دلته سره ناست يو، لــه يوچــا سره، له ښکلوسره ناست و، ځکه يې يوه همداسې ښکلا چې زه يې په هســې ساده الفاظوکې يادوم ده په خپل شعر سره ستايلې وي، زه هم وايم، چې لــيلا ښکلې ده، داسې:

چې دباغ صبرې يې پستې ترقامت دي

پښتنې په قامت سترې نه دي څه دي

ښکلي غاښ دې مرغلرې نه دي څه دي.....

شپه ناوخته شوې وه، زموږ دمجلس ياران ټول هرې خواته سره واسکټ واسکټ شوي وو، خو حکيم لالا اوډاکټر ناست وو، ما لکشمي ته مــخ ورواړاوه چې انايي بايد دخداپاماني په خاطروګورو، هغې ليلې ته ووېل، ليلــې ډاکترتــه وکتل دهغه خوښه نه وه، له دې سره سره هم ليلا ورغله خو چې بيرته راووتــه ويې ويل چې هغه دم ګړۍ ويده ده، ځکه نو موږ ونه شواى کــولاى چــې هغــه دشپې په هغه تنګ زړه کې وګورو، يوازې مې ليلا ته مخ ور واړاوه اوورته ومې ويل چې که دخداى رضا وه زه به بيا ډيرزر راشم، هغې راته وخندل اوراته ويې ويل چې که ته رانغلې زه بــه درپســې درشــم... نورتــه زمــوږ لــه دامــه پــه سپکوڅانګونو الوتى نه شې...

زما ميلمه پالي چې تراوسه په لاره تلاى شول ساړه څانګونه، دښــکلې بنګلې په زينوکې له ماسره راکښته شوې، ليلاچې لا يــې راکوزيــدو تــه دوې زينې پاتې وې، بياراته په خندا شوه،اوترغوږ يې راتيره کړه چې داځل خو مــې دلحاظ وکړ، بل ځل به که نصيب وته هم پــه دغوزينــوکې داســې روغ رمــټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمځکې ترتله رانه ونه رسيږې... خوما بياهم مننه ترې وکړه، مـــورِ لـــه بنګلـــې راووتو ليلا مې يوې خواته وه اولکشمي مې بلې خواته، هغې خواته ترهغـــه زړه ونه لاندې په هغه زاړه قبرباندې چې تيرځل مې له نژدې ليدلی واوڅنـــګ تـــه يې يوزوړ کتاب په روښانه توروکې هم ايښی و شمې بليدې اونری نری زيـــړی رڼاوې يې له لرې هغوی ته چې هغې خوا ته به يې کتل داســـې چـــې تابـــه وې وروستی شيبې يې دي کولې.

دلويې سردارې بنګلې د انګړدننه مو خدای پامانی سره وکـــړ، ډاکترلـــه پاسه راکښته نه شو، حکيم لالاهم راونه ووت، يوازې مورِ درې واړه اوس دلتـــه ولاړوو، لکشمي خپله موټر راويست زمورِ په څنـــګ کـــې يـــې ودراوه، بيرتـــه راکښته شوه، ليلې ته يې مخ ور واړاوه نه پوهيږم چې پوښتنه يې تـــرې وکـــړه اوکه يې تشريح ورکړه:

ــ ببو! دولت خان دې خوښ شو، بدزلمی نه دی؟!

ــ ددولت خان عمردې ډيروي، ماته يې نن داسې احساس راوباښه چـــې له ماشومتوبه ترننه چا نه ورابښلی، هو، هغه ورک احساس، هغه مـــرور اويولـــه پيږيو پيږيو ورک احساس، لکه چې هندوان هم وايې چې مورِ پـــه يـــوه او بـــل جنم کې داسې وو اوياداسې... اومورِ هم لکه چې په يوه جنم کې له يـــوه اوبـــل سره ډيرنږدې خپلوان وو...

لکشمي له ليلا سره خدای پاماني وکړ، زما سريې په دواړولاسوکې ونيو، په يوه اوبله خوايې داسې ښکل کړم لکه چې کله به لـــه غزنـــي څخـــه کورتـــه ستړی ستومانه راغلم اوموربه مې په مينه مينه ښکلولم، ماهم دا داسې کلکـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلکه په یوه خوا اوبله خوا ښکل کړه چې دزړه له کومي يې خوند راکـړ ځکـه مې داهم ورته ووی:

ـ تا رښتیا وویل، ما هم نن داسې احساس وکړ چې زمـا اوسـتا ارواوی ښایی هغه خوراو ورور وي چې کوم وخت په دغه لوی ملـک کـې کـوم ظـالم واکمن له یوې بلې څخه بیلې کړي وي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰)

یوه اوونۍ لانه وه تیره چې دزړې شهزادګۍ پوښتنه مې پر مغزوبانـــدې درنه درنه کیده، له لکشمي سره مې دجمعې مبارکه شپه وټاکله چې دجمعـــې له لمانځه وروسته به دواړه دهغې کورته ورځو، ما په زړه کې داجوړه کـــړې وه چې هم به یې دحال پوښتنه

وکړم اوهم به یې هغه پوښتنه چې هغې تـــه ځـــواب ورکـــول پـــه دغـــو شپوکې ګرانه خبره وه یوځه ړنګه بنګه ځواب کړم،هغه چې په تیرځل لیدوکې یې له ماکړې وه:

ـ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیـــانو پـــه خیلخانـــه او ټـــاټوبي کـــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

زه خو دزړې شهزادګۍ دغې پوښتنې په ربنتیاهم له یوه څرګند ګوابن اواندیښنې سره مخامخ کړی وم، دې په دغه ټکـــي ټینګارکـــاوه چـــې کـــه پـــه افغانستان کې ددغې ګډوډۍ لړۍ اوږدیږي، دابه پرنیمه وچـــه اونـــړې بانـــدې دتورتم یوپیرړ سیوری راټیټ کړي،

دنیمې وچې مسلمانان هسې هم دلته داوبوځګ شوي یو، که هلته هـــم دغه حال وي بیانو موږ هم ختم دربوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتيا خبره خوداوه چې ما داډيره موده په دغه اړه په ذهــن کــې ډول ډول ځوابونه جوړول اوهيرول، کله به په زړه کې راتيره شوه چې ورته ووايم:

ــ نورهلته څوک نشته، هغه دبابا خوبونه نورله ياده وباسه...

بيابه مې زړه ته راتيره شوه:

چې سود و زيان دې په کې نه وي غمازه ولې بدوې دخلک زړونه

ځکه به مې داله ځان سره جوړه کړه:

ــ ځنګل بې زمريه نه وي... شته ياران شته، ځوانان شته، راځــی... خــو اوس دم درحال به دادخداي رضاوي...

خوزه پوهيدم چې زما داډول نانيولې زرګونه مرغۍ به هغه راســره ونــه مني اونه به

دهغې دروان تسل له پاره يوپوخ پتم شي... همــداوه چــې زه پــه دغــو ورځو کې ددې دغــې پوښــتنې ســره ړنــګ وبنــګ کــړی وم، داســې چــې دخپلوعادي درسونو لړۍ يې راته دړې وړې کړې وه...

زه دپنجشنبې په ورځ په خپل پخواني دود کالج ته لاړم، اســتاد لاهــم ټولګی ته نه و راغلی، زما له راتګ سره سم زموږ ټولګيوالو نجونو اوهلکانو پــه لکشمي پسې يوې اوبلې خواته سترګې اړولې چې څنګه تراوسه نه ده راغلې، يوه دوو خو له ماڅخه دهغې پوښته وکړه، خوما دواړو ته داسې ځــواب ورکــړ لکه چې تاسې نه ياست خبر زه هم نه يم خبر، نه پوهيږم چې ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

تریوه وخته خو مې فکرکاوه کیدای شي ګاډی یې وران شوی وی، خـــو وروسته وروسته معلومه شوه چې هغه رانغله، رښتیا دالومړی ځل و، چې هغې ما ته دخپل نه راتګ په باره کې څه نه وو ویلي، کله چې تیـــره غرمـــه کورتـــه راورسیدم ګاونډۍ مې راته وویل چې نن ډیرزیات تلیفونونه درته راغلل...

ما لا خپل کالي نه وو اغوستي چې بیـــاهم هغســـې تیززنګونـــه راغلـــل، زرمې غوږۍ واخیسته اوغوږته مې ونیوه چې دلکشمي چغه مې ترغوږ شوه:

ــ زه یم، لکشمي... زما انا... نوره له اوپروالا سره یوځای شوه...

ددې په دغه دردمن غږ ماهم د درد احساس وکړ، دیـــوه ژور درد، هغـــه درد چې انسان یې هروخت نه شي کولای... اوخپل دریغی مې په درد کې ورته څرګند کړ... هغې غوږۍ کیښوده، سترګې مې په یوازې کوټه کـــې دیوالـــه تـــه ونیوې، لږ ګړۍ وروسته مې ښه پام شوچې اوښکې مې راغلې، راتویې شـــوې، چې په دغه شیبه کې دهغې پوښتنې ځان راته راغبرګ کړ:

ــ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیـــانو پـــه خیلخانـــه او ټـــاټوبي کـــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

ددې هغه مینه رایاده شوه چې دې د دولت خان له نامه سره درلوده، له هغه نامه سره چې هغه دسوري شیرشاه د زوی اودخان جهان لودي دپلار زیب و، هغه نوم چې دهند دموسیقۍ پلار تان سین دهغه (دشیرشاه د زوی دولـــت خان) ترسیوري لاندې وځلید اووغوړید... اوزړې شهزادګۍ په هغه نامه باندې ان په شلمه پیړۍ کې هم و ویاړل... دهغوتیرو اتلولیو، میړانو اوپښتو ته یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل هغه چاپیریال کې چې څوک نه پرې پوهیږي اویانــه غــواړي ځــان لکــه یوشمیرپیښوري اردو ژبي او کابلي فارسي ژبې پښتانه پرې پوه کړي درنــاوی وکړ...

زماله پاره دهغې دمرګ غږزما دموردمرګ ترغږکم نــه و، زرمــې خپــل کالي بیرته واغوستل، تکسي ته مې تلیفون وکړ، هغه هم راورسید، ډیره شیبه لانه وه تیره چې د زړې شهزادګۍ کورته، هغې ښکلې بنګلې تــه چــې نــژدې دیوې نیمې پیړۍ رزمو اوبزمو ته یې په خپله غیږه کې ځای ورکــړی و، هغــې بنګلې ته چې دیوه پښتون نومیالي پرتم یوروښانه څراغ اوس هلته په کې پــه خاموشۍ سره غزیدلې و اوددغې نړې درنګارنګ ګلونو وروستۍ غاړه کې یــې دغاړې پرځای ترتابوت راچاپیره شوې وه... هلته چې نورڅوک نه پوهیدل چې بیا به دلته هم څوک دهغه تیربرم اوپرتم کیسې له چا سره زمزمه کــړي... پــه مړاوې خیره ورسیدم.

هلته مې دهغو ګلونو په منځ کې دهغې پښتنې شهزادګۍ چې احساس یې دژوند تروروستۍ سلګۍ پورې پښتون و، وروستۍ ننداره وکړه اودزړه لــه کومې مې خپلې اوښکې اودعاوې دهغې په وړاندې چې اوس یې دخپل خــالق رضاته ځان سپارلی و، وښندلې،هلته زمــا یوشــمیرتولګیوال چــې خبرشــوي ووهم راغلي وو، پوجا مې ولیده، چې پرما پسې یې ســترګې اړولــې، رانــژدې شوه، راته ویې چې ما نن څوځو ځلې تلیفونونه دروکړل، په کــورکې نــه وې... ماخپله خبره ورته وکړه، خودې راته وویل چې ماښام زما له لیدو پرته ولاړ نــه شې، زه اوته به ګډ ځو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنازه دبنګلې ختيزته جومات ته څرمه ترسره شوه، په ســلګونو تنــه چې دلته راغلی وو، ټول دهغې په بدرګه له هغې سره هديرې ته چې ډيره لرې نه وه روان شول،دهغې په جنازې کې ډيروخلکو برخه اخيستې وه، ډيره ګرانه وه چې سړی پوه شي چې څومره يې خپلوان اوڅومره نوريې دوســتان وو، مــا خويوازې دلکشمي پلاروپيژاند، چې راغلی و، خوهيچا ته نه ښکاريده چې هغه به پښتون نه وي،هغه په رښتياهم ډيرخواشينی و، هغه دزړه له کــومي د زړې شهزادګۍ په مرګ ژړل، اودهيچافکرته هم نه ورتله چې مدن لال هندو اوميم صاحبه مسلمانه ده، هلته نورو هندوانو اومسلمانانو په ګډه دهغــې پــه مــرګ ژړل، هلته سړي ته ښکاريده چې انسانيت اوسړيتوب ترهرډول ګروهې اړيکو لوړدي، دانسان غم دانسان غم دي، دانسان مرګ دانسان مرګ دی، اودانسان خوشالۍ دانسان خوشالی ده،انسان ژبــه، ګروهــه، کــالی،کور کلــی اوهيــواد بدلولای اوله لاسه ورکولای شي خوڅه چې نه شي بــدلولای، هغــه دده غــم، خندا، ژړا،مينه اوعاطفه ده چې دې دژوند له پيله ترپايه په هرځای اوهررنــګ کې يوشان بدرګه کوي... مرګ سره له دې چې هرڅوک اوهره ډله هغه ته پــه کرکه ګوري، په کرکه يې يادوي، نه يې خوښيږي خو يوه ورځ داسې راځي چې بايد دخپل ژوند قيمتی مرغلره په همدغه بــدغوني ســوداګرباندې وپلــوري... دژوند وروستی سوداګرهم دی دئ او هغه له هرچا په هرډول اوهره بيــه چــې وي اخلي، خو هيڅوک نه پوهيږي چې څه يې کوي اوپه څه برخليک يــې لــه هغه وروسته ور اړوي...

موږ لا په هديره کې وو چې لمرولويد، لمر، هغه چــې دهرڅــه اوهرچــا رازونه اويادونه ورسره دي، هغه چې هغه ورځ يې هــم پــه يــاد وه چــې دغــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ په هغه ورځ دلوي نواب په کورکې پــه څــه شــان اوشــوکت ســره وزیرېده اوڅه خوشالۍ نه وې چې په هغه ورځ یې ددوې محــل پــه ســر نــه و اخیستی، لمرهغې هستۍ چې نه یې په هغه ورځ د دې له کورنۍ سره په هغــو پرتمینو خوښیوکې برخه واخیسته اونه یې نن هم دیوې شیبې له پــاره دیــوه ساده اخ په نامه شاته راوکتل، هماغه لمر، هماغې رڼایي پرهغه مهــال ولویــده اومورِ ټول ساړه ساړه لکه بایلي جوارګر خالي لاســونه، یــو یــو، دوه دوه، درې درې او...له هدیرې بیرته راروان شو.

کله چې محل ته بیرته راغلم بوچا دبنګلې په دروازه کــې وه، نیــغ یــې دلکشمي مورته وروستم، کله یې چې سترګې راباندې ولګیدې راته په کوکــو شوه، داسې لکه چې په رښتیاهم زه ددوی دکورنۍ کوم مهم اونژدې غړی یــم، اوپه رښتیامې کومه ډیره نژدې خوک له لاسه ورکړي ده، هغې زه پــه غیږکــې ونیوم، اوپه چیغو چیغو کې راته وویل:

ــ دولت خانه زویه، زما شهزادګۍ مور خو ستا په لیدو سره دهندوستان ټول درانه درانه غمونه له یاده وایستل، کاشکي ته خو څوکالــه پخــوا راغلــی وای... پرهغې ته څومره ګران وې اوتاته څومره خوشاله وه...

لیلې ته مې هم تسل ورکړ، هغه له خپل خاوند سره چــې نــن ســهارله خارج څخه دخپلې مورپه مړینه راغلی و، ولاړه وه اوهغه یې ماتــه راوپیژانــد، نواب رحمت الله خان... چې اوس یې په کوم هیواد کې دهند داستازي په توګه دنده درلوده...

له هغوی سره مې خپله خواخوږي وښوده، لیلې په نیولي غږ راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ دببو وروستۍ شیبې وې اوستا نوم... په هغه شپه چــې تاســې ولاړئ څو څوځلې یې له ماپوښتنه وکړه چې:

ــ ددولت خان عزت وشو که نه... ما هغه ونه لید...

دهغې خاوند چې له ځیرې یې پرتم ښکاریده دخدای پاماني په وخــت کې په غیږ کې ونیوم اوراته وویل:

ــ مور خو ولاړه، لکه چې یوازې یې پریښودو هیلــه مــن یــو چــې تــه مویوازې پرې نږدې، پښتانه څه وایی؟ زما اوس فکرکارنه کــوي... کیلــه راځــه کیله به زه... (نورنه پوهیږم)....

ما تراوسه ژړلي وو، خوداسې نه چې غږ مــې د زړه لــه اولکــې دبانــدې ووزي، خو کله مې چې د رحمت الله خان داخبره واوریده، نــو نــه یــوازې مــې تسل ورنه کړ بلکی په ژړا مې هم زړه ښه ورســره تــش کړ...ښایســته شــیبه ورسره ودریدم، څه خبرې مې هم ورسره وکړې... په تلوتلو کې یې بیا ترغــوږ راتیره کړه چې هغه سندره څنګه ده؟ خوله مې یې غوږ ته ورنږدې کــړه اولــه هغې سره سم مې دم ګړی خدای پامانی ورسره وکړچې:

مینه په تلو راتلو زیاتیږي کله راځه کله به زه درځم مینه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۱)

ماښام تياره و، ما اوپوچا دواړو له لکشمي سره هم خدای پامـانی وکـړ، هغه بيرته پرمحل ننوته، ما بوچا ته وويل چې همدلتـه ودريـږه،زه زر يوځـل ترزړې ونې لاندې قبرته ورغللم، زر مې يوه دوه رکعته لمونځ وکـړ، دعـا مـې وکړه، په تاخچه کې ايښی دروند کتاب هغه چې کرښې يې تراوسـه هـم لکـه مرغلرې روښانه وي مې ښکل کړاو زربيرتـه راغلـم، دهغـې پـه ځنـګ کـې کيناستم اودواړه دزړې شهزادګۍ له کوره راووتو... ماپه همدغه مهال پوچا تـه ووې چې زه سيده خپل کورته ځم ځکه چې هم خواشينی يم اوهم ستړی، خو دې پرته له ځنډه ځواب راکړ:

ـ سمه ده ځان آرام ونيسه، هم هلته دې بيايم...

دغه شپې دمياشتې وروستۍ شپې وې، ځکه نوشپه زرتياره کيـده، زه هسې هم په دغه ښار کې نابلده وم، دشپې به چې په موټرکې وم نه به پوهيدم چې چيرې ځم اوياپه کومه خوا روان يم، په دغه ماښام هم پوجاموټرته داسـې پونده ورکړې وه، چې يوه خواهم سمه نه راته بريښيده اونـه پوهيـدم چـې دا کوم ځای دی اوپه کومه خوا روان يم...هم يې موټرچلاوه اوهم دځه په باره کې راته ګډه وه خو زه نن په خپل حال کې نه وم، يـوازې سـرمې ورتـه ښـوراوه، لاسونه يې لکه دځوښ شويو شيدوځپه له خبروسره همداسې راپورته پورتـه کيدل. په دغه شيبه کې ماته زمونږ دکلي دخدای ښښلي مـلا سـحرګل خبـره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رایاده شوه چې کوم کال غزني ته راغلی وهلته يې کومــه ښــځه داخلــي کــه خارجي ليدلې وه چې موټرېې چلاوه، کله چې بيرته رشيدانوته راغی نوټولو ته به يې همداويل چې:

ــ آخره زمانه شوه، په غزنی کې مې ښځه وليده چې مــوټرېې چــلاوه، خدای ترې وساتلم که نه دې خو غوښتل چې سم دم يې راباندې راوخيژوي...

داچې ځومره به يې رښتياوې خدای به ترې خبرو، ځوجمعې يې ډوډۍ خيراتوله چې خدای دې ترې بچ کړې و، آخرهم لــه خــره راولويــد اومړشــو، زامنويې هم خيرات پسې ونه کړ...

اوس چې پوجا موټرچلاوه ماته زما دماشومتوب همدغه کيســه رايــاده شوې وه، په همدغه سوچ کې وم، چې پوجا خپل موټردیوې بلې خورا ښــکلې خو په زاړه انګريزي ډول جوړې بنګلې مخــې تــه ودراوه، دګــراج دروازه پــه اتوماتيکه تننی خلاصه شوه،، پوجاخپل موټر وردننه کړ، ما په زوره ورته وويل:

ــ دخدای له پاره دادې چيرې راوستم ما هيله هم درځخــه وکــړه چــې ما...

دې راته وخندل:

ــ يوسری انسان يې ستايې له کورسره ځه، چې چيرې ښه هلته شپه...

يوځل مې بيا هيله ترې وکړه چې زه ســتړی يــم، زه نــه غــواړم چــې نورځوک راسره سرګردانه اوخواشيني شي... خو دې هيڅ هم نــه ويــل، راتــه موسکۍ وه، چې په همدغه شيبه کې دوو نوکرانو لــه دوو خواووزمــوږ دمــوټر دروازې پرته له دې چې موږ يې کلپ ورخــلاص کــړو خلاصــې کــړې اوزمــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرکلی يې وکړ، ماهغې ته ووې چې دانوڅنګه کيدای شي چې هغــوی دکلــپ دروازه چې دننه خوا څخه ورخلاصــه نــه شــي خلاصــه کــړي، دې اول راتــه وخندل،خو وروسته يې راته وويل چې داموټر يې پلارپــه دې ورځــو کــې لــه خارجه راوستی دی،هغه کوم کمپيوټري حساب لري چې دبلدوکســانوپه لاس اوغږ باندې پوهيږي...

دلته هم لوی کورو، لويه بنګله وه، داسې لکه دلکشمي داناغوندې دننه اوباندې يې څراغونه روښانه وو، لوی ډنډ يی په منځ کــې و، پــاکو اوبــويې پــه پاکۍ سره په منځ کې ځان په آرامۍ سره غــوړولی و، ډيرخلــک ننــه کښــته اوپورته کيدل، داسې چې سړی پوهيده دلته يوڅه اويا يوه لويه پيښــه شــوې ده. زه اوپوجا دواړه دمانۍ دننه شو،هلته يې مور، پلار، مشرورو اوکشــره خــور ټول داسې ولاړوو لکه چې دميلمنو هرکلی کوي، زه پوجا دوې ته په يوه لنــډه جمله کې وروپيژندلم:

ــ دادولت خان دی، له افغانستانه څخه راغلی، دلته له مورږ سره په يــوه کالج کې درس وايي...

پلاريی لومړی ما اوبيا خپلې لورته موسکی شو:

ــ ډيرښه، ډيرښه، زموږ پټان ورور دی؟

ــ پوجا زرځواب ورکړ:

ــ پټان نوښه پټان دی، که څه هم چې پټانان هندتــه هرمهــال راغلــي، هغوی ددې خاورې شوي،هرڅه يې له لاسه ورکړي، خو دې لکه چې داسې نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، په دې چې دې غواړی هم غازي شی اوهم بیرته پټان خپل وطن ته ستون شي...

هغه ورته وخندل اوورته ويې ويل:

ـ داپه رښتیاهم زما تربوردی...

ټاکر پیاری لال دپوجا پـلار و، دې هــم راجپــوت هنــدو و، ځــان یــې راوپیژاند اوويې ويل چې دې له هغو جنرالانوڅخــه دی چــې جنــرال نیــازی اودهغه پوځ یې په ډاکه کې کلابند کړ، دهند اوپاکستان په نورو جګړو کې يې هم برخه اخیستې وه. په خنداکې یې خپله داهم ترغوږ راتیره کړه چې، دتــره زوی دې هم ډیرې جګړې کړې دي...

له همدغې ورځې وروسته به جنرال زه په نامه نه یادولم تل به يې دتره زوی بللم... ځکه ده به راته ويل چې یووخت دهند په ټوله نیمه وچه کــې دوو قومونو یوبل په وياړسره یادول، چې یو پټان و اوبل راجپوت، دوې سره لــه دې چې له یوه اوبل سره دجګړو اونښتو خورا ترخې کیسې لري، له یوه اوبل ســره ډیرنږدې اوديورنګه ځانګړ تیاوولرونکي قومونه هم وو...

زما اودپوجا دپلارلنډکی کیسه لاپای ته نــه وه رســیدلې چــې دنــورو میلمنو یواوږد لام پردالان راننووت، نارینه اوښــځې، ځوانــان اونجــونې، زړې اوپخې، په څو شیبوکې دغه سالون دچا خبره لکه رستورانت داسې راډک شو، زه دسالون په برسرکې وم، خلک سم نــه راتــه ښــکاریدل، خــو چــې پوجــا اولکشمي زما پرخوا راروانې وې په زړه مې غله راګډ شول، اودا په ذهــن کــې راتیره شوه چې ګواکې ټول دوې سره خپل دي، چې ښه ځیرشوم اوشاوخواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مې نورهم وکتل، ډيرې خيرې، ډيرخلک پيژندګلوي وو، ليلا خان هم له خپل خاوند اودوو بچيانو سره راغلې وه، دلکشمي کورنۍ اود دوی نورخپل خپلوان هم ګرده راغلي وو، په همدغه مهال چې کله پوجا اولکشمي دواړې راغلې اوزما څنګ ته کيناستې، دوی ماته داخبره دلومړي ځل له پاره په ډاګه کړه چې دوې دواړې سره سکنۍ ترلې دي. دامعلومه شوه چې دوی دواړې په يوه کورنۍ پورې اړه لري،ډيرڅه يې له يوه اوبله نه يوازې پټ نه دي بلکې هرڅه يې سره يورنګه دي. دوې چې کله داخبره راته وکړه ما په هماغه ځای کې خپل تندي ته ټس ورکړاوله خدايه مې شکريه وکړه چې کومه ورځ مې د دوی په منځ کې ديوې اوبلې په باره کې څه نه دي ويلي... لاسونه مې لاهم داسې په تندي باندې نيولي وو، په دغه شيبه کې ما ته هغه زموږ ددفتردهمکارې شيرنې خبره رايادة شوه، چې يومهال يې راته کړې وه چې: دروسي يرغل په شپوورځوکې په پيښورکې دافغانانوله پاره ډيرې مرستندويې ټولنې جوړې شوې، چې دهغو له برکته موږپيښوريانو ته هم په کې کارونه ميلاو شول، ماهم په يوه موسسه کې کارموند څوکاله وچليده خو وروسته دپانګې دنشته والي له امله په ټپه ودريده، په دغه موسسه کې ډيروافغانانوکارکاوه، مافکرکاوه چې دوی به دافغانستان له بيلابيلوسيموڅخه وي... دموسسې له رنګيدو څوکاله وروسته چې دافغانستان په لوبه کې سرويس تبديل شو، زه جلال آباد ته لاړم، چاراته وويل چې زموږ دهغې پخوانې موسسې دامرپلار مړشوی، زه هم له نوروپيژندګلووسره بهسود وته ورغلم، هلته مې ټول هغه دموسسې ملګري وليدل چې تاوده تاوده يوې اوبلې خواته ګرزيدل، بيامې هم فکروکړ چې داخودعا ده،دوی به هم لکه ماغوندې خبرشوي وي ځکه راغلي دي، له يوه دوو مې پوښتنه وکړه چې څنګه خبرشوې چې دلته نن راغلئ، هغه راته وويل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا آمرخو زماورودی، بل راته وویل چې زما دتره زوی دی، خبره ان دماما اونورو خپلوانو ترزامنوپورې ورسیده... لنډه داچې راته روښانه شوه چې هغه زموږ موسسه ټوله یوې کورنۍ چلوله خو هلته یې ناسته پاسته داسې سره جوړه کړې وه چې هیچاهم فکرنه کاوه چې ددغې موسسې غړي به له یوه اوبل سره پیژني...؟

پوجا څه شي ته پورته شوه، لکشمي مې لاس له تندي راکښته کړ، په غمجنه څیره، په داسې څیره چې خواشیني له ورایه ترې ښکاریده راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ــ څه خبره وه، که دې څه ویلي هم واي، څه به دې ویلي وای؟ موږ خوڅه تاسې غوندې نه یوچې دیوې دومره وړې خبرې له پاره هم تندی په تیره ماته کړو... خوماهغې ته دشیرنې کیسه وکړه، هغه داسې په خنداشوه، چې اوچت غږېې په دغه حال کې زیاتروخپلوانو واورید. خو زریې ځان راخوندي کړ، مایې دانا دمړینې له امله خپله ژوره خواشینې یوځل بیا ورته ځرګنده کړه، ددې په سترګوکې اوښکې لکه چې پرګلاب باندې باران واوري اوبیا یوناڅاپه پرې لمرشی اوس دتالاربلورینو ځراغونو ته سلامي شوې وې، داسې چې زما سترګې یې هم ناچارې کړې چې باید لکه ددې دهغوپه شان شي. خونه، په همدغه حالت کې یې ستونی راډک شو اودې هم هماغه تیره خبره راته وکړه:

ــ کاشکې ځوکاله مخکې راغلی وای، پرهغه مهال چې زما انا دغه ناروغي نه درلوده، هغه ستاپه راتګ دومره خوشاله وه چې هغې به تل ویل ته خدای ددې له پاره هندوستان ته رالیږلی یې... ان چې کله کله به یې ما ته هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترغوږ راتیره کړه چې له دولت خان سره... په دې چې په اوسنې نړې کــې کــه په انسانانوکې دوفا، باور اورښتیاینې بیلګې پاتې وي هغــه بــه پــه پټانــانوکې ترنوروخلکوزیاتې وي...

خومایې زرځواب ورکړ:

ـ هو، هغه ډېره مهربانه وه، ما ته هم داسې ښکاریده لکه زما مور، هغــه یوازنۍ ځوک وه، چې ما یې په ځیره کې دخپل پښتون ژونــد یــوه اوږده لــړۍ ولیده، مایې دروښانه ځیرې په هنداره کې دخپل تیربرخلیک د آواره وریځــو درنې درنې لړۍ ولیدې... اوهغه یوازنې ځوک وه، چې په شلمه پیړۍ کــې یــې دشپاړسمې پیړې دپښتنې مینې اودرنښت هنګامه له ځان سره ژوندۍ ساتلې وه... خودریغه چې مایې هغه پوښتنه ورځواب نه شوای کړای، هغه پوښتنه چې رانه کړې یې وه:

ـ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیــانو پــه خیلخانــه او ټــاټوبې کــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ ځخه وژغوري؟

نن هم شپه ډېره ناوخته شوې وه، موږ په هغه شپه دپوجادوې کــره وو، هلته دلکشمې اودهغې نورخپلوان ټول راغلي وو، دپوجا پلار زموږ په دود نــن شپه دوې ته (ویروسي) کړی و، پرما هم ناوخته شوی و، پوجا بیاځان رادمخه کړاو راته وویې ویل چې زه دې کورته رسوم، مایې غوږ ته خوله وروړاندې کړه چې داځل مې په دې نیمه شپه کې په بله خوایونه سې، خو دې راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه داځل دنيغ کورته رسوم، زه هم له ځان سره يوچوکيدارځوک چې له هغې خوا يوازې نه وم بيايم،...

په همدغه دغه کې راووتو، دپوجا موټرهلته وړانــدې دانګړبــاغچې تــه نژدې ولاړو، ما له کوربنوسره خدای پاماني کاوه چې دا خپل موټر ته ورغله، زه اولکشمي هم وروړاندې شو، کله چــې دې غوښــتل دمــوټر دروازې تــه لاس وراوږدکړي، دمخې دټايرله ځنګه يې يوه برابرمار ځان ورښوراوه اوددې پرخوا يې ځان راوخوځاوه، چيغه يې وکــړه، لړراديخواتــه وچــه کلکــه لکــه لرګــې ودريده،د لکشمي دلته زما په ځنګ کې واړې وختې اوما ته يــې وويــل چــې وړاندې ولاړنه شم...دپوجا هغه ژبه چې لکه بياتې داسې به چليده اوس ګونګی شوې وه، حالت يې ډيرخراب و، ماپه آرامی له لکشمي څخه پوښتنه وکړه چې که زه داماروو‍ژنم ځوک خو به پرما بدنه وايي؟ هغې راته وويــل چــې وړانــدې ورنه شې داستاکارنه دې، زه چوکيداران رابولم چې هغوی يــې مړکــړي، خــو مارهمداسې دپوجا پرخوا راروان و، په ځنګ کې مې دسيمټو يوه ټوټه پرته وه، هغه مې راپورته کړه، په ډيره آرامی سره مې دهغه سرپه نښه کړاوپرهغې مــې وويشت، يو دوه لټه واوښت راواوښت، نورهمالته له حرکته ولويد. پوجا له ډاره لړزيده، هرڅه يې له لاسه ورکړي وو، خوکله يې چې وليــد مــار مــا وويشــت، يوڅه سره آرامه شوه، ترلاس مې راونيوه اومارته مې نژدې ودروله چې يــوازې لکی يې ښوريده، دې ته مې تسل ورکړچې هغه نوردخوځيدو نه دی،خو هغــه داسې ډاره شوې وه چې رنګ يې زموږ دخلکو په وينا دځراغ پلتــه شــرموله، مايې دمخ خولې په خپل دسمال ورپــاکې کړې،لــه هغــه وروســته يــې پــلارا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونورخپلوان اوخوکیداران له اوږدو اوږدو لکړو سره راورسیدل، پلاریې پوجا په غیږکې ونیوه، په سریې لاس ورتیرکړ، ورته په موسکا شو:

ـ غټ پیاوړې پټان دې په څنګ کې دی ته لــه مــاره ډاریــږې... زمــوږ نیکونو به تل موږ ته ویل چې که ملګرتیا کوئ نوله پټان سره به یې کــوئ، کــه هغه درسره وي دزمانې بدې بلاوې خوڅه کوې چې دځنګلونو زمریان بــه هــم لاردرڅخه چپوي، شیرشاه زمری نه و وژلی چې دولت خان به یوه مارتــه ســزا ته ورنه شي کړای؟ دلکشمي پلار خپل موټروان ته غږوکړ، چې راشي اوماخپل کورته ورسوي، پوجا اوس ایله لږآرامه شوې وه، لکه چې باوریې نه کیده راتــه ویې ویل:

ـ ته مارهم وژلی شې؟

ماورته وخندل:

ـ ولې څه شک درته ښکاري؟

ـ داچل دله چا زده کړی، چې په یوه وارسره دهغه ځای پرځای کړ.

ـ زموږ خلک وایې ماردښمن دی... ددښمن په وړاندې باید سړی ناګاره نه وي...، هغه هیڅ چل نه غواړي...

ـ نه، نه مطلب مې دادی، چې دماروژلو درس دې لوستې، چادرښــودلی که څنګه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ هو، ما ته دماروژلوچل زما نیکه خدای دې وبښی راښوولی دی، هغــه موږ ته ددښمن داکه ماروي، کــه زمــرې، کــه لیــوه اوکــه یرغلگرانســان لــه دغوټولوسره دمقابلې چلونه راښودلي دي...

ددغې لنډې پیښې له دړدنگه وروسته،مې بیاله ټولوسره هغــوی چــې دلته ولاړ وو خدای پامانې وکړ، پوجا اولکشمی له خیرو ښکاریدې چــې ښــې ډارې شوې وې،ځکه یې اوس نه ویل چې موږ به دې ورسوو، زه تــرې موټرتــه وختم، دپوجا زړه صبرونه کړلکه چې عادت یې و اوورستی خبره یې تل ځانته ساتله رانژدې شوه،ترغوږ یې راتیره کړه:

ــ ځه خدای دې مل شه، نوربه دنیکه ته هم دعا کوم چې تاته یې داچل درښوولی و، اوکه نه نونن شپه بــه زمــا هــم لــه اروابښــادې ببوســره وه، خــو لږناوخته...؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۲)

له لوی اختره څوورځې تیروې چې زمور دکالج څـوملګرو سـره جـوړه کړې وه چې له لکشمي سره د غمرازي په نامه، دیوې دوو ورځوله پاره باید په ګډه یوې خواته دهند دلیدنووړښاراوسیمې ته سفروکړو، دټولو رضـاوه، چـې باید ولاړشو، خو توپیرپه دې کې وچې په نه سره جوړیدو چې چیرې ولاړشـو، چا به ویل اجمیراو راجستان، یوشـمیرخو لاویـل چـې مسـوري، دهـره دون اوهریدوارته، نورلاویل بنګال اودارجلنګ ته... داټول ځایونه زمور په لست کې وو، خومور سره جوړ نه شو، ټولو واک لکشمي ته ورکړ چې هرځای هغه ووایې هم هغه ټولو ته دمنلووړ دی، دهغې سلا په اګره راغله، پرتاج محل، په دې چې پردې باندې تاج محل ډیرګران و، داهلته څوځلې پخوا هم تللې وه خو لـه دې سره سره یې هم زړه نه وترې را ټول شوی، داځل یې هم هغه خوښ کړ، زما په یاد دي چې کله یې اګره یاد ه کړه ماته یې وکتل اوبیایې پوښتنه راڅخه وکړه:

ــ ستا تاج محل خوښیږي؟

ماورته وخندل اوورته ومې ویل:

ــ داسې زړه، داسې خیال، اوداسې څوک به هم وي چې ووایی زمـا نـه خوښیږي.

تاج محل دهرهغه چا چې په سینه یوڅه دزړه په نامه لري خوښیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ولې دهرچا خوښيږي؟ (په موسکا).

يوه شيبه ورته غلی شوم،خو بيامې زرځواب ورکړ:

ــ زه به ستاداخبره هلته ځواب کړم چې کله تاج محل ته ورسيږو.... ـــ سمه ده، خو پام چې که زما هيره شوه، چې بيا يې راپه يادکړې...

فکرکوم چې په هغه ورځ دجمعې ورځ وه، تيرماسپښـــين و، چـــې مـوږ اګرې ته ورسيدو، هلته مو دشپې له پاره هم په يوه هوټل کې ځايونـــه ونيـــول، هرچا دځان له پاره يوه يوه کوټه ونيوه، پوجا اولکشمی په يوه کوټه کې ديـره شوې، ما اواکبرخان هم ځانته يوه کوټه ونيوله، په هغه ورځ مو ترمازديګره پـه هوټل کې آرام وکړ، په دې چې موږ غوښتل ناوخته تاج محل ته ولاړشـــو، پـه دې چې پوجا ويل چې تاج محل په دغوشپوکې تورورځې دشـــپې ښـــکلی وي، ځکه چې اوس سپوږمۍ هم دڅوارلسمې ده. له ماسره اکبرخـــان هـــم و، هغـــه زموږ دکتوازيوښايسته اوزده کړې زلمی و، سره له دې چې زموږ داوطنـــداران په هرڅه پوهيږي، خو يوڅه چې دکلونوپه اوږدوکې يې ملاورته ماته شـــوې وه هغه زده کړه وه، چې نه دوی ورته ليوال وو اونه يې خپل زامن او اولادونه ورته هڅول، خو اکبرخان ته خدای خپله کورنې په ښه کړې وه اوخپلې زده کړې په ښه شان سره ترسره کړې وې،دنوی ژوند په ټولو نازکيوباندې لکه دعصرزلمی، نه دکتوازداسې پوهيده...دکورنۍ نوروغړو يې اوس هم په اسام اوبنګـــال کـــې ددوې په وينامعاملې درلودې خودی له هغوټولولاس پـــه سرشـــوی و اوملايـــې يوازې زده کړو ته تړلې وه، اوس يې هم له يوې جاپانې کمپنې ســـره کارکـــاوه چې هرڅه يې درلودل. خوله دې سره سره يې تراوسه په کومه نجلـــۍ بانـــدې داسې چې دځان له پاره يې وړوبولی لاس نه و ايښی، په دې چـــې پـــه عـــادي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجونو دده زړه اوبه نه څښلې او هغه چې ده غوښته هغه ورپیداکیده نه. مازدیګرمهال و، چې موږ په تاج محل ورننوتو،، په څوشیبوکې راباندې ماښام شو، ما اومصطفی چې زموږملګری و، هلته دتاج محل دمانې په څنګ کې دماښام لمونځونه وکړل، هرڅوک چې تاج محل ته لاړشي، هلته دیوه پرتم احساس، دیوه جوړونکي اوهستوونکي قدرت ننداره پرته له دې چې فکرپکې وکړي په خپلوسترګووینی، اودرښتینې هستوونکي په پرتم اولویی هلته تربل هرځای زیات دسړي باورپیاوړی کیږي...

دتاج محل ښکلا اوځواني اوس دسپینوځراغونو غیږې ته لویدلې وه، دمانې پرننیودیوالونو باندې دیاقوتو اومرغلرو ځلاوو دهرچا ان دهغو مستو نجونو اوشازلمو سترګې هم خیره کولې چې ځانوته به یې دښکلاپه لحاظ دچا خبره یوڅه ویل، دشاجهان اوممتازمحل ارواوې چې دهغو پرقبروباندې په شپوپه ورځو، په میاشتو، میاشتو، اوکالونو کالونو دیوه اوبل په کتو کتوباندې نه ستړې کیږي، دیوې اوږدې اوتلپاتې مینې کیسه هرچاته چې په دغو کیسوپوهیږي وایي... اووریادوي چې ځوان خرم اوښایستې تاج بی بې دلته دځه شان یوې مینې هنګامه جوړه کړې وه چې تودوخه یې تراوسه دهنداونړی خلک له ورایه احساسوي.

زه اولکشمي هم یوځای وو، کله موچې دتاج ننداره وکړه، کله موچې هلته هرڅه دزړه په سترګوولیدل، هغه اوس ګردسره په یوه بله دنیاکې ورډوبه شوې وه،زه پوه شوم چې دهغې جسم له ماسره په تاج محل کې روان دی خو روح یې په کې نه وه،دهغې دسترګو سپینوالي لکه دتاووس دسترګو په شان دسپین تاج محل په منځ کې دتاج محل سپینو څراغونوته مینتوب اولیونتوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوځل کتو کې وربښل، ما نه شوای ورته کتلای، ځیره مې یې دتاج دســـپین دیواله په سپینومرمرو کې لیده چې لکه بت غوندې راته ښکاریده، ترلاس مې کلکه راونیوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ــ ما وینې اوزما خبرې اورې؟

هغې ځواب راکړ: وینم دې نه، خو خبرې دټولې اورم...

ــ پوهیږې تاج چا جوړکړې؟

- هو، پوهیږم...

ــ چا؟

ــ مینې، یوې لیونۍ مینې اویوه مینه ناک احساس...

اونور یې څه ونه ویل...

موږ ټول له تاج محله راووتو او دتاج له څنګه مودجمنـــا ننـــداره کولـــه، دځوارلسم سپوږمۍ هم هسکه راغلې وه، دجمنا اوبوپه دغـــو شـــپو کـــې ایلـــه دسیند مخ پوښلی و، اوبه یې ډیرې نه وې، لکشمی دسپوږمۍ انځور په جمنـــا کې ولید، پوجا غږ ورباندې وکړ:

ــ لکشمي پورنیما وینې؟

هغې ورته وخندل او ځواب یې ورکړ:

ــ هو ښکلې ده، خو په تاج محل کې نه، په دې چې دلته له تـــاج محلـــه پرته بل شی ښکلي نه ښکاري...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی دواړې سره یوې خواته شوې اکبرخان زما خواته راغی، لاس یې زما په لاس کې راکیښود اولومړی پوښتنه یې رانه داوه:

ــ دتره زویه، دابله(پوجا) خو دې زما ډیره خوښه شوه...

مامې لاس دده پراوږه کیښود او پوښتنه مې ترې وکړه:

ــ اکبرجانه لالیه، داتاج محل دی، همدلته د زړه مراد غواړه، هرڅه چې غواړې؟

پوجا زما اودده انځوروا خیست، پاروتی هم له اکبرخان سره خپل عکس واخیست، ما په ټوکه ترغوږ ورتیره کړه:

ــ اکبرجانه لالیه خدای دخیرکړي... شنې کوترې خو دربانـدې رامـاتې دي،...

ده پاروتي ته په ځیرځیرسره وکتل:

ــ یه یه دادې درنیسه... داپه ونه وړه ده... هغه بله خو که ښکلی ده ونـه هم لري...

تیرماښام موږ دتاج محل له جادویی غیږې راووتو، داګرې دښار په سړه اوآرامه غیږه کې روان وو، هلته چې دتاج دشاوخوا په انډول ډیرروښانه نـه و، دواړ پرغاړه په سلګونو خواران داسـې چـې تـا بـه ویـل دایـې همیشـنې استوګنځی دی یوې اوبلې خواته په خواږه خوب باندې ویده وو. لاره تیاره وه، لکشمي اوپوجا څنګ په څنګ روانې وې، ما په همدغه مهال پوجا ته وریـاده کړه چې شاجهان لکه چې اګره له سامان برجه په همداسې یـوه تیـاره شـپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیدلې وه چې خپلې ګرانې لورجهان آرا ته هغې ته چې دژوند ترپایه هم له ده څخه دیوې شیبې له پاره بیله نه شوه ویلی وو:

که له دې زندانه داځل ووتم اوبخت یاري راسره وکړه داځل بــه دتــورو مرمرو تاج داګرې ښارته ورډالۍ کوم...

زما خبره لا پای ته نه وه رسیدلې چې دپوجا پښه په کــوم شـــي بنــده شوه، نژدې وه چې پړمخې ولویږي، اکبرخان راکلکه کړه، ترهغو چې هوټل تــه نه وو رسیدلي،دوی دواړه لاس ترلاس سره روان وو. همالته زما زړه ته ورسیده چې اکبرخان لالی هسې هم دغرو واو دغروشو....

په هغه شپه مورږ ترناوخته داستوګنځي په بڼ کې کیناستو، تــول ســره دوه دوه شوي ول اوپه خپلوخپلــو کـــې ســره ډوب ول، لکشـــمی لــه ماســره ترناوخته پورې ناسته وه، اکبرخان لالي له پوجاسره ګــوتې خـــوږې کـــړې وې اوهغه نور له نوروسره څوک یوځای اوڅوک بل ځای کښته پورتــه کیــدل، پــه هغه شپه لکشمي ډیره هڅه وکړه چې زما له خولې یوڅه واوري... یوځــل یـــې راته وویل چې تا خو ویلی وو چې له تاج سره دمینې خبره به هلته درته کــوم اوس خوهغه وعده پرځای کړه اوراته ویې وایه...

مابیاهم ورته وخندل او ورته ومې ویل:

ـ تاج محل دیوې تلپاتې مینې نوم اونښه دی،دمینې، د هغه څــه چـــې انسان بې له هغې څخه انسان نه دی،انسان له هغې پرته دیوه سپیره بیابان په شان دی چې څوک یې هم په خوند او رنګ نه یادوي...

دا راته موسکۍ شوه لاس یې زما پرمخ را تیرکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته هم مینه پیژنې؟

ــ هو، لږ لږ ځکه چې ما ته هم ځان انسان ښکاري...

ــ راته ویلای شې چې مینه څه ته وایی؟

خوما خپل عذر ورته څرګند کړ او ورته ومې ویل:

ــ له بده مرغه چې یوخوله بابادمه تراوسه مینه چا تعریف نه کــړه، بلــه داچې ماته هم دمینې دستاینې او تعریف له پاره ویی او کلیمې پــه خولــه نــه راځي....

ــ په زړه کې دې هم څه نه درځي؟

ــ یوڅه خو شته، خو دویلو له پاره یې یوڅه لکه ژبه نه لرم...

ځوشیبې په فکرکې راته وزنګیده، بیایی ترخوله راته ووتل:

ــ نو چې داسې ده، له تاپرته چې تیکــی اولنــډی واورو نــوره ښــه نــه درباندې کیږي، یوه تیکی راته واچوه...

موږ همدا خبرې سره کولې چې منیش په پاروتی باندې لاس وراچــولی وو. اوزموږ په وړاندې یې څو څو وارې کلکه کلکه ښکل کړه، له لکشــمي یــې دلنډی نشه والوزوله، او ما ته یې په وارخطاډول وویل هلته وګوره...

هغوی یوه اوبل ته داڅوومه مچکه ســره ورغبرګــه کــړه، خومــا ځــان ناګاراچولی و. هغې ته مې په دغه اړه هیڅ ځواب هم ورغبرګ نه کړ... له هغــې خوا پوجا اواکبرخان سره خوا پرخوا را روان وو، زموږ خواته راغلل، پوجا راتــه وخندل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ اکبرخان غوندې څوک ما غوښت لکه چې خدای.... دده ټول عمر پــه هندوستان کې تیرشوی...

مااکبرخان ته وکتل، سترګې یوڅه خړې راتــه ښــکاره شــوې، دپوجــا ځواب مې په خندا ورغبرګ کړ:

ــ بس نوره ته پوهیږې او دی... تاسې دخدای سره جوړکړي مونږ دغلــه وو...

نه پوهیږم چې اکبرخان په څه شي پسې یوې خوا ته شــو، لکشــمی زر خپله خبره پوجا ته وکړه:

جلکی کوښښ وکړه، چې درنه خطا نه شي، تو د یې وســاته، پــام چــې دولت خان غوندې درنه نه شي...

ما ته بیا دځان په اړه پوښتنه پیداشــوه، لکشــمی لکــه چــې اور پــرې لګیدلی وی پرمــا بانــدې پــه هغــه تــوره شــپه کــې راغرمــه غرمــه شــوه... ــ ته نه پوهیږې چې دا یویونیم کال زه تا اوبه اوبه کړم، زه خو څه اوســپنه نــه یم... زه انسان یم... هیله لرم، زړه لرم... او داټول ما پرتا پورې تړلي دي خوته...

ماددغې خبرې لاره لاډیره پخوا څارله اوپه دې فکرکې وم چې یوه ورځ به خامخا دشهوت دتوپان له همداسې یوې څپې سره په یوه همداســې ځــای کې غاړوځم... مایې لاس په لاس کې ونیو، پرمخ مې یــې کــیڼ لاس راتیرکــړ، داوښکولارې مې یې پرمخ، پرښکلي مخ ورلندې کړې او ورته ومې ویل:

ــ ته مه خپه کیږه زه هم مینه درسره لرم، پرما هم ګرانه یې خو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نوخو یانې څه؟

په داسې حال کې چې لاس یې زما پرلاس باندې موښه ما بیاورته وویل:

ــ آیادا اړینه ده چې ځوک له چا سره مینه کوي، دچا چې ځوک خوښیږي هغه باید یوازې د... په مقصد وي؟ اوکه نورارزښتونه هم باید په پام کې ونیول شي...زه خو فکرکوم هغه هم په درناوي سره په پام کې ونیول شي او یادکړه شی...

ــ نور ارزښتونه یانی څه؟

ــ دا خو اړینه نه ده چې انسان دې په خپله دومره لو یې سره دومره کمزوی شي چې یوازې دې دشهوت جنډه ترنورو ارزښتونو لوړه وبولی په شهوت که دانسانیت بنسټ ایښودل شوی، خوبیایی دشهواني لویی مانۍ هم په خورا بده بڼه رانسکوره شوې ده. انسان دې ته اړتیالري چې له مورسره مینه ولري، له خورسره یې ولري،له طبیعیت سره مینه ولري، له انسان سره مینه ولري اوپه پای کې له هغه ابدیت سره باید مینه ولري هغه چې تقدیریې ورپورې تړلې...

زماداخبره لاپای ته رسیدلې نه وه چې لکشمي مې په خبره کې راولویده:

ــ ستا ددې لویې فلسفې له مخې زه په کومه ډله کې راځم؟ زه خو نه ستا موریم، نه ستاخوریم اونه هم ستا غرنی طبعیت یم... زه باید څه وکړم؟

ماورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زه هم ستا په اړه تراوسه وروستۍ پايلې ته نه يم رســيدلی اوپــه دې تراوسه هم لاسم نه پوهيږم چې زه له تاسره ولې مينه لرم اويايې نه لرم؟

هغې راته وخندل اولاس مې يې په خپل لاس کې کلک ونيو:

ـ دا لاس دې چې اوس زما په لاس کې ايښی په دې هم څه احساس نه درته پيداکيږي؟

ـ داسې هم نه ده چې ګواکی زه بې احساسه يم، زه احساس کوم خو په خوند او ارزښت سره نه، زه په دې پوهيږم چې ته پرما ګرانه يې خو...

خودهغې زړه زما دغه خبره لکه چې يانه منله اويــاداچې نــه يــې درک کوله... ځکه يې راته وويل:

ـ زه نه غواړم چې ته بايد ټول عمر زما مينې ته دصبرخيمه ووهــې، زه شيبه غنيمت ګڼم، له ماسره داوږدو عمرونو خبرې مه کوه، يوازې دا راته ووايه چې دم درحال دې څه نيت دی؟

ماورته وخندل اوپه سړه سينه مې ترخوله ورته راووتل:

ـ نه شم کولای چې ځان په دغه سيند له موزو اوپښو سره يوځــای لکــه چې ستاخوښه ده ورلاهو کړم...

ـ ولې؟

ـ ځکه چې زما اوستا دژونــد اواحســاس، او ان عواطفــو دنيــا خــدای محکومه پيداکړې ده... زه او ته په بيلو بيلو کړيو اوپنجرو کې د ژوند اوتــاريخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګناهګارانو په شان پراته يو، احساس مو بندی دی، ژوند مو زندی دی، او عواطف مو لاهم غلامان دي...

ـ پوه نه شوم څنګه، داخو ډيره درنه فلسفه وه...

مابياورته وويل:

ـ وګوره ته دم غنيمت بولې، اوزه دژوند غم خورم، ته وايې چې زما همداګړی سمه تيره شي، اوزه وايم چې اوږد عمرښايي مور ته په مخ کې وي... ته وايی ټوله دنيا دې په ماپسې بد وايی اوزه وايم چې که يوه دروغ او ناروا هم راپسې وويله شي، زه بايد ځان ووژنم، ستا موراوپلار به وويارې چې ته يوملګری پيداکړې، خو زما مور اوپلار که داسې څه دبل په خوله هم ووارې، ښايی ټول عمرله شرمه چا ته سترګې هم ورپورته نه کړي، لوی ويار به يې داوي چې ياما ووژني اوياهم خپل ځانونه... ته ووايه زه څنګه کولای شم چې دپيرېيو پيرو، دهيلو او اميدونو اوګروهوپردرنه جونګړه مې ديوې لنډ مدتې احساسي شيبې له پاره اور پورې کړم... هو، دريغه چې ما دومره جرآت درلودای اويامې داکارکولای شوای... زه هم انسان يم، زه له تاسرمينه لرم.... خو؟

زه پوهيدم چې زه په دغه شان خبرو داسې څوک ښکارم چې ګواکي آسمان په توپونو ورته ولم، زه په دې هم پوهيدم چې دا هغه دشګو بندونه وو چې ما ځانته جوړول او ددې د درانه احساس سيلاب په خپلو څپوکې له ځان سره وړل او وړل... زمور دميزپه سر دشرابو بوتل ايښی و، هم يې ماته اوهم يې ځانته ګيلاسونه ډک کړل، ما که هرڅومره ورته وويل، چې زه ددې کارميړنی نه يم، زه له دوزخه ډاريږم، زه نه شم کولای په هغه دنيا دخپلې دغې ګناه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب ورکړم... خو دې همدا راته ویل چې ته دا په سر واړوه، زه ستا پرځای دهغه سوال اوځواب میدان ته ورځم، موږ هم مذهب لرو، موږ هم دخدای دلارې پیروان یو او موږ هم په هغه خدای له تاسې سره شریک یو چې هغه دهرڅه بادار دی او هرڅه دهغه په اشاره جوړیږي او ورانیږي... ته دا په سرواړوه، ما هم په ټول ژوند کې دالیونۍ اوبه په څکه هم نه دي څکلې، خو نن یې له تاسره څښم، هو له تاسره چې زړه دې دخپلو توروغرونوپه شان له ژونده تور دی، ته دا په سرواړوه... اوله هرڅه بې غمه اوسه...

ما چې دشرابو ګیلاس ته وکتل،له زړه مې یوازې یوخدای خبرو، هیځ لاره مې نه درلوده، که رښتیا ووایم په همدغه شیبه کې دلکشمي له خبرې سره سم هغه لنډۍ رایاده شوه چې:

چلم وهه دوړې یې باسه دتمباکیوبه دې زه ضامینه شمه...

پرمایې هغه ګیلاس لکه دجادوګرې په شان په سرواړاوه، څو نورماهم پسې وڅښل... اوتوکل مې پرخدای وکړ، له ځان سره مې وویل چې پرسیند خو لاهو شوم څه یوه نیزه اوڅه لس... داپه همدغه شیبه کې لکه بلبله راته لګیاوه لایې ګیلاس هم په سر نه واړولی چې همدایې راته ویل چې:

ــ ته نورمه وایه چې زه له تاسره مینه لرم، اوس زما وار دی چې ووایم زه له تاسره مینه لرم... په دې چې ته خو نه دځان دآزادۍ په اړه فکرکولای شې اونه هم دنورو...

تردې زیاتې یې یوڅو نورې هم راته وویلی، زه یې دومره راوپاروم چې له ډیره درده مې هغه لیک چې په همدغو ورځو کې مې خپل پلارته په همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه استولی وای چې دانوڅه ګناه ده چې که زه له دغې هندوستانۍ سره چې تول عمر یې له ما سره تیرشواوزه یې په هرڅه باورلرم واده وکړم، زه پوهیږم چې دغه نجلۍ به کله هم ما بدمرغه نه کړي... خوهغه یوازې دایوه اوږده غونډله راته لیکلې وه چې:

- ته پوهیږې اوکاردې، که ته له هغې سره واده وکړې نو هغه ورځ هم راتلونکې ده چې هغه به لکه موږ غوندې مري، خو موږ به په کلي کې نه پوهیږو چې دهغې دمرګ په ورځ به موږ دهغې له پاره دقبربندوبست کوو اوکه دلرګیو؟ یوازې دغه ستونزه یې حل کړه نوربه خدای خیرکړي...

مادغه جمله دې ته لکه څنګه چې وه ولوسته، هغه زما په څنځیر اوزولانه شوي تقدیرباندې پوه شوه، په دې پوه شوه چې زه او یاهم داخپله څومره محکوم یو، هغه پوه شوه چې زما په زړه کې دهغې په اړه څه نشته اوهرڅه لکه په اوبوکې لمر داسې روښانه دي، په خپله توله ښکلا یې یوځل بیاد زړه له کومي غیرړه راکړه اوپه یوه اوبله خوایی داسې مچې کړم چې دغاښود تاو درد یې ترډیرو پوره زما پرمخ باندې خپل سیورې له نري نري درد سره غوړولی و. له دغه شان مچولووروسته یې دخپل زړه درد په دغه خبره کې ترخوله راویوست:

ـ زه مینه درسره لرم، هو، دومره مینه، چې ان قبرته له هغې سره درسره ځم، سره له دې چې قبراوسوزیدل زما هم لکه ستا په شان نه خوښیږي، خو که بله لاره نه وه، هغه هم درسره منم...

شپه ترنیمایی اوښتې وه، هغې په دغه وروستۍ شیبه کې هم هیله راڅخه وکړه او راته یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ يوه لنډی، يوه وړه لنډی چې دزړه تسل مې پرې وشی، نوره نو شـــپه په سپيده چاود باندې خپله کډه وراړوي... ماخوګيلاسه په سرواړل خوداســې نه ښکاريدم چې زه به له چتې وتلې وم او نه هم لکشمي داسې راته ښکاريده، له هغې مې پوښتنه وکړه چې داڅنګه شـــراب دي چـــې پرمـــايې هـــيڅ اغيـــز تراوسه هم نه ښکاري، هغه راته په خندا شوه اوراته ويې ويل،داشراب نـــه دي، په دې خاطرچې ته دوزخ ته ولاړنه شې،ما له هغو ډډه وکړه... زماعقيده هم له شرابوسره مروره ده....

ما نن هغې ته دزړه خبره وکړه، هغه چې دا ډيره موده ما نه شوای ورتـــه کولای او زما پرزړه يې درنه کيږدی وهلې وه، خو نن يې زړه ته ورسيده چې زه هم دې غوندې انسان يم، لکه دې غوندې د ژوند په رمزبانـــدې پـــوهيږم، خـــو يوازې په يوه توپير چې دې په خپل ژوند کـــې پـــه يوشـــميرهغو خنـــډونوچې دانسان په مخکې وي برې موندلی و اوما نه شوای کولای چې ځان له هغوڅخه راوباسم.همداوه چې ددې زما دژوند شډل تو ب خوښيده، دا زما په شډ والـــي باندې پوهيده اودهغه هرڅه يې په زور او زير دواړه ورمعلوم وو او په هغو کـــې يې خپله نيکمرغی ليده، هغې ته زما حيا، زما وفا، زما ژوند زما له تاريخه ددې په مخ کې پراته وو اوهرڅه يې انې اونورو مشرانو لکه هنداره داسې ورښودلي وو،خوماته داسې څه چا نه وو ويلي، زه وم چې ددې په باب مې هرڅه يـــوازې ددې په ظاهرکې کتل، ان چې ددې په ظاهر کـــې مـــې هـــم دځـــان لـــه پـــاره دبدمرغی څه نه ليدل، په دې چې هغه زما پرخوا را روانه وه خوما په ځان کـــې داتوان نه ليده چې هغه زماد اندوژوند پرپراخه ورشوپه څـــه شـــان راګـــډيږي اوځان هغه سرمنزل ته رسوي لکه چې يوه ورځ زه اوهغه په يـــوه وينـــه اويـــوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه پورې هلته تړلې وو... هو په هغه مینه چې دې اوس په کیسوکې لیده او په هغه وینه کې چې تراوسه یې رنګ اواحساس لکه زما دهغې په شان و.

زه یې ترلاس ونیوم، لاس یې زما په لاس کې و، دهغې دبدن تودوخه مادهغې له لاسه په خپل ټول درنښت سره احساسوله، په هغه شپه یې د وروستي ځل له پاره دچا خبره په مزه مزه ښکل کړم او بیا یې خپله دپلاراونیکه حق لنډۍ دنورو ډیرو تودو هیلو پرځای رانه وغوښته، هو، لنډۍ هغه چې دې به تل دخپل تاوده زړه تسل پرهغې باندې کاوه، زه لږ تري یوې خواته شوم، مخامخ ورته ودریدم اوپه مینه مینه مې ترخوله ورته راووته:

یاري دنه کوم ډاریږم دلرې لرې تماشې به دې کومه...

اوپه هغه شپه زموږ دمینې بنډار دهغې په موسکا کې تیت وپرک شو... لږشیبه وروسته زموږ موټر متورا ته ورسید هلته مو له یوه پرتمین جومات څخه دحق آذان ترغوږ شو، ما هلته دسهار لمونځ وکړ، خو چې لمرراخاته نو بیا موږ دهمدغه ښار په زړه کې هلته په لوړ باندې د رادها اوکرشنا له طلایي مجسمو سره ولاړ وو، هلته چې هندکیو نوي په خورا درنښت سره دهغو په پښو کې خپل ارادتونه او سهارني ګلان په مینه ښندل او دهغوی دتلپاتې مینې اوارات قدرداني یې کاوه...

لکشمي هم درادها ترمجسمې لږ رادیخواله ځان سره یوڅه ویل، داسې چې ما نه اوریدل، خو کله چې را نژدې شوه، وامې وریدل چې له ځانه سره یې اوس هم زما هغه لنډۍ زمزمه کوله، هو، لنډې

یاري دنه کوم ډاریږم دلرې لرې تماشې به دې کومه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۳)

زما دزده کړو وروستی کال و، له هیواده په نژدې ځو میاشتوکې په پرله پسې توګه بد خبرونه داسې چې ملاماتوونکی وویوپربل پسې رارسیدل، وطن خونه یوازې لوټ اوبرباد شوی و، له هغه اوس دملانصرو بړستن جوړه شــوې وه چې په هره ځنډه کې غلو یوبــل وربانــدې واژه. دکابــل لــه ورانیــواوس هــم دپټواورونو لمبې پورته کیدې، داسې چې مساپروبه یې کیسې کــولې، زنــدۍ پرزندۍ پسې دهیواد دمورغاړې ته ددې دخپلوناپوهو زامنو په لاس ورلویــده، داسې چې یوه به تربلې پیاوړې او کلکه وه... دهرې ورځې په تیریدو ســره بــه یې دهیواد دموردخپلواکۍ دعمرکمپله ورلنډوله، ملاجان خپله وکــړه او ولاړ، طالب جان خپله درلوده چې دهغې له پاره یې خپله ځواني پــه اور لاهــو کــړه اوپه خپله سپینه لوبه کې یې سر دغورمې بوی کاوه...

داتولې وشوې، راغلې اولاړې، تردغه مهاله خو هم هرچا داویلای شول چې ګواکی دا زما کوردی اوخه مې چې زړه غواړي هغه په کې کومــه... ددغــه وړو وړو سیلیو مخه دیوه تو پان په لور خپله لاره ورنژدې کوله، هغــه تــو پــان چې دهغه په پایله کې امریکایی لیونو دشوروي په پلونو خپــل لیــوني پلونــه کیښودل اولکه لیونۍ غوا پروطن له یوې درنې سراړمۍ ســره راغبرګــه شــوه داسې چې نه یې وچ کتل اونه هم لانده، پلمه یې یوه وه او کړل یې بل څه، لــه راتګ سره سم یې یوه توره بلا پرهیواد باندې را غبرګه شوه، زموږ کلی چې ان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشوروی دیرغل په شپوورځوکې هم په بمونو نه و لګیدلی په دغه کــال ددوی په بمونوکې لولپه شو، زموږ زیات کلیوال په کې ومړل، زما دموراوپلار شهیدې جنازې هم دړنګ کور له انګړه ترهدیرې پورې ورســیدې، دهغــوی لــه مرګــه نژدې یوکال تیرو، خوما ته چا ددغې غمیزې په اړه څه نه وووبلی، په همدغــه کال چې زما وروستی کال و، زما یوه ورور دخپل لیک پــه څنــډه کــې داهــم لیکلی وو چې:

ــ دخدای امر وشو، مور اوپلار دواړه دامریکایانوپــه بمبــاریوکې نــژدې یوکال دمخه له موږه بیل شول...

دهغوی لایوکال نه وپوره شوی، چې یو ورور مې هم په کټ مټ لاره لــه موږ بیل شو، اوس مې یوازې مشر ورور واو دژوند داټولې ستونزې...

دهمدغوبدو خبرونو را تګ او رارسیدنګ و او زما دسختې ناروغی پیل، نژدې شپږمیاشتې زما دغې ناروغی دوام وکړ، ډاکتران یې هــم پــه لاملونونــه پوهیدل، ځنې ډاکتران خو تردې حده راسره حیران شول، چې له ناچاری بــه یې راته ویې ویل، ستا ناروغي هم د انسانانو ناروغیو ته ورته نه ده، دوی ســره له دې چې ماته دغه خبره نه کوله خو له یوه او بل ســره بــه یــې زمــا پــه اړه کوله،کله کله به یې داهم راته ویل که ستا دغه حالت وي کیدای شــي لیــونی شې... سره له دې چې زما له پاره دلیوني کلیمه کارونه ډیره زیاته داندیښنــې وړ نه وه، خو زما یوشمیردوستان یې خورا ځورولي وو، یوه ورځ زموږد پښــتنو مشر اسدخان لالا چې په حیدرآباد کې اوسیده هم زما پوښتنې ته راغی، یــوه ډاکترده‌غه ترغوږ هم ورتیره کړې وه چې کیدای شي اندیوال دې لیونی شي...

خوده پرته له دې چې دډاکترپه خبره باندې سوچ وکړی ورته ویلي وو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ خیر، هغه پخوا هم په حال نه و، له دغې ناروغۍ خو به جوړشـــي خـــو چې نورڅه نه وي...

اسدخان لالا یوه میاشت راسره پاتې شو، زه هم یوځه سره په واک کـــې شوم، ورته ومې ویل چې ته نوردرځه زه نورجوړیم او خپل کارونه که دخـــدای رضا وه ترسره کولای شم، خو هغه راته وویل چې، ته دخپل وروستي امتحانونه زر پاس کړه، چې هغه خلاص شول، زه یوڅه واړه کارونه نورهم لرم، چې هغـــه ترسره کړم، له هغه ورسته به درځخه ځم... جالبه خو داوه چې کله بـــه پوجـــا اولکشمی زما لیدو ته راغلې، ترما به یې له اسدخان لالا ســـره ډېـــرې خبـــرې کولې ان چې کله کله به له ما هم سره جلاشول او له ما پرته به ترډېـــرو پـــورې سره غږیدل، داسې چې زه به یې په هغوباندې نه خبرولم...

اسدخان لالا هم زده کړی سړی و، دژوند په رمزوراز او دهغه پـــه نـــوي ترنګ ترونګ باندې هم ترموږ ښه پوهیده، دی تر ما هم اکبرخان ته ورسکنی و، داسې ښکاریده چې دهغه او زما دواړو په ستونزو باندې هم ښه خبرو، دهغه په مینه هم خبرو... ده اوس هم اکبرجان او پوجا دزړه له کومې پیژندل او هـــم یې لکشمی اوزه، هم زما دپلار اونورو خپلوانو په رضاپوهیده او هم داکبرخـــان دپلاراوکورنۍ...

لکشمی پوره شپږ میاشتې له ما سره هغه څه ترسره کړل چې مـــا هغـــه په ژبه نه شوای ویلای... هغې زما له پاره په شپو شپو وژړل، زمـــا دروغتیـــا پـــه خاطریی دزیارتونو اومندرونو نذرونه ومنل،پونې ته تللې وه هلته یې دپښتنې باباجان پرمزار چې زما معنوی پیره وه دزړه له کومې دعاوې کړې وې، زمـــا لـــه پاره یې دومره روپۍ په روغتو نواو درملونو باندې خرڅې کړې چې زما غوندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه زده کړي یا زده کوونکي له پاره هغه نا شونې وې... ان چې ډاکترانوته یې ویلی وو چې که زما درملنه له هندوستان څخه بهرهم شونې وي، دا تیاره وه چې ماهلته ولیږدوي...

داټول هغه څه ووچې زموږ یارانو او په خپله اسدخان لالا هم په سترګوولیدل، کله چې زه له ناروغۍ راپورته شوم، یوڅه چې ما اوس په خپل شاوخواکې محسول،هغه داووچې اوس مې له خپلووطني یارانو هغه پخوانۍ کنایې اوکترې هم نه اوریدی لکه چې پخوا به یې ویلی:

دهندوستان نجونه لولۍ مړبه دکړینه...

اویاهم هغه څه لکه چې پلارمې هم په خپل لیک کې راته کښلي وو...

ما ناداچې دهغوی دغه شان خبرو اوس دسړیتوب په وړاندې خپل زوړ له لاسه ورکړی و، او ګونګې شوې وې... داسې ښکاریده چې اوس ټول په دې باوري شوي وو چې ژوند له یوې داسې سرچینې را پیل کیږي چې هغه دانسانیت سرچینه ده، داسې څو ک به وې چې دماشوم له خندا خوند وانخلي اودهغه خندا به ورسره بدرګه نه کړي؟ داسې څوک به وي چې دسل کلن اړبوډا بابا خدمت ونه کړي او په درنښت دې راشه درشه ورسره ونه کړي...؟ که داسې څوک موکله ولید چې دغه ځانګړتیایې نه درلوده هم هغه انسان نه دی...

د ۲۰۰۰ زرم کال ورستۍ شپې ورځې وي، یوه ورځ سهار وختی له کوره و وتلم، چې اسدخان لالا دومره راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زه ځم درشي مې درته جوړه کړي، له غرمې وروسته يې درتــه راوړم، مقصد تر دريو بجودمخه به دلته سره ګورو...

زه هم ولاړم، خو ځپل کار مې زر را خلاص کړ، داچـــې دهغــه امــر اوس زموږ له پاره دپلار ترهغه هم مهم و. ځکه نو دده له امراوقومانــدې ســره ســم تردريوبجو دمخه بيرته کورته را ورسيدم، کله چې مې دکوردروازه پرانيســته، زموږ په کورکې دناستي له پاره ځای نه و، دکورمخه په موټرانو ډکــه وه، زمــوږ چې ټومره دوستان اوخپلوان وو، هغوی ټول راغلي وو، داسدخان لالا مشــره خور هم له ټو نوروميرمنو سره راغلې وه، زه يې دښځو کوټې تــه ورلاړښــونه کړم له شا مې داسدخان لالا غږ ترغوږ شو، چې خپلې خورته يې وويل:

ــ لږ لاس مساس پرې ووهئ، دريشی يې هلته ده، هغه وروغوندئ، نور به له خيره سره روانيږو...

زه د لالا په دغه خبره باندې په رښتياهم سره حيران شوم، ځکــه دوی په دغه باره کې له ماسره ډيرلږڅه هم نه وو ويلی، اکبرخان ته مې وکتل، هغــه راته وويل چې:

ــ ځه ځان تيارکړه... خبره دقام ده... لالا هرڅه په خپله جوړکړي، ټــه تاوان نه کوو...

زه پوه شوم چې اکبرخان له يوې خوا له ويشه په تالان رضــادی او لــه بلې خوا په هرڅه باندې له پخوا خبرو ان چې پــه ډيــرو ځــايو کــې يــې زمــا استازيتوب هم کړی و...

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شوم، چې خبره څه ده، کالي مې واغوستل، رښتیا خو داوه چې نور نو زه هم له اوږده رنځه وروسته په ژوند پکو شوی وم، اوس یوڅه چې ما هغــه ته اړتیادرلوده، هغه مرسته وه، ځکه نو مې هیڅ هم ونه ویل اونیغ له اسدخان لالا سره دهغه په ښکلي او نوي ماډل موټرکې کیناستم، لاهم نه پوهیدم چــې چیرې ځو اکبرخا ن نن داسدخان ماما موټر په خپله چلاوه... یوازې دلارې پــه اوږدو کې اسدخان لالا ترغوږ راتیره کړه:

ـ بچیه اخرمې ناخبره ور واده کړې... ددې بل خره خبــره مــې هــم لــه تاسره یوځای کړه... مانا داچې زما اواکبرخان دواړو ودونه نن داســدخان لالا او بي بي حاجي په خوښه نیول شوي وو اومور اوس ټول زمــا دواده پــه ورا روان شوي وو...

ما هیڅ هم ورته ونه ویل اونه مې دومره جرات درلــود چــې دبــي بــي حاجي په وړاندې دې په دغه باره کې څه ووایــم، پــه دې چــې ځــومره چــې اسدخان لالا پرمور برلاسی و، همدومره بی بی حاجي هم وه... په دغــه شــیبه کې ما ته زما فرانسوي هم صنفی کرستینا خبره رایــاده شــوه چــې یومهــال ماورته ویلی وو چې مورته نجونې زمور پلرونه ټاکي، کیدای شــي کلــه زمــور خوښه هم پکې وي خو زیاته نه... خوهغه په دغه خبره دومره حیرانه شــوې وه چې وویل: که پرما باندې زما پلاراومور داسې کانــه وکــړي، زه خــو بــه ځــان مړکړم...

خوما ځان اوس درښتیاني زوم په شان نیولی و. بي بي حاجي اوس مور ته دمور ځای درلود او داهرڅه ددې په خوښه اورضا تردغه حــده را رســیدلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېروخت نه و تيرچې زمونږ دورا شل ديـرش مـوټران ټـول دلكشــمی دبنګلې په شاوخوا کې ودريدل، دبنګلی په هغه خوا باغچه کې لويه خيمه چې تر زرو زيات ميلمانه په کې ځاييدل وهل شوې وه،دهغه له منځه مې دډولونــو غږ واوريد، کله چې انګړ ته ورننوتو نو دومره دوستان او ياران راغلــی وو چــې حساب يې په يوه خدای و، په دغو شپوورځوکې ډيلی په افغان مهاجرو ډک و، داسې چې په هربازار او هره مالت کې به يې لس او شل کوره اوسيدل... ځکــه نو دهغوی ډيری راغلي وو، له بمبی، اسام او حيدرآباد څخه په ســلګونو زمــونږ سود خواره ماما خيل اوپه نويو زده کړو بوخت همزولی زلميان راغلی وو چــې اوس ټول دلته په وار سره غرپنده ډولونو ته غوږې ځنې اوښــتل را اوښــتل... مونږ دمانې په انګړ کې دننه له موټره کښته شو، دلكشــمي مــور اوپــلار زمــونږ هرکلی وکړ، بي بي حاجي مخکې او مــونږ ورپســې روان وو... مــونږ دلكشــمی موردمانې دننه لارښوونه کړو، هلته لكشمي دواده په ځانګړي سينګار کې چې په اول ځل ليدو خو ما هيڅ ونه پيژندله زمونږ لاره څارلــه، کلــه يــې چــې پــه ماسترکې ولګيدې راته موسکی شوه، دبي بي حاجی او اسدخان لالا پښــتوته ورتيته نه شوه، بي بي حاجي ته يې لکه زمونږ دښــځوغوندې غيــږه ورکــړه او لاسونه يې ور ښکل کړل، داسدخان لالا لاسونه يې هم ښکل کړل، هغه يې هم لکه دخپلې لورپه شان په سرلاس راتيرکړ او په درنښت يې بدرګه او وپنځوله، زما دغې ننداري ته ښه پام و، دډولونو مست دربی اوچــت و، زمــونږ دځوانــانو مشر خان زاده ان ترغرمې دمخه هلته رسيدلې و ځوانانو په وار وار سره اتڼــو نه اچول، اودلكشمي دپلار بنګله نن په رښتياهم درنو خوښيوپه سراخيســتې وه. زه لاناست نه وم، چې دلكشمي مور دميزله سره زمونږ سپيځلی کتــاب پــه خورا درنښت سره دميزله سره راکوز کړ لومړی يې زمــونږ پــه ســرونيواوبيايی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموږدواړو باندې ښکل کړ، ماهم ښکل کړ، لکشمی هم ښکل کړ... کله چې دهغې سترګې اومخ پرهغه سپيڅلي کتاب ورپرې وتل دزړه هغه درزامې چې دغې مانې ته راننوتی وم او راسره پیداشوې وه اوس آرامه شوه... لکشمی زما مخې ته له بسم الله ویلو سره رانژدې کړ، ما په درناوي سره ښکل کړ، زما له درناوي وروسته يې دهغه لومړۍ پاڼه راواړوله، او ما ته يې وويل چې لومړی مخ (الحمدالله) يې زه ولولم... ما هغه ولوست، خو ترڅوچې مې ترپایه رساوه، لکشمی زما څو تیروتنې را سمی کړې، دويم مخ که رښتيا درته ووایم، زما سم نه و زده، دهغه په لوستلو باندې دې پیل وکړ، ذالک لکتاب لاريبه... هغه يې په داسې زور اوزیرسره ولوست، چې زه يې حیران کړم، ددې داکار زما له پاره داسې هیښنده جتکه وه چې ما فکروکړ زه کوم خوب وینم او که په دغه دنیاکې نه یم... اوهغه مخ يې ترپایه ولوست...

بی بی حاجی هم په ټوله کیسه خبره وه، یوازې زه وم چې لکه پردی اوس له داسې یوې نوې پیښې سره مخامخ کړم، ما لکشمي ته وکتل، هغه راته موسکۍ شوه، ان چې دلومړي ځل له پاره يې داهم ترغوږ راتیره کړه او راته ويې ویل چې:

ـ زما لس سیپارې قران شریف په یاد هم دي...

اصلی خبره خو داوه چې لکشمی له هغې ورځې چې کله زیږدلې وه، له خپلې انې سره اوسیده، له هغې سره لویه شوې وه اوهغې يې دمور اوپلار په خوښه او سلا هغه مسلمانه روزلې وه، اوپرهغې يې ټولې اسلامي زده کړې کړې وې، ان چې دهغې نوم هم بل څه و، خو داچې پلاريې ته يې خورا ګرانه وه، دې ځان اوس دپلارپه خاطر په دغه نامه سره نا متوکړی و... زما له پاره دنه منلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بي حاجی چې په خورا سختی سره بــه يــې داسې يوې خو شالې ته رضايت ښود اوس داسې شوي وو لکــه روانــې اوبــه... هغوی په دغه باره کې له ماسره هيڅ نه وو ويلي، ما فکرکاوه چې ددې خبــرې لامل به داوي، چې هغه زموږ دواړو په ټولګيوالتوب باندې خبردي، هرڅه ورته څرګند دي اوهم نه غواړي چې په دغه برخه کې ما ډيروغــږوي، پــه دې چــې دوی فکرکاوه زما داوړدې ناروغی يولامل هم دغه خبره ده، داچې له هرچا بــه يې اوريدل چې کيدای شي زه ډيرزر ليونی شم، دغې خبرې په خپله پــردوی باندې خپله اغيزه درلوده، خواوس راته څرګنده شوه، چې اصله خبره څــه وه؟ ان چې په دې وروستيوکې يې له ما سره ديوڅه په باره کې هم څه نه وو ويلي، يوه ښيګړه چې دپوښتنې له پاره يې اړتيانه وه هغه دهندوستان دواده دود و، چې په هغه کې لکه زموږ دوطن غوندې دهلک ملا په خرڅونواو ســياليوباندې نه ماتيږي... دلته هلک دانه شي ويلای چې:

غم دی دلالي په سر – مسته دې تازه ګرزي

دلته خبره سرچپه ده، ماناداچې:

غم دی دلالی په سر – مست خان دتازه ګرزي...

ماناداچې د واده ټول خرڅی دنجلی پر کورنی باندې پيټی دی...

بله مهمه خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بــي حــاجي اوس ترمــا لــه لکشمي اوپوجا سره ډيربلد شوي وو، له هغوی سره يې هغه ټولې خبرې چــې له ما سره يې ويل نه غوښتل او يابه دوی پوهيدل چــې زمــا او زمــا دخپلوانــو فکرونه له يوه اوبل سره توپيرلري هم له دوی ســره شــريکې کــړې وې، خــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

داچې دوی پرما اغیزدرلود، همداوه چې دوی هم ترما اوس په هغه برخــه کــې چټک لاس په کارشوي وو. دوی په دې پوهیدل چې زما له پاره ډیرې دودونــه او ارادتونه ډیرمهم نه دي، په دې چې زه پوهیــدم چــې پــه ځینــو وختــوکې نورانساني ارزښتونه شته چې هغه هم سړی باید له یاده ونه باســي،په داســې حال کې چې دا خبره او دهغې زغم دهغوی له پاره چې زه ورپــورې اړونــد وم ګران کارو. لکشمي هم په دغه رمز باندې اوس پوه وه. له اسدخان لالا سره یې هم اړیکي ترما هم کلک شوي وو، داسې چې یوځل ګل زرک خــان لــه لندنــه لالاته یو نوی ماډل لپ ټاپ کمپوټر رااستولی و، ډیره موده هغه ته چا لاس نــه شو وروړای، خو لکشمي او پوجا هغه په څو شیبوکې ورتــه کــاري او تیــارېې پښتو توري هم ورته کښته کړي دده په واک کې ورکړي و، له هم هغې ورځــې وروسته به چې دوی هرچیرې له هرچا سره مخامخ شول، نودایوه خبره به یــې ورته کوله:

ــ نجلۍ اوهلک چې کران(قران) او کمپوټر زده کړل، نوره هغه که ددنیا په هرکنج کې وي نه بې لارې کیږي، باید چې سړی یې درنــاوی وکــړي او پــه سریې وګرزوي...

په دوی هم ددغه شان یوه پیغام سام لویدلی و، ځکه یې هرڅه پرته له ښه اوبده سره له لکشمي دوی سره منلي او جوړکړي وو...

اکبرخان اوپوجا په بله خونه کې چې هلته هرڅه تیارې دهغې دکــورنې له خوا نیول شوی و ناست وو، خو موږ له یوه اوبله نه وو خبر هغوخپل کارکــاوه اوموږ خپل، زما خواښې په خپله عقیده دزړه له کــومي باورمنــه اوویاړنــه وه، همداوه چې له دې پلوه زما زړه ډاډه شوی واو زه اوس لکه رښــتینې پاچــا لــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمی سره پر تخت ناست وم، له هغې نجلۍ سره چې داڅوکاله مور لــه یــوه اوبل سره ناسته پاسته درلوده، خو تراوسه هم ما هغه نه وه پیژندلې، هغې چې کله ذالک لکتابه لاریب... ولوست، ما ته دهغې مورنې انا رایاده شوه، مــا هلتــه دهغې په شاهانه بنگله کې هغه زړه ونه، هغه زوړ قبر او دهغه پر سر پــه هغــه لوړه تاخچه کې هغه زوړکتاب، هغه چې ما پرانیست، ښکل مې کړ او لکشــمی په هغه مهال ماته ویلی وو چې پرې پوهیږې او ما ورته ویلی وو چې پوهیــدل خو څه کوې چې باور هم پرې لرم... سره له دې چې کتاب ډیرزوړ و، خــو کلــه چې ما پرانیست دهرې کرښې توري یې لکه مرغلرې داسې روښانه وو... ما تــه هغه کتاب را یاد شو، اوهغه دروغ رایادشول چې ما دلاپې په توگه لکشمي ته، هغې ته چې پنځه لس سیپارې یې په یاد وې ویلی وو. زه اوس په دغــه شــیبه کې په خپلو دغو درواغو باندې له هغې څخه شرمیدم، په دې چې ما لکه زموږ دهیواد دیوې دورې مشران له الحمد الله سره داسې حال درلود چې غلطۍ مې لکشمي رانیولې، نو په نور کتاب کې به مې څه حال و؟

زما هرڅه اوس زما دخواښې ترلاربښونه لاندې ترسره کیدل، هغــه پــه خپله عقیده باندې دزړه له کومي باورومنه وه، داکبرخان په سرخانې کې هــم دپوجا له خوا دهغې ماما ولاړو، مانا هرڅه چې ترسره کیدل، هغه ټولې خبــرې اسدخان لالا او بي بي حاجي له پخوا څخه حل کړي وو.

زه لاتراوسه هم دچا خبره په خپل واده کې گنکس وم، هرڅه مې چــې لیدل، هغه ټول هغه څه وو چې زما له تصوره دباندې وو، په دې چې ما کله هم په دغه ټولنه کې هغه تصورنه شوکولای، لکه چې زموږ پــه خپــل کلــی، کــور اوهیواد کې و... له یوې خواڅخه دښځواونجونو دسندرو غږ هم اوریدل کیــده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وروسته بیا زمونږ کوټې ته ټولې راننوتې اودلکشمي ترځنګه یې (د رامـي خورې، رامي خورې) مشهوره بدله چې دهند پټانان یې په خپلو ودونـو کـې بولی په مزو مزو له ګډاوو اوخنداوو سره یوځای ویله، درامي خـورې سـندرې وزن په خپله یوسوچه پښتو وزن دی، خو داچې پښتنو پـه هندوسـتان کـې کلونه کلونه تیرکړی او خپله ژبه یې له لاسه ورکـړې، او س هغـه سـندره پـه اردوکې بولي...

داهرڅه اوس دلته روان وو، څو شیبې لانه وې تیرې چې زمونږ پخـوانې مولوي اکرام الدین صاحب چې کلونه مخکې له غزني څخه راغلـی و اوخپلـې زده کړې یې هم په دیوبند مدرسه کـې بشـپړې کـړې وی، او زمـونږ هنـدي ملګروبه وکرم صاحب باله له نژدې شلوتنو سپین ږیرو او مشرانو سـره زمـونږ دکوټې مخامخ لویې کوټې ته ورننوتل، هغوی اوس دنکاح له پاره راغلـي وو، او زمونږ نکاحوی یې کولې، دا چې زه تراکبرخان مشروم، نو ځکه یـې لـومړی زه وربللم، لکشمي هم خپل پلاروکیل اسدخان ماما ونیو، ایاتونه ولوستل شـول، دعا وکړل شوه، او هغه مراسم چې دنکاح له پاره اړین وو، هغه ترسر شول، نقل وویشل شول، او ناستوکسانو زما دخسرپه ګډون ټولو زه په غیږه کې ونیـوم او ما ته یې په وار وار سره زما د واده مبارکي وویله، مولوي صاحب ددې ترڅنګ چې ما ته یې مبارکي راکړه دټولو حاضرو کسانو پـه وړانـدې داشـاهدي هـم ورکړه چې:

ـ دغو دواړو نجونو ته هغه مهال چې ددوی کورنې له هیـواده دبانـدې وې اودوی دواړې له شهزادګۍ ګبانو سره دلته اوسیدې ما قراني تعلیمـات ور زده کړي دي، هغوی دواړې تردولت خان اواکبرخان هم په عقیده پیاوړې دي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهم په پوهه زما دغاړې خلاصې وي چې دوی دخپلې انې په همت مســلمانې روزل شوې دي، له دوی سره په دغه کار کې ددوی پلرونو او ټول خپلوان هــم نظروو اودي...

زموږ هغه ټولې پوښتنې او سوچونه چې له اوږدې مودې دیوې کړۍ پــه توګه زموږ ترزړونو او ذهنونو تاو راتاو وو، هغه ټول داسې په اسانې سره ځواب شول، چې ما فکرکاوه، موږ په هند کې ژوند نه کوو، زموږ واده یوربښتینې واده نه دی، بلکه غواړو دلته یوازې دیوه فلم له پاره یوه صحنه جــوړه کــړو... خــو وروسته مې چې ښه ځان سره وخوځاوه او ښه ځان ته ځیرشوم، پوه شوم چې نه، دایوه داسې ربښتیاده چې هرڅا ته یې ووایې، هغه یې یوه انځوریزه صــحنه ګڼي...

زموږ واده وشو، په زرګونو خلکو په کې ګډون کړی و، داسې اتڼونه پکې وشول چې له ډیرې مودې دلته چا نه ولیدلی اوداسې ډولونه پکې ودربیــدل چې دزرګونوکورکلي ورکو یادونو او رنګونو ته یې نوی رنګ ورکړ، زمــوږ ټــول سودخواره کلیوال له هرې خوا سره راټول شــوي وو، ملــوک مــا مــا چــې لــه احمداباده تر کلکتې زموږ دغونډواوباندډارونو ګل بلل کیده هم راغلی و، هغه په ټول شلګراو غزنــی کــې یونــامتو ټوکمــار و، چــا بــه لاداهــم ویــل چــې دی دشلګردنومیالی ټوکمار (ولو) اویاهم دسلطان باغ د (ر.خان) له خپلوانو څخه و، ولو هماغه لوی ټوکمار و چې مجاهــدینو دخلقیــانو پرچمیــانو رژیــم تــه د سندرو اوټوکو ویلو په ګناه وواژه، خلکو به کیسه کوله، چې کله ملایــانو دده د وژلو فتوا صادره کړه او زړه ته یې ورسیده چې ښښي خــو یــې نــه، نــو یــی د وروستی خبرې په توګه ورته ویلی وو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوملايانو، تاسې ټول عمرشکنې خوړلې عقل مو په سرکې نشته، تاسې هم په دغه عقل ژوند ي پاتې کيدونکی نه يې، زه يوټوکي يم، زه خپله دنيالرم، خپل خوله لرم او خپله خندا اوژړا، له ماسره کار مه لرئ، له دی تش په نامه جهاد مهاده څه نه جوړيږي... دواک او ګدی تاسې نه ياست... خپلې شکنې وهی او ولو ته دعاوې کوی....

وايي چې ملايان نورهم ورته په قهرشول، ټولو مشرملا ته کتل، هغه هم ورته په قارشو.... دڅوشيبو له پاره ارامې شوه، خو معلومه وه چې ټول هغه چا ته چې وژل کوي، سترګې په لاره وو، له څو شيبو وروسته يې له کوم قصاب ملا که قاري سره چاړه په لاس کې وليده، زړه طاقت ونه کړ ځکه يې د وروستی ځل له پاره په ملايانو خوله ورخلاصه کړې وه چې:

ـ اوملايانو له هغه لويه مو رانيولي تر دغه واړه چړي پورې مو ميندې او خويندې.... نورڅه ته ګورئ، ما خپله کليمه دوخته لوستې... هلې زرکړئ چې درڅخه مردارنه شم....

او دغزنی ددغه نامتو ټوکې سر په همدغه وروستې خبره باندې پرې شو...

دسلطان باغ په (ر.خان) پسې هم کورته ورلويدلی وو،هغه تری پټ شوی و، نورڅه يې نه وو موندلی، په خپله ميرمن يې غږ کړی و، چې دخره تر کته لاندې يې پټ کړی، هغې داکا روکړ، خدای مجاهدين پرې کانه اوړانده کړل او دی يې ونه موند، له هغه وروسته يې خره ته تر... درناوی کاوه، هغه کته يې دخپلې ميرمنې په بنارسي شال کې نغښتې وه اوهرچا ته به يې ويل چې زه خدای وژغورلم او دغې دخره کتې وژغورلم... هرڅای به چې کيناست په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله خبره کې به يې له خره اودهغه له کتې څخه ترانســـانانو دمخـــه مننـــه نـــه هيروله...

ملوک ماما هم داسې يوځوک وچې دهغوي لاره يې څارله، په هغه شپه يې هم دچا خبره عالمونه هم وخندل اوهم يې ژړول، په سلګونوټوکو کې يـــې يوه داهم وه چې، کله امريکايانو پرافغانستان يرغل وکړ، هرچا به چې دطالـــب اوالقاعدی پرضد خبرې کولې، دداسې خلکو به ډيردرناوی کيده، ده ويل، چې زما يوکليوال هم له دغه بدلون سره سم ځان دداسې کسانوپه پوســـتکي کـــې ځای کړلاوطن ته نه و راغلی... ماپه خارج کې وليد، يوه ورځ په يوه ميلســـمتيا کې سره ناست وو، ماته راترغوږ شو، چې دولت مې غټ سړی ټاکي، روان يـــم ځم کابل ته... ملوک ماما ويل چې ما خو هغه ســـړی پيژانـــد، چـــې ددوو خـــرو اوربشې يې هم نه شوې ويشلای، ماته هغه زموږ دکلی دخـــاه کينـــدلو کيســـه رايادہ شوه، يوکال چې دکاريزه اوبه وچې شوې کليوالو پريکړه وکړه چې: موږ بايد دغه کوهی چې له کلونو کلونو همداســـې پـــاتې دی او هلکانولـــه تيـــږو او خاورو ډک کړی، پاک کړو،که نه پرکلي باندې بده ورځ راتلونکې ده... پريکـــړه همداسې وشوه چې بايد کوهی پاک کړل شي، يو ځوان راوړاندې شو، او ويـــې ويل چې زه ورکښته کيږم... کليوالو هغه په رسۍ وتاړه او کوهي تـــه يـــې چـــې ډيرژور و ورکښته کړ، ځوان چې کله دکوهی تل ته ورنـــژدی شـــو، هلتـــه يـــې دسترګيا اوډار احساس وکړ، له کښته يې غږ راوکړ چې: درپورتـــه مـــې کـــړئ... خلکو ځواب ورکړ چې اوس دومره کښته شوې يې يوځه وکړه... خو له کښـــته همداغږ راته چې: درپورته مې کړئ... درپورته مې کړئ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاهم خلکو هیله ترې وکړه، چې له زغم څخــه کــارواخلی... او یوڅــه خواري وباسئ...

خوځوان نوردزغم نه و، ځکه یې له کوزه په اوچت اوازورتــه راغبرګــه کــړه چې:

ــ داکوهی راباندې پاکوئ او که یې راباندې مرداروئ...؟

ملوک ماما وویل چې ما خپل کلیوال ته وویل چې:

ــ د دولت د کور ودان وي، خو دایوه پوښتنه له ما سره ده اوهغه داچــې ته خو دهیڅ وایې نه یې، زه نه پوهیږم چې پرتاپاکول کوي اوکه مردارول....؟

اوزموږ ودونه په داسې نه هیریدونکوولولوکې کې ترسره شول....

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۴)

زما اواکبرخان ودونه، لکه ځنګه چې زمـوږ هـوډ و، لکـه ځنګـه چـې داسدخان لالا هیله وه، لکه ځنګه چې زما دمـوراو پلاراوداکبرخـان دکـورنۍ غوښتنه وه ترسره شول، یوه جمعه وروسته موږدهندوستان له دود سره سمه ولیمه ونیوله، په هند کې ولیمه هغه میلمستیا ده چې هلک یې دخپل واده په درنښت سره دواده له اصلي ورځې وروسته نیسي، سره له دې چې داکـار پـه هندوانو کې دېردود نه دی، خو مسلمانان دغه غونډه نیسي چـې دهغـې پـه نیولو سره هلک اودهغه کورنۍ هم خپله ونډه په خپل واده کې ښیي، لکشـمي زموږ له واده ورسته زموږ له کورنې او دوستانه څخه هیله وکړه چې نوره هغـه باید په خپل اصلي نامه (مبارکه) یاده کړي، انې یې دانوم دبی بي مبـارکې لـه نامه سره اړونـد وربانـدې ایښـی و، دهغـې پښـتنې ملکـې میرمنـې چـې دهندوستان دلومړي مغلي واکمن مړی یې په خپل امر له هند څخه کابـل تـه راو لیږداوه، انې یې تراخره پورې په همدغه نامه یادوله، خو دې دغه هنـدکی نوم یوازې له خپل پلار سره دمینې په خاطر پرځان باندې ایښې و... داچې زما اواکبرخان دواړو خسرګنې دهندوستان خورا شتمنې کورنۍ وې، له واده سره سم موږ دهرڅه خاوندان شولو، دکورونو، دموټرونـو، دنوکرانـو او نوروټولـو... لکشمي اوپوجا خو په خپلو نومونو خپل سوداګري کاروبارونه درلودل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ لوڅ لغړ ژوند لکه دهغو ي په شان چې يوناڅاپه لاتري ورته ووزی، يوپه يو دڅا خبره په لوړ شو، لامويوکال نه وپوره چې زما زوی مړوند پيداشـــو، دهغه له پيداکيدو سره دلکشمي په سر دافغانستان هوا ولګيده، او غوښتل يې چې بايد هلته لاړه شی،

لا ۲۰۰۰ کال پای تــه نــه ورســيدلې چــې مــوږ دافغانســتان پــه لــور وخوځيدو،له هرچا به موچې دحالاتو پوښتنه کوله، ټولــو بــه ويــل چـــې اوس افغانستان داسې آرام دی چې نه غله په کې شته او نــه هــم هغــوی لــه غــرو راکښته کيدای شی چې کابل يې کنډواله کړ، مــوږ پــه همــدغو حــالاتو کـــې افغانستان ته لاړو، يوه يوه نيم مياشت موهلته تيره کړه ما او لکشمي اوس پــه رښتياهم وليدل چې زموږ پر وطن باندې اوړدې جګړې څه کانې نه وې کړې او څه نه وو چې دغو خلکو دلته نه وو ليدلی، زما هغه ښوونځی چې مــا مـــې پــه کوچنيوالي کې درس پکې لوستی و تراوســه هــم لا نــه وجوړشــوی، يــوازې ديوالونو اودرنوډبرو يې ښوده چې داهم هغه مانې ده، هغه چې موږ بــه ورتلــو اوهلته به موپه اوونی کې يوځل د خيرمحمــد معلــم صــاحب اوقســيم خــان سرمعلم صاحب څپيړې له درسونه سره يوځای په مزو مزو خوړې...

زموږ په زړه کلا کې هم اوس له يوڅو خوارو کورنيو پرته نور څوک نه وو پاتې، اوس زموږ کليوال له يوه اوبل څخه ډيرلرې شــوي وو، اوس هغــه تړلـــي بامونه چې له يوه سره تربله به موږ پرهغو باندې منډې وهلې اودکليوالو خبــره خرمستی به مو پرې کولې څه نړيدلی وو، او څه لاګردســره نــه وو، اوس، اوس هرڅوک به بيله کلا کې اوسيدل او هرڅه يــې لــه نــورو کليوالــو څخــه پــټ وو.جومات هم ړنګ شوی و،دورځې به چې کومه جمه کيده هغــه بــه هــم پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدغه وران جومات کې وه خوويل کيدل چې طالبانو امرکړي، کوم قومانــدان چې دغه جومات يې په توغندي ويشتلی که يې زرترزره بيرته جوړنــه کــړي، دوی به خپل قانون ورباندې جاري کړي...

دلويې کلا دخيابان لويې ونې چې زموږ دنيکونو دوختــو وې اوس يــوه هم نه وه پاتې... کليوال ټول سره ويشل شوي وو، سره له دې چې اوس يې پــه دغوشپوکې په خولو لاسونه سره نيولی وو، خوله دې سره سره به هم چې کله چا دچا نوم اخيست نويو ورستاړي لکه اخواني،خلکی، نظاري، پرچمــي، غــاب مينځونکي، طالب اونوربه ورسره ملګري وو...

کورونه واړه شوي وو، يوازې يوه شي چې خورا زياته پراختيايې موندلې وه هغه هديرې وې. توغونه وواو قبرونه وو چې ټول ملک يې رنګين کــړې و... اوس هديرې هغسې نه وې لکه چې موږ ماشومان وو او له ماښامه وروســته بــه مو هغې خواته ورکتلای نه شوای،دهرکلی دميندواوخويندو اوس دورځې زياته برخه اوس هم په هديروکې په دعاوو او ژړاوو تيريده...ماشومانو ته يې نه ښــو ونځی و او نه هم وړکتون، هغوی به هم دورځې په اوږدو کــې دخپلــو شــهيدو پلرونو دقبرونو په څنګوکې لوبی کولې، دخپلوپلرونو دقبروله دخاوروبــه يــې کوټنی جوړولی داسې چې ګواکې پلار، مور، او ورور يې دلته په ميلو راوســتي اوخپله يې هلته يوې خواته ډډه ورته وهلې اود دوی ځارنه کــوي... مــوږ اوږده موده په هغوشپوکې چې چا يې تصورهم نه شوکولای په خورا خوشــالی ســره تيره کړه، زموږ راتګ ته دوې ورځې پاتې وې چې يومازديګرې موږ ټــول زمــا دمور اوپلار هديرې ته دوروستي خدای پاماني په خاطر ولاړو، هلتــه مــو دعــا وکړه او له خدايه مو ددوی پرقبر د مرستې اوبښــنې غوښــتنه وکــړه، رښــتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغوی دقبرونو څنګ ته مې له خپل ځانه ماشوم جوړکړلکه زموږ نورکليــوال ماهم دخوشيبوله پاره دهغودقبروپه خاورو اوشګو باندې لــوبې وکړې،ديــوې اوږدې شيبې له پاره مې دخپل ژوند داټولې هسکې اوټيټې هيرې کړې اوځان مې داسې کړې ولکه چې همدا اوس زه ددوې په غيږه کې يم...

لکشمي زما له مشرې خور سره دهديرې په منځ کې يوې اوبلې خواتــه قدم واهه او زما خور دهرقبر اوهرکليوال دقبرليکلې ډبرې ورښودې اودهريوه دمرګ ترخه کيسه يې ورته کولــه: ـــ دا دجمهــورى ارګ دتــورن ميرزمــان قبردى... چې دنجيب په زمانه کې دهاوان په ګولې شهيد شو... دا دامــان ګــل قبردى چې دکابل په جنګو کې د دوستم او مسعود جګړه مارو شهيد کــړ، دوه ويشت کلن و... اوداهغه څلورشهيدان دي چې اشرارو يوازې په دغه ګناه چـــې يوازې په ليک لوست پوهيدل اودقوم دمخې څوک وو په يــوه ورځ شــهيدان کړل... داڅلوروارږه زما ترونه وو... دادجواهرې ببــۍ اودهغــې دلمســۍ آمنــې قبردى چې دشورويانو الوتکې پرې راغلې او دوى يې په داسې حال کــې چـــې دلمسۍ لاسونه يې ددې په غاړه کې وو شهيدانې کړې... اودازما ترور وه...

زه لاهم دخپل موراوپلاردقبرونوڅنګ تــه ناســت وم، لکشــمی اوزمــا خورهمداسې دقبرونه په باره کې غږيدې ما يې غږونه اوريدل چـــې يوناڅاپــه هلته وړاندې زما مشرې خوراو لکشمي ته ورڅيرمه بدرنګه چاودنه وشــوه، زه تراوسه دخپل موراوپلارله قبرونو سره ناست وم، دعاوې مې کولې چـــې دوړې شوې،په دغو دوړوکې دغه بدرنګه غږ دځان له پاره دعا او هرڅه رانه هيرکړل، دچاودنې په لورمې ورمنډه کړه، زما تررسيدو دمخه زمــوږ کليــوال نارينــه او ښځې راورسيدل، زما مشره خور خو همالته ځاى پرځاى شوې وه، لکشمي پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه مهال چې دیوه جوړشوي قبرخنګ ته دریدلې وه، یوازې کینه پښه یې په یوه پارچه باندې لګیدلې وه، کله چې زه ورو رسیدم، هغې پرما پســـې کتــل او زما په لټه کې وه، سره له دې چې زیاته خوږ شوې نه وه، خو داسې ډاره شـــوې وه چې په هیڅ هم نه پوهیده، چې داجوړه ده که نه، نه پوهیـــده چـــې زخمـــي شوې که نه، خو کله یې چې زما مشره خورټوټې ټوټې ولیده، چغې یـــې کـــړې، داسې چې له ډیره درده بې حاله شوه، کلیوالوچغې ســـره وهلی،لـــه ولســـوالۍ څخه یوامبولانس راورسید، لکشمی یې زر دولسوالۍ کلینیک تـــه ولیږدولـــه، نورکلیوال، زما دخور دمړي په ټولولو اوسمبالولو باندې بوخت شول، زه هم پـــه دوړوکې پټ شوی وم، له هدیرې یې راویستم، پـــه لاره کـــې مـــې نهـــه کلنـــه خورڅه لوڅې پښې مخې ته راغله غیږه یې راکړه اوخدای ته دشکرانې په نامه سرلوڅ کړ، خو له دې نه وه خبره چې ترما یې هم ورنژدی څوک چې هغه یـــې موروه نوره د دوی له سره دابدله پاره لرې شوې وه، په غیږکې مې راونیوله اوله ځانه سره مې پـــه ژړا ژړا روانـــه کـــړه، دواړه دلکشـــمي پرخـــوا روغتـــون تـــه وروخوځیدو، هلته ورغلو، لکشمي سترګې لوڅې کړې وې، کله یې چـــې زمـــا پرخورڅه سترګې ولګیدې، ناڅاپه یې ترخوله راووتل:

ـــــاو دماخدایه... لکه چې له موره یې نه ده خبره.... (په چیغو چیغو یې هغه په غیږه کې ونیوه).

له یوې ګړۍ وروسته، له کلینیکه بیرته زموږ دکورپه خـــوا راروان شـــو، زموږ په کورکې هیڅوک نه وو، زموږ دکورټول غړي زموږ دنورو خپلوانـــو کـــره تللي وو، موږ هم هلته ورغلو،زمادخورجنازه هم هلته ایښې وه، لکشمي دهغې په جنازه باندې دقران شریف تلاوت په خپل ځانګړي غږ کې چې په هند کـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دقران لوستلو له امله پرتهولو ګرانه وه پیل کړ، تر سپیده چاوده یــې قــران شریف پرې ختم کړ، زمونږ کلیوال په هغه شپه ترسهاره پورې دلکشمی دقران تلاوت ته کیناستل اوهغه څه یې چې دښځواوهغه هم دښاري ښځو په اړه ویل او اوریدل ګرده سره هیر کړي وو، زمونږ کلیوالواوس دلته ددوښځوله هیښــنده برخلیک سره مخامخ شوي وو، زما خور چې مین وژلې وه او اوس زمونږ په مــخ کې شهیده پرته وه اود لکشمي چې هم په قرآن پوهیده اوهم په کمپیوتر...

مونږ ځوورځې نورهم پاتې شوو، لکشمی زمونږ لــه خپلوانوڅخــه هیلــه وکړه چې زمادخورکورنۍ له ځان سره بوځي... هغوی هم ورسره ومنله مونږ لــه ځان سره دهغوی کورنې تهوله هند ته راوسته اوپه ځوورځوکې مودهغو رسمی کارونه خلاص کړل، دلکشمي کورنۍ دهغې موراوپلار زمونږ له دغې پیښې څخه نه ووخبر،یوازې یې مور ته ویلی ووچې مونږ له یوې کــورنۍ ســره چــې زمــونږ میلمانه به وی در روان یو...

مونږ هند ته را ورسیدو، زمونږ دوستانو پرهغه مهال چې مونږ هیــواد تــه روان وو، له یوه اوبل سره ویل چې ګواکي نورښایی بیرته هند ته رانه شو، ځکه به تهولو یوه او بل ته ویل چې: کابلی والا کابل جا رهین هین... (کابلي والا کابــل ته روان دی...) یوشمیرخولا زمونږ په تګ باندې خورا خواشیني هم وو، په دې چې هلته حالات سم نه وو، ځکه به تهلوویل چې یوڅه صبروکړئ تراوسه هــم دکابلي والا دتګ له پاره هلته شونتیاوې نشته، خو زما اوډیرد لکشمی پریکړه همداوه چې باید ولاړشو خو چې کله راغلوهغو به راته ویل چې مــونږ خودرتــه ویل چې حالات ښه نه دي، دوی زمونږ خپلوانو ته هم دا خبــره کــړې وه چــې کابلي والا بیرته راستنیدونکی دی... هغه راځي پــه دې چــې هلتــه حــالات...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی ته دا معلومه وه او په پوهيدل چې هلته تراوسه هم هغــوی پــرواک دي، چې خپله اراده نه لري، اودوی دهغه واکمن پرضــد ســخته جفــا وکــړه چـــې يووخت يې نړی ته چغې وهلې او ويل يې:... که دا دړوندو او کڼو لښکر پردغــه ښارهمداسې سرايله راننووت، په دغه ښارکې به دوينوسيلابونه وبهيږي، هــو، بيا ونه واياست چې داکا رما وکړ...

زما دخور کورنې هم له مورږ سره هند ته راغله، دلکشمی کــورنې زمــو ږپه وروستی پيښه خبرشول، هغوی زما دخورله کورنې سره داسې خواخــوږي وښوده چې هغوی فکرنه کاوه هند ددوی خپل هيواد نــه دی،ماشــومانو دلتــه ښوونځی پيل کړل اودهرڅه څارنه يې ما او لکشمی کوله... لږ موده نه وه تيــره چې پرافغانستان باندې امريکا ور وبلوسيده، بيا يې خلکو ته دشورويانو دوران ورپه ياد کړ، بيا يې پرکليواو کورونو باندې بمباری پيل کړې، په زرګونو خلــک ددوی ديرغل په لمبو کې لولپه شول، د خلکو پخوانې زخمونــه لا نــه وو تپــی شوي چې نور ورباندې زيات شول، لاتراوسه هلته دزرګونو بې ګناه وو وينې نه وې وچې شوې، چې وينو بيادوينورنګ واخيست...او زمورږ هيواد يوځــل بيــاد پرديوخدايانودمزواوچړچو دګرشو. په زرګونو خلک چې دکابل له سختو جګړو له نارواوو دڅو ورځو په نامه راووتــل، هغــو نــوردنړی دهمــدغو ملکومهــاجر شول،په نن اوسبا کې کلونو پرې تيرشول، له ژبو خلاص شول، پښتو ترې هيره شوه، ايمان او عقيده يې دومره کمزوري شول چې نه پوهيدل دکومې عقيــدې پلويان اوپيروان دي اوان چې يوشميرخو دې پولې ته هم ورســيدل چـــې نــه پوهيدل پلاراونيکه يې څوک وو؟...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمادخورماشومان زموږ یوازنۍ یاران وو چې دوی زمــوږ ژونــد اوزمــوږ دبچیانو ژوند ته نوې رنګ ورکاوه، شبو زما وږه خورځه وه چې لــه مــوره درې کلنه پاتې شوه، هغه لکشمی لکه دځان په شان چې انــا یــې رالویــه کــړې وه روزله، اوس هغه رالویه شــوې وه،کلونــه وروســته یــوه ورځ مــو پــه کــورکې زمااودلکشمي دځوانۍ د دوران یوه خبره رایاده کړه، هغه چې یو مهال مــا لــه هغې څخه اوریدلې وه چې په هندکې ولې دومره ډیرخدایان دي؟ او دې را تــه بیا ویلی وو چې: له دې امله چې دلته خدایان خوشاله دي ځکه یې دغه سیمه دځان له پاره خوښه کړې ده. موږ همدغه خبره سره کوله چې پرشبو هم ښــه ولګیده، لکشمي ته یې مخ ور واړاوه:

ـ ببو، دا خورښتیاده، زموږدهندي ژبې ښــوونکې هــم پــرون داخبــره کوله،چې نن سبا په نــړۍ کــې خــدایان دوه ډولــه دي، یــو هغــوی دي چــې انسانانوته خیر رسوي چې هغه رښتینې خدایان دي او بل هغوی دي چــې لــه ځانو یې خدایان جوړکړی او انسانان له هغو څخه ښه ورځ په سترګو نه وینې...

لکشمی بیا پوښتنه ترې وکړه:

ـ ته داخبره مه کوه ګناهګاریږې، مو ږ خودیوه خدای چې هغه دهرڅــه واکمن دی، پیروان یو او پرهغه باندې ویاړو...

ـ ببو، زه داخبره منم، دازما باور دی،... خویوه خبــره ده اوهغــه داچــې زموږ هیواد ته هم وګوره،هلته اوس نه څوک دیوه خدای مني او نه هم دډیــرو، نه څوک دیوه خدای په لاره ځي اونه هم دډیرو...پوهیږې هلته څه حال دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمي څوشيبې ورته په فکرکې شوه، دهغــې مــوراودهغې دمړينــې شيبه ورياده شوه، په ځيرځيرېې شبوته وکتل، سترګې يې لــه اوښــکو ورتــه راډکې شوې، په غيرکې يې ونيوه، دهغې له اوږې يې پــه ډکــو ســترګو ماتــه وکتل، نوره هم را سره شوه، زړه يې نور هم را ډک شو، خو خپله ژړا يې دهغې ماشومې په خاطر په خپل ستوني کې خپه کړه، هغه يې نوره هــم پــه غيږکــې سره کلکه کړه او دهغې ځواب يې ورکړ:

هو، ته رښتيا وايې زموږ په زمانه کې اوس هرڅوک دخدايي دعوه کوي، دخدای په نامه دخدای پر بنده ګانو ظلمونه کوي، وژنی يې، لوټي يې او عــزت يې ترې اخلی... ميندې وژنی، اوخويندې ســر توروي... خوتــه پــوهيږې چــې هغوی خدايان نه دي هغوی شــيطانان دی، هغــوی دمينــې او ژونــد، دخنــدا اوخوښۍ وژونکي دي. هندوان وايی، هغوی خدايان نه دي،خدايان مينه نــاک وي، هغوی دمځکې مور له غيږې دانسانيت ضد کړو وړو نــوم لــه منځــه وړي، خدايان جوړونکي وي، او شيطانان ورانونکي...همداده چې مينــه خوښــوونکي تل وايي: موږ له خدای او خدايانو سره مينه لــرو... دهنــدوانو ډيرخــدايان لــه هندکی موراوهندکی مځکې سره مينه لري، ځکه دلته خوشاله دي...

ډيره موده نه وه تيره چې دنړی پرمخ يوه داسې پيښه چې دچاپه خــوا اوخاطرکې نه تيريده په معجزه يی ډول رامنځ ته شوه...اولکه چې اوريدل بــه مې دکسری مانی زموږ دحق داستازي له پړکيدوسره سمه ونړيده...

دنړی ترټولو لوړ برجونه په يوه شيبه کې پرمځکه راپريوتل... ترټولولوړ برجونه... ترټولو ښکلي... اوترټولو پياوړي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما وړې خورځې چې دلکشمي خبره يې له ياده نه وه ايستلې، په هغه ورځ چې دنړۍ دغه لوی لوی برجونه راولويدل زموږ ټولــو پــه مــنځ کــې پــه ماشومانه موسکا سره وويل:

ـ زه اوس پوه شوم چې شيطانان چيرې دي...، اوپوه شوم چې خــدايان چيرې خوشاله دي... راځئ دغوخلکو ته ووايو چې په خولو مو لاسونه ونيســئ اونوريوبل ته مه واياست چې خدايان دلتــه خوشــاله دي... پــه دې چــې کــه شيطانان يې واوري چې دلته رانه شي...

(پای)

نوی ډيلی

نهروپوهنتون / د ۲۰۰۱ کال د نوامبر شلمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (احمدالله علیزی) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا د دې اثر له لیکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې د دې اثر د لیکلو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

(c) ketabton.com: The Digital Library

GODS ARE HAPPY HERE

"Second Novel"

in pashto language

1995-2001 years

By: A.K.Rashid

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۱۱۴

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library